

Institutul Național pentru Studiul
Holocaustului din România „Elie Wiesel”

COORDONATORI
Marius CAZAN · Gabriel STAN

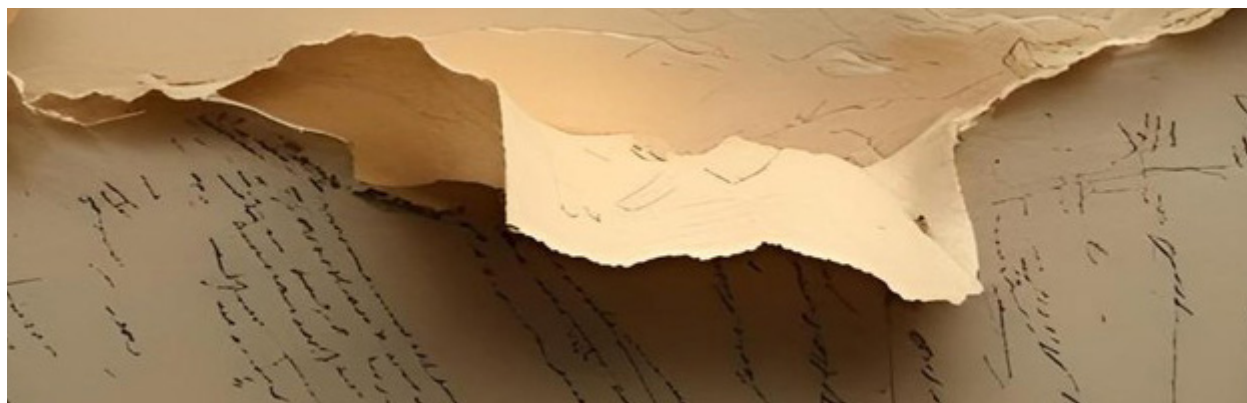

GHID METODOLOGIC PENTRU PREDAREA DISCIPLINEI „ISTORIA EVREILOR. HOLOCAUSTUL”

*Educația despre Holocaust ca interogație despre umanitate
Metode, resurse și aplicații*

ISBN 978-630-95157-2-8
BUCUREȘTI • 2025

Institutul Național pentru Studiul
Holocaustului din România „Elie Wiesel”

© 2025 Editura Institutul Național pentru Studiul Holocaustului din România „Elie Wiesel”

Nicio parte a acestei lucrări nu poate fi reprodusă fără acordul scris al propunătorilor. Prezentul demers face parte dintr-o serie de acțiuni similare, prezente în învățământul preuniversitar din România începând cu anii 2004 -2005.

La elaborarea modulelor și a curriculumului pentru dezvoltarea profesională a cadrelor didactice a contribuit o echipă de specialiști ai INSHR – EW, la care s-au alăturat experți și profesori din învățământul preuniversitar românesc.

Ghid aprobat de Ministerul Educației și Cercetării prin OM Nr. 6836/04.12.2025

Coordonatori:

- ✧ Dr. Marius Cazan
- ✧ Prof. Gabriel Stan

Autori:

- ✧ Prof. dr. Doru Dumitrescu
- ✧ Prof. Iordan Paula
- ✧ Prof. Gabriel Stan
- ✧ Prof. dr. Diaconu Amalia

Referent științific:

- ✧ Dr. Alexandru Florian

Autori conținut digital:

- ✧ Prof. Aurelia Bocancea
- ✧ Prof. Lucia-Cerasela Roșu

Grafic design și tehnoredactare:

- ✧ Prof. Aurelia Bocancea
- ✧ Prof. Lucia-Cerasela Roșu

ISBN 978-630-95157-2-8
BUCUREȘTI • 2025

CUPRINS

Cuvânt înainte	7
Introducere	9
Partea I – Noțiuni pedagogice	11
Capitolul 1. Unitatea de învățare	13
1.1. Ce este unitatea de învățare.....	13
1.2. Cum se proiectează unitatea de învățare	13
1.2.1. Repere în proiectarea unității de învățare	13
1.2.2. Proiectarea unei unități de învățare se recomandă a fi făcută ținând seama de următoarele condiții:	13
1.2.3. Schema de proiectare a unității de învățare	14
1.2.4. Elementele cheie	14
1.2.5. Cum se realizează schița unității de învățare	15
1.2.6. Proiectarea unității de învățare se poate realiza utilizând structura de mai jos	16
1.2.7. Exemplu de proiectare a unității de învățare	16
1.2.8. Exemplu digital de proiectare a unității de învățare	16
Capitolul 2. Metode de predare-învățare	17
2.1. Argument	17
2.2. Categoriile de metode de predare-învățare	18
2.2.1. Metode tradiționale de predare-învățare	18
2.2.2. Metode moderne de predare-învățare	18
2.2.3. Materiale utile	19
2.2.4. Lucrări științifice	19
2.2.5. Bibliografie/Webografie	19
2.2.6. Instrumente AI	19
2.2.7. Platforme educaționale	19
Capitolul 3. Proiectarea lecțiilor	20
3.1. Introducere	20
3.2. Ce înseamnă proiectarea instruirii lecțiilor?	20
3.3. Elemente de context pentru instruire	21
3.4. Etapele proiectării unei lecții în format clasic vs. format digital	21

3.5. Algoritmul proiectării unei lecții	21
3.6. Părțile proiectării unei lecții în format clasic și digital.....	22
3.7. Proiectarea unei învățări participative și antrenante	23
3.8. Nivelurile proiectării didactice.....	23
3.8.1. Etapele și operațiile proiectării didactice.....	24
3.9. Structura și etapele fiecărui tip de lecție.....	24
3.9.1. Etapele lecției de predare-învățare	24
3.9.2. Etapele lecției de consolidare/sistematizare a cunoștințelor.....	25
3.9.3. Etapele lecției de recapitulare a cunoștințelor/a priceperilor și deprinderilor.....	25
3.9.4. Etapele lecției de evaluare.....	26
3.10. Bibliografie/Webografie.....	26
3.11. Lecții în format digital	26
3.12. Proiectarea lecțiilor. Ghid metodologic digital.....	26

Capitolul 4: Evaluarea în procesul educațional - perspective, repere practice27

4.1. Perspective actuale, funcții, forme ale evaluării	27
4.1.1. Evaluarea - componentă a actului pedagogic. Relația predare-învățare- evaluare.....	27
4.1.2. Mutații în practica evaluării moderne. Ce evaluăm?	28
4.1.3. Funcțiile evaluării. Care sunt beneficiile pentru elevi și pentru profesor?	29
4.1.4. Formele de evaluare: evaluarea inițială, formativă și sumativă.....	30
4.2. Metode și tehnici de evaluare, probe și instrumente.....	31
4.2.1. Metode tradiționale și moderne (teste, observația sistematică, portofoliul educațional, proiectul).....	31
4.2.2. Instrumente de evaluare (liste de verificare /checklist-uri, ghiduri de evaluare cu rubrici).....	33
4.2.3. Autoevaluarea și evaluarea între colegi	34
4.2.4. Strategii de adaptare a evaluării-învățării-predării în cazul elevilor cu cerințe educaționale speciale	36
4.2.5. Exemple test de evaluare.....	38

Partea II - Modele fișe de lucru 39

FIȘA 1	41
FIȘA 2	44
FIȘA 3	46
FIȘA 4	51

FIȘA 5	55
FIȘA 6	???
FIȘA 7	59
FIȘA 8	63
FIȘA 9	68
FIȘA 10	71
FIȘA 11	75
FIȘA 12	79
FIȘA 13	82
FIȘA 14	84
FIȘA 15	87
FIȘA 16	90
FIȘA 17	92
FIȘA 18	95
FIȘA 19	98
FIȘA 20	101
FIȘA 21	104
FIȘA 22	107
FIȘA 23	109
FIȘA 24	111
FIȘA 25	114
FIȘA 26	118
FIȘA 27	121
FIȘA 28	124
FIȘA 29	126
FIȘA 30	129
FIȘA 31	131
FIȘA 32	135
FIȘA 33	138
FIȘA 34	141
FIȘA 35	144
FIȘA 36	147

Anexa 1: Link-uri ghid	150
-------------------------------------	-----

CUVÂNT ÎNAINTE

La început a fost manualul *Istoria evreilor. Holocaust*, publicat la Editura Didactică și Pedagogică în 2024.

Acum, în decembrie 2025, vă oferim un auxiliar pentru această disciplină, *Educația despre Holocaust ca interogație despre umanitate*.

Profesori de istorie entuziași alături de un cercetător al institutului s-au organizat voluntar pentru a alcătui un ansamblu coerent de informații suplimentare manualului. Aceste conținuturi, prezentate cu diferite tehnici narrative, se adresează deopotrivă profesorilor și elevilor de liceu. Nu este vorba numai despre istorie, așa cum nu credem că profesorul este numai un emițător de cunoștințe. El este, în egală măsură, pedagog, psiholog, comunicator de valori și, de ce nu, mentor. Narațiunea temelor reunite în acest *Ghid* își propune să apropie tinerii adolescenți de Umanitate, de o lume în care dialogul, solidaritatea, diversitatea, deschiderea spre celălalt, cimentează relațiile interumane. Când fiecare ascultă pe fiecare, când fiecare vorbește și ceilalți ascultă se construiesc instituții și se împletesc relații între oameni în care dictatura, arbitrarul, egoismul și elitismul, violența socială se retrag într-un colț al istoriei.

Cuvintele pastorului [Martin Niemöller](#), cu puternice semnificații de cultură civică, însoțesc pe tot parcursul acest auxiliar de istorie.

„Când naziștii au venit să îi ia pe comuniști, n-am scos o vorbă. Nu eram comunist. Când i-au arestat pe social-democrați, am tăcut. Nu eram social-democrat. Când au venit să îi ia pe sindicaliști, nu am protestat. Nu eram sindicalist. Când au venit să îi ia pe evrei, nu m-am revoltat. Nu eram evreu. Când au venit să mă ia pe mine, nu mai rămăsese nimeni care să-mi ia apărarea”.

Speranța noastră este ca *Ghidul* să consolideze și clarifice cunoștințele, adeseori prezentate sintetic în manual. Dar nu numai. Dacă utilizarea lui va naște întrebări înseamnă că ne-am atins obiectivul: o istorie mult timp uitată ajunge astfel subiect de dezbateri, se apropie de tineri cu ajutorul profesorilor, iar educația își afirmă rolul activ și modernizator.

Ne puteți adresa oricând întrebări sau invitații la dialog prin adresa de email: office@inshr-ew.ro.

Alexandru Florian

Director general

Institutul Național pentru Studiarea Holocaustului din România „Elie Wiesel”

INTRODUCERE

Conceput într-o structură coerentă, care acoperă toate etapele esențiale ale procesului instructiv-educativ de la proiectarea curriculară la evaluare, prezentul ghid metodologic deschide posibile căi de răspuns pentru cadrele didactice, corelate nevoii acestora de repere pedagogice și științifice validate, de instrumente clare dar și de însoțire metodologică într-o practică educațională reflexivă, eficientă și în același timp atractivă pentru elevi.

Ghidul este structurat în 4 capitole cu abordare teoretică și aplicativă, urmate de un ofertant set de fișe de lucru, ca posibile modele și repere didactice.

Profesorii interesați de optimizarea propriilor practici educaționale vor descoperi, în acest ghid, o mini-bibliotecă de resurse, cu modele de proiectare a conținuturilor, cu activități atractive de învățare, cu fișe interactive de lucru pentru elevi.

În același timp, pe măsură ce îl parcurg, se vor simți atrași într-un spațiu reflexiv, de autointerogare cu privire la responsabilitatea proprie de a forma elevi capabili să înțeleagă trecutul și să se raporteze critic și empatic la prezent.

Capitolul 1, dedicat **proiectării unității de învățare**, trasează cu rigoare metodologică reperele necesare și condițiile de respectat pentru o organizare coerentă și intercorelată a competențelor, conținuturilor, activităților de învățare propuse elevilor, a resurselor materiale și tehnologice și a strategiilor de evaluare puse în act. Pașii parcurși în realizarea schiței unității de învățare, condițiile de respectat și elementele cheie sunt explicitate și însoțite de exemple în format digital.

În capitolul 2 este detaliat și exemplificat modul în care pot fi valorificate **strategiile tradiționale** și completate cu cele **moderne**, cu accent special pe integrarea tehnologiei digitale, iar profesorii sunt sprijiniți în selectarea **metodelor de predare-învățare interactive**, centrate pe elev, care încurajează gândirea critică, creativitatea și colaborarea, inclusiv în spațiul digital.

În continuare, auxiliarul are inclus în structura sa un capitol dedicat **evaluării în procesul educațional**, abordată ca extensiune a învățării, profund corelată cu predarea. Profesorii pot găsi, în acest capitol, repere teoretice și metodologice cu privire la: cum pot să practice o evaluare care să susțină învățarea elevilor, care sunt funcțiile evaluării și beneficiile pe care le aduce pentru optimizarea predării și învățării, cum alegem cele mai adecvate metode de evaluare. Sunt oferite, de asemenea, exemple de instrumente pentru evaluarea procesului și a rezultatelor învățării, este explicat modul în care putem construi contexte formative de autoevaluare și interevaluare, sunt clarificate strategii concrete de adaptare a învățării-predării-evaluării în cazul elevilor cu cerințe educaționale speciale.

Capitolul 4 așază într-un context explicativ mai larg modul în care se realizează **proiectarea didactică**, principiile fundamentale de respectat în planificarea activităților de predare-învățare-evaluare și algoritmul proiectării unei lecții în format clasic și digital. Sunt clarificate, de asemenea, modul de structurare și etapele parcurse în cadrul tipurilor diferite de lecții și sunt oferite exemple de lecții în format digital.

Partea a II-a a ghidului vine să completeze reperele conceptuale argumentate în partea I și susținute prin resurse și instrumente practice, cu un set foarte ofertant de *Fișe de lucru* elaborate pe domenii de conținut și teme multiple, ca instrumentar metodologic la îndemâna profesorilor care doresc să-și consolideze și optimizeze practica de predare-învățare-evaluare la disciplina *Istoria evreilor. Holocaustul*.

Prin fundamentarea teoretică și prin forța exemplificărilor, ghidul își depășește statutul de simplu suport metodologic și devine un partener de dialog pentru profesori, sprijinindu-i cu concepte pedagogice validate și în egală măsură cu instrumente valorificabile în demersurile didactice inovatoare, la clasă.

Partea I

NOȚIUNI PEDAGOGICE

CAPITOLUL 1

Unitatea de învățare

1.1. Ce este unitatea de învățare

Unitatea de învățare reprezintă o structură didactică deschisă și flexibilă, care are următoarele caracteristici:

- determină formarea la elevi a unui comportament specific, generat prin integrarea unor obiective de referință/competențe specifice;
- este unitară din punct de vedere tematic;
- se desfășoară în mod sistematic și continuu pe o perioadă de timp și se finalizează prin evaluare.”

(Ghid metodologic pentru aplicarea programelor de istorie. Clasele a IV-a, a VIII-a, MEC/CNC, Editura Aramis, București, 2001:19)

1.2. Cum se proiectează unitatea de învățare

1.2.1. Repere în proiectarea unității de învățare

- numărul de ore alocat pe săptămână;
- integrarea tuturor elementelor componente ale programei;
- proiectarea unor activități de învățare într-o succesiune adecvată parcursului învățării (incluzând elemente de diferențiere, învățarea prin cooperare, incluziune etc.) și o indicare clară a pașilor pentru acele strategii didactice complexe precum investigația, proiectul, jocul de rol, dezbateră etc.;
- identificarea metodelor și tehnicilor de evaluare care au cea mai bună relevanță în raport cu obiectivele de referință/competențele specifice vizate de unitatea de învățare.

1.2.2. Proiectarea unei unități de învățare se recomandă a fi făcută ținând seama de următoarele condiții:

- centrarea demersului pe competențe (nu pe conținuturi);
- implicarea în proiectare a următorilor factori:
 - Competențe (de ce?);
 - activități (cum?): activități de învățare;
 - evaluare (cât?): descriptorii de performanță;
 - resurse (cu ce?).

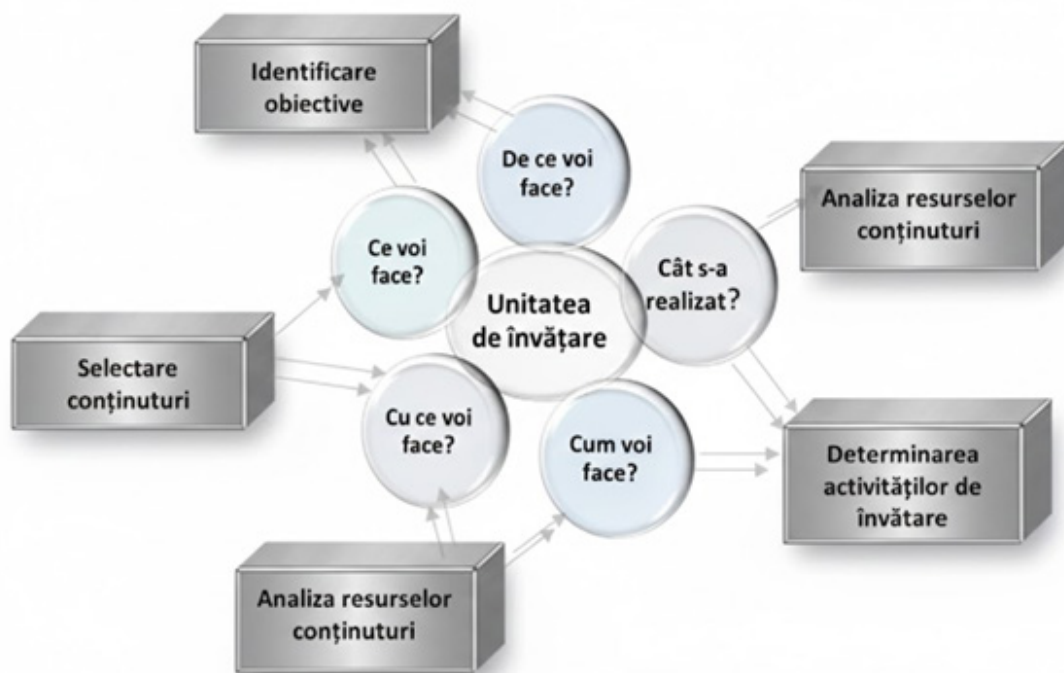

Fig. 1.1. Condiții pentru proiectarea unei unități de învățare

Însă, condițiile sunt importante pentru orice activitate de proiectare, indiferent că este vorba de unitatea de învățare sau o secvență didactică (un moment al lecției).

1.2.3. Schema de proiectare a unității de învățare

Fig. 1.2. Schema de proiectare a unității de învățare

1.2.4. Elementele cheie

- Analiza curriculum-ului - identificarea competențelor din programa școlară;
- Stabilirea competențelor specifice - ce vor putea face elevii la sfârșitul unității;
- Selectarea conținuturilor - informații, concepte, proceduri relevante;
- Planificarea activităților - cum vor învăța elevii (metode, strategii);
- Alegerea resurselor - materiale, tehnologie, spații necesare;
- Proiectarea evaluării - cum se verifică atingerea competențelor.

1.2.5. Cum se realizează schița unității de învățare

Pasul 1: Analiza și fundamentarea

- Studierea programei școlare și manualului;
- Identificarea competențelor generale și specifice;
- Analiza particularităților clasei.

Pasul 2: Formularea elementelor de bază

- Stabilirea titlului unității;
- Formularea obiectivelor operaționale (SMART);
- Precizarea duratei și numărului de ore.

Pasul 3: Structurarea conținuturilor

- Selectarea și organizarea conținuturilor;
- Stabilirea succesiunii logice;
- Identificarea conceptelor cheie.

Pasul 4: Planificarea activităților

- Alegerea metodelor de predare-învățare;
- Proiectarea activităților individuale și de grup;
- Stabilirea strategiilor de diferențiere.

Pasul 5: Proiectarea evaluării

- Stabilirea momentelor de evaluare;
- Alegerea instrumentelor de evaluare;
- Definirea criteriilor de performanță.

Pasul 6: Organizarea resurselor

- Listarea materialelor necesare;
- Identificarea spațiilor de învățare;
- Planificarea utilizării tehnologiei.

Pasul 7: Finalizarea schiței

- Verificarea coerenței între toate elementele;
- Ajustarea în funcție de timpul disponibil;
- Pregătirea variantelor de adaptare.

1.2.6. Proiectarea unității de învățare se poate realiza utilizând structura de mai jos

DETALIERI DE CONȚINUT	COMPETENȚE SPECIFICE	ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE	RESURSE (METODE/MATERIALE)	EVALUARE	OBS.
			Metode		
			Materiale		

Fig. 1. 3. Structura tabelară de proiectare a unității de învățare

1.2.7. Exemplu de proiectare a unității de învățare

- proiectată tradițional: <https://claude.ai/public/artifacts/2d8986f9-6566-48ec-aec6-a14903003242>
- în stil modern - exemplu

1.2.8. Exemplu digital de proiectare a unității de învățare

1. <https://library.livresq.com/details/689f3865017749000957db61>

CAPITOLUL 2

Metode de predare-învățare

2.1. Argument

Temă de reflecție individuală

Care sunt metodele dumneavoastră preferate?

Cadrele didactice au nevoie de metodă sau de metode?

Într-o abordare modernă, profesorul se preocupă de crearea unor ocazii de învățare pentru lecțiile desfășurate cu elevii săi. Așadar, se pune accentul tot mai mult pe îmbinarea strategiilor **tradiționale** cu cele **moderne**, inclusiv utilizarea **conținutului digital**, pentru a transforma elevii în subiecți activi ai propriei formări și pe importanța crucială a **metodelor de predare-învățare** în educația modernă, metode care creează **situații de învățare** ce dezvoltă **gândirea critică** a elevilor.

Astfel:

→ **gândirea critică: o necesitate în era digitală**

● dezvoltarea gândirii critice este un obiectiv formativ esențial în educația de astăzi. Elevii sunt expuși la un volum imens de informații și au nevoie de **capacitatea de a cerne informațiile**, de a distinge între ceea ce este important și irelevant, și de a respinge informațiile false. Profesorii, și nu numai ei, trebuie să utilizeze **strategii activ-participative** și să asigure un demers didactic adecvat învățării active și interactive pentru a atinge acest scop.

→ **integrarea tehnologiei: o punte către educația secolului XXI**

● integrarea tehnologiei digitale în educație nu mai este o opțiune, ci o necesitate. Aceasta oferă oportunități nelimitate pentru personalizarea educației și accesul la resurse globale. Pedagogia digitală echează profesorii cu abilitățile necesare pentru a folosi eficient tehnologia, promovând metode inovatoare precum:

- resurse educaționale deschise (RED);
- utilizarea materialelor didactice disponibile gratuit online, care pot fi adaptate și partajate;
- evaluarea digitală;
- folosirea instrumentelor digitale pentru evaluarea progresului elevilor, oferind feedback rapid și personalizat;
- utilizarea **platformelor de management al învățării (LMS)**;
- crearea de **conținut digital**;
- implementarea de **strategii didactice adaptate diverselor stiluri de învățare**, contribuie la o experiență de învățare mai flexibilă, eficientă și captivantă.

2.2. Categoriile de metode de predare-învățare

Metodele de predare-învățare, esențiale în crearea ocaziilor de învățare, pot fi clasificate în următoarele categorii:

2.2.1. Metode tradiționale de predare-învățare

- **Tehnici de evocare și motivare:** pentru a stârni interesul și a activa cunoștințele anterioare ale elevilor;
- **Metode de studiu individual și de redactare:** pentru a încuraja autonomia și a dezvolta abilitățile de cercetare și exprimare scrisă;
- **Metode de învățare prin cooperare:** pentru a promova colaborarea și interacțiunea între elevi;
- **Metode bazate pe argumentare și dezbateri:** pentru a dezvolta gândirea critică, abilitățile de argumentare și respectul pentru diverse perspective;
- **Metode bazate pe investigație:** pentru a încuraja descoperirea și rezolvarea de probleme;
- **Tehnici de organizare grafică a informațiilor:** pentru a structura și vizualiza informațiile, facilitând înțelegerea;
- **Tehnici de reflecție:** pentru a încuraja elevii să-și analizeze propriul proces de învățare.

2.2.2. Metode moderne de predare-învățare

Spre deosebire de metodele tradiționale, axate pe memorare pasivă, metodele moderne sunt interactive, centrate pe elev și încurajează gândirea critică, creativitatea și colaborarea.

Printre acestea se numără:

1. **Învățarea bazată pe proiecte:** elevii lucrează la proiecte complexe, aplicând cunoștințe din diverse domenii și dezvoltând abilități practice;
2. **Clasa inversată:** elevii studiază materialul teoretic acasă și folosesc timpul din clasă pentru activități practice și discuții;
3. **Gamification (Jocificarea):** integrarea elementelor de joc în procesul de învățare pentru a crește motivația și implicarea elevilor;
4. **Învățarea colaborativă:** elevii lucrează împreună în grupuri mici pentru a rezolva probleme sau a finaliza sarcini, dezvoltând abilități sociale și de lucru în echipă;
5. **Învățarea bazată pe investigație/anchetă:** elevii explorează subiecte prin întrebări, cercetare și descoperire, dezvoltându-și abilitățile de rezolvare a problemelor.
6. **Învățarea personalizată:** adaptarea procesului de învățare la nevoile, ritmul și stilurile individuale ale fiecărui elev;
7. **Integrarea tehnologiei:** utilizarea instrumentelor digitale și a resurselor online pentru a îmbunătăți procesul de predare-învățare;
8. **Metoda Cubului:** o tehnică didactică ce implică explorarea unui subiect din șase perspective diferite (descrie, compară, asociază, analizează, aplică, argumentează), stimulând gândirea critică și creativitatea.

Acest capitol, prin conținutul său, contribuie la modernizarea educației și la crearea unui sistem educațional mai eficient și mai adaptabil la cerințele contemporane, asigurând o educație relevantă și de calitate în secolul XXI.

2.2.3. Materiale utile

1. <https://ed.ted.com/search?q=HOLOCAUST>

2.2.4. Lucrări științifice

1. **Metode de predare-învățare. Strategii tradiționale și moderne de predare a lecțiilor.** <https://library.livresq.com/details/689f41d9017749000957db78>
2. **Diferențiere și personalizare prin utilizarea tehnologiilor digitale** <https://library.livresq.com/details/685d5f1998d16e000942aac1>
3. [Exemplu de strategii de predare-învățare-evaluare digitale](#)

2.2.5. Bibliografie/Webografie

1. Maria Eliza Dulamă, *Metodologii didactice activizate*, Editura CLUSIUM, 2008
[Dulama-2008.pdf](#)
2. Ion Ovidiu Pânișoară (coordonator), *Enciclopedia metodelor de învățământ*, ediția a II-a, Editura Polirom, 2024
<https://www.scribd.com/document/682371133/enciclopedia-metodelor-inv%C4%83%C5%A3%C4%83mant> ediția I 2021
3. Jinga, I., Istrate. E (coord.), *Manual de pedagogie*, București, Editura All, 1998.
4. Jinga, I., *Pedagogie*, EDP, București, 1999
5. *Manualul Istoria evreilor Holocaustul*, Editura didactică și Pedagogică, București 2024.
6. Neacșu, I., *Instruire și inovare*, EDP, București, 1999

2.2.6. Instrumente AI

1. gemini.ai
2. claude.ai

2.2.7. Platforme educaționale

1. platforma Livresq

CAPITOLUL 3

Proiectarea lecțiilor

3.1. Introducere

De multe ori ne-am întrebat cum trebuie să arate o lecție?

Deși sunt teme cunoscute și aveți destulă „experiență didactică”, cel mai probabil că în această situație simțiți o oarecare nesiguranță și nevoia de a face mental o schiță a momentelor lecției pe care o veți desfășura. Astfel, pentru ca scenariul să se deruleze în bune condiții, trebuie să cunoaștem obiectivele, interlocutorii, grupul de elevi etc.

Apar firesc întrebările: ce îmi propun?, cu ce?, cum fac?, cum știu dacă am făcut bine?

3.2. Ce înseamnă proiectarea instruirii lecțiilor?

Educația necesită o planificare atentă a activităților didactice, indiferent de mediul în care se desfășoară. Aceasta implică elaborarea unui plan structurat pentru activitățile cu cursuri/elevii. Fără a intra în detaliile planificării pe termen lung (programe, planificări anuale sau semestriale), ne vom focaliza pe designul activităților de învățare și pe modalitatea prin care aceasta facilitează crearea sau folosirea materialelor digitale de suport.

Indiferent de tipul activității proiectate - unitate de învățare, lecție tradițională sau lecție digitală - obiectivul nostru este să facem previziuni educaționale alături de cursanți.

Prin optimizarea resurselor disponibile, orientăm activitatea către atingerea unui obiectiv specific.

Acest abordare strategică ne permite să construim experiențe educaționale eficiente, adaptează mediul digital și nevoilor cursanților.

Astfel, trebuie să ținem seama de cele 5 componente ale curriculumului: **finalități, conținuturi, context, metodologie, evaluare**, componente care sunt interdependente (conform principiului curriculum aliniat), o modificare substanțială a uneia impunând recalibrări la nivelul celorlalte.

Proiectarea este un proces iterativ, în care cadrul didactic revine succesiv la fiecare componentă, ajustând-o în funcție de modul în care este influențată sau le determină pe celelalte.

Chiar și atunci când avem la dispoziție software educațional, resurse digitale, aplicații online sau o platformă educațională virtuală, planificarea activităților de învățare nu este un proces simplu sau mai puțin precis.

Activitățile de predare învățare și evaluarea trebuie gândite cu mai mare atenție și corelate cu competențele, pentru încadrarea în timp, pentru utilizarea suportului digital,

cu scopul participării tuturor elevilor, pentru complementarizarea învățării din clasă cu activități de învățare realizate acasă (la distanță/ flipped classroom) etc.

O idee ar fi împărțirea timpului unei unități de învățare în 2-4 secvențe, care să constituie activități asociate unuia sau mai multor obiective operaționale.

3.3. Elemente de context pentru instruire

Principii fundamentale în planificarea activităților de învățare

Când proiectează activități educaționale, cadrul didactic trebuie să înțeleagă și să aplice următoarele principii esențiale:

- Motivația și fundamentarea deciziilor pedagogice;
- Cunoașterea grupului țintă ca punct de plecare;
- Depășirea fascinației tehnologice;
- Interactivitatea ca element central;
- Individualizarea prin cunoașterea profundă a cursanților;
- Planificarea strategică și contextualizată.

3.4. Etapele proiectării unei lecții în format clasic vs. format digital

Proiectarea unei lecții, indiferent dacă este în format clasic sau va fi format digital, este operația de identificare a secvențelor instructionale ce se derulează în cadrul unui timp determinat, o oră școlară sau un interval de timp stabilit.

Documentul care ordonează momentele lecției cu funcțiile adiacente are un caracter tehnic și normativ și se numește proiect de lecție, sau proiect de tehnologie didactică, plan de lecție sau proiect pedagogic, fișă tehnologică a lecției, scenariu didactic etc.

Proiectarea, atât cea clasică, cât și cea pentru predarea digital, înseamnă acțiunea de anticipare sau prefigurare a activității ce reprezintă conținutul lecției, corelată cu metodele, procedeele, mijloacele și secvențierea în timp a acestei activități.

Printr-o redare sintetică a opiniilor emise de autorii care s-au preocupat special de această problemă (R. Gagne și L. Briggs, 1977; I.T. Radu, 1986; I.Cerghit, 1983; I.Jinga și I. Negreț, 1982 și 1994; M.Ionescu, 1982) putem schița un aproximativ algoritm al proiectării în discuție.

3.5. Algoritm al proiectării unei lecții

Pasul 1: Proiectarea conținuturilor pe ansamblu

Pasul 2: Precizarea finalităților.

Pasul 3: Analiza resurselor.

Pasul 4: Elaborarea conținuturilor

Pasul 5: Elaborarea strategiilor.

Pasul 6: Elaborarea instrumentelor de evaluare

3.6. Părțile proiectării unei lecții în format clasic și digital

Încheierea firească a activității de proiectare constituie însuși proiectul lecției.

El poate avea o formă mai detaliată sau mai sumară.

Forma cea mai detaliată, elaborată în scris, cuprinde două părți distincte: partea generală sau „capul proiectului” și o parte analitică care detaliază desfășurarea lecției propriu-zise.

● **Partea generală** trebuie să precizeze:

- data;
- obiectul (materia de învățământ);
- clasa;
- titlul lecției;
- competența generală;
- competențele specifice derivate din cea generală;
- metode și procedee de utilizat (în prim plan se au în vedere metodele cel mai des utilizate în lecție, iar în plan secund cele cu prezență episodică);
- mijloacele de învățământ de folosit;
- locul desfășurării lecției (sală de clasă obișnuită, un cabinet de specialitate sau mediul online).

● **Partea analitică** constă în prezentarea întregii lecții, pe etapele ei și respectând un număr de indicatori.

- *„Formulele de descriere vor depinde de tipul în care se încadrează lecția, ele putând fi nuanțate de către propunător și după multitudinea de „factori variabili”, adică: metoda dominantă, mijloacele utilizate etc”. (vezi și Stela Iancu, 1986);*
- *„Teoria didactică actuală sugerează chiar și anume rubrici ale descrierii analitice a lecției, în interesul preciziei de detaliu: spre exemplu, o rubrică (coloană din proiect) pentru etapele lecției, alta pentru obiectivele nominale urmărite, pentru timpul afectat fiecărei etape, pentru conținuturile abordate în fiecare etapă, pentru activitatea elevului în conclucrare cu propunătorul; sau pentru mijloacele utilizate.” (Stela Iancu, lucr.cit.)*

Indiferent de disciplina predată, **proiectul de lecție**, chiar și pentru cele care se vor desfășura online, cuprinde:

1. *Obiectul de studiu;*
2. *Clasa;*
3. *Tema;*
4. *Tipul de lecție;*
5. *Nivelul capacităților de învățare ale cursanților/ elevilor;*
6. *Competența/e generale;*
7. *Competențe specifice;*
8. *Strategia didactică: metode și procedee, mijloace didactice, forma de organizare a*

activității elevilor, timpul;

9. Bibliografia.

3.7. Proiectarea unei învățări participative și antrenante

Performanța școlară și participarea cursanților/elevilor în activitățile didactice propuse sunt doi indicatori pentru aprecierea calității activității unui formator/educator.

Provocarea pentru formatori/educatori este să gândească activități antrenante, care să îi atragă pe cursanți/ elevi în învățare.

Însă este evident că, de cele mai multe ori, o (aceeași) activitate nu satisface interesele și nevoile tuturor cadrelor didactice/elevilor și nici nu se situează în zona proximei dezvoltări a fiecăruia.

De aceea, există două direcții de optimizare a activităților didactice, care se pot îmbina în practică:

- proiectarea diferențiată, pe grupuri de nivel, pe grupuri de interes, pe grupuri de potențial (și mixte, când este posibil);
- proiectarea unor activități de învățare suficient de complexe pentru ca fiecare elev să își regăsească un parcurs.

Astfel, fiecare secvență din lecție ar trebui să fie o activitate plăcută, cu recompense pentru efortul depus, prin satisfacția de a reuși, de a atinge un obiectiv anunțat, de a se autodepăși, de a participa împreună cu colegii și cadrul didactic la aceasta.

Însă, realizarea activităților de învățare atractive presupune disponibilitate și deschidere, cunoașterea cursanților/elevilor, cunoașterea instrumentelor pedagogice, creativitate și multă muncă. La acestea se adaugă încă o componentă esențială: materialele resursă disponibile.

Proiectarea presupune ansamblul operațiilor de anticipare rațională și sistematică a activității instructiv-educative, dobândind astfel, caracter eficient.

A proiecta înseamnă a planifica, a anticipa, a prevedea cât mai exact desfășurarea unei activități educative prin organizarea și combinația optimă a obiectivelor, resurselor, strategiilor de predare - învățare, a modalităților de evaluare și a relațiilor dintre aceștia.

3.8. Nivelurile proiectării didactice

I. Proiectarea „globală” sau macroproiectarea - realizată de organismele oficiale specializate, la nivelul sistemului de învățământ

II. Proiectarea „eșalonată” sau microproiectarea realizată de fiecare cadru didactic

Didactica modernă structurează proiectarea realizată de cadrele didactice pe trei nivele:

- Proiectarea anuală/semestrială;
- Proiectarea pe unități de învățare;
- Proiectul de lecție.

3.8.1. Etapele și operațiile proiectării didactice

Mai jos, veți regăsi un model care cuprind **etapele și operațiile proiectării didactice.**

● **Demers rațional: Ce voi face ?**

- Stabiliți precis ce va ști să facă fiecare elev la sfârșitul activității;
- Verificați dacă ceea ce ați stabilit este ceea ce trebuie realizat, confruntându-vă cu programele de învățământ și precizând performanțele minime așteptate;
- Verificați dacă obiectivele stabilite sunt realizabile în timpul pe care îl aveți la dispoziție.

● **Demers rațional: Cu ce voi face ?**

- Stabiliți conținutul esențial al activității;
- Diferențiați instruirea în funcție de capacitățile de învățare existente în clasă;
- Stabiliți sarcini de învățare „țintă” pentru fiecare obiectiv formulat;
- Diferențiați sarcinile de învățare peste nivelul minim de performanță.

● **Demers rațional: Cum voi face ?**

- Regăsiți condițiile interne ale învățării (tipuri de învățare, tipuri de motivație);
- Elaborati situații optime de învățare, combinand metodele și materialele pentru a amplifica eficacitatea lor didactica, oferind elevului „ocazii de învățare” a unor sarcini, cu ținta pe obiective.

● **Demers rațional: Cum voi ști dacă s-a realizat ceea ce trebuia ?**

- Elaborati un test de evaluare a progresului învățării.

Etapele de mai sus pot fi folosite cu succes și pentru *proiectarea unei lecții care se va desfășura în mediul virtual.*

- Înainte de a face orice altceva, stabiliți cât mai concret cu putință „ce va ști și ce va ști să facă” cursantul/elevul la sfârșitul activității;
- Verificați dacă ceea ce ați stabilit este în consens cu programa de învățământ;
- Verificați dacă ceea ce ați stabilit este realizabil în timpul disponibil.

3.9. Structura și etapele fiecărui tip de lecție

Fiecare tip de lecție are o structură și etape specifice, adaptate obiectivului didactic principal.

Deși există elemente comune, se remarcă și particularități distincte.

3.9.1. Etapele lecției de predare-învățare

Lecția de predare-învățare, axată pe introducerea de **noi conținuturi**, are o structură complexă, compusă din opt etape esențiale:

- **Momentul organizatoric (2-3 minute):** Se creează condițiile optime pentru începerea lecției (verificarea prezenței, asigurarea liniștii, pregătirea materialelor). Deși scurtă, această etapă influențează atmosfera generală;
- **Reactualizarea cunoștințelor:** Se verifică înțelegerea conceptelor anterioare pentru a facilita conectarea cu noile informații. Se pot folosi conversația, problematizarea sau exerciții;

- **Captarea atenției:** Profesorul stârnește interesul elevilor pentru tema nouă prin situații-problemă, studii de caz, experimente sau întrebări provocatoare. O atenție bună în această etapă crește eficiența învățării;
- **Comunicarea titlului și a obiectivelor lecției:** Elevii sunt informați despre subiectul și rezultatele așteptate ale lecției, ajutându-i să-și orienteze efortul cognitiv;
- **Dirijarea învățării:** Etapa centrală în care se transmit/descoperă noile cunoștințe. Profesorul utilizează diverse metode (expunere, conversație euristică, demonstrație, problematizarea) pentru a implica activ elevii în construirea cunoașterii;
- **Fixarea noului conținut:** Se verifică înțelegerea noțiunilor predate și se clarifică eventualele neînțelegeri prin întrebări, exerciții sau discuții. Această etapă consolidează cunoștințele;
- **Obținerea performanței:** Elevii aplică noile cunoștințe în sarcini mai complexe, care implică transfer cognitiv și judecăți de valoare, evaluând gradul de asimilare și dezvoltând gândirea creativă;
- **Asigurarea retenției și a transferului:** Se realizează o sinteză a ideilor principale și se propun teme pentru acasă, consolidând cunoștințele și dezvoltând capacitatea de a le utiliza în diverse contexte.

3.9.2. Etapele lecției de consolidare/sistematizare a cunoștințelor

Lecția de consolidare/sistematizare, menită să **fixeze și să aprofundeze** conținuturile deja asimilate, are șapte etape principale:

- **Momentul organizatoric:** Similar cu lecția de predare-învățare;
- **Verificarea temei pentru acasă:** Etapă specifică, având rolul de a identifica nivelul de înțelegere a cunoștințelor anterioare (frontal, prin sondaj, inter-evaluare, auto-evaluare);
- **Captarea atenției și comunicarea titlului lecției și a principalelor coordonate:** Similar cu lecția de predare-învățare;
- **Consolidarea/sistematizarea conținuturilor abordate anterior:** Etapa centrală unde se propun activități (exerciții, probleme, studii de caz, dezbateri) care solicită gândirea elevilor la diverse niveluri cognitive (înțelegere, aplicare, analiză, sinteză, evaluare);
- **Obținerea performanței:** Similar cu lecția de predare-învățare, adaptată obiectivului de consolidare;
- **Asigurarea retenției și a transferului:** Similar cu lecția de predare-învățare, adaptată obiectivului de consolidare.

3.9.3. Etapele lecției de recapitulare a cunoștințelor/a priceperilor și deprinderilor

Lecția de recapitulare, cu scopul de a **sintetiza și integra cunoștințele** pe un areal mai extins, are o structură asemănătoare cu cea de consolidare/sistematizare:

- **Momentul organizatoric:** Similar;

- **Verificarea temei pentru acasă:** Similar;
- **Captarea atenției și comunicarea titlului lecției:** Similar;
- **Recapitularea cunoștințelor/a priceperilor și deprinderilor:** Etapa centrală în care se utilizează strategii precum scheme cognitive, hărți conceptuale, tabele sinoptice, grafice sau portofolii pentru a facilita sinteza și integrarea cunoștințelor, evidențiind conexiunile dintre concepte;
- **Obținerea performanței:** Similar cu celelalte tipuri de lecții, adaptată specificului recapitulării;
- **Asigurarea retenției și a transferului:** Similar cu celelalte tipuri de lecții, adaptată specificului recapitulării.

3.9.4. Etapele lecției de evaluare

Lecția de evaluare este mai simplă, fiind centrată pe **măsurarea și aprecierea** nivelului de cunoștințe și competențe:

- **Momentul organizatoric:** Similar cu celelalte tipuri de lecții;
- **Captarea atenției:** Similar cu celelalte tipuri de lecții;
- **Comunicarea tipului lecției și a principalelor coordonate:** Profesorul anunță evaluarea, specificând tematica, durata, modalitatea și criteriile de apreciere, pentru a permite elevilor să se organizeze eficient;
- **Evaluarea cunoștințelor/deprinderilor:** Etapa centrală în care se aplică diverse forme de evaluare (orală, scrisă, practică, asistată de calculator), respectând criteriile de validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate;
- **Asigurarea transferului:** Etapa finală în care se pot propune teme pentru acasă sau recomandări pentru îmbunătățirea performanțelor.

3.10. Bibliografie/Webografie

1. <https://edict.ro/tipuri-de-lectii-etapele-unei-lectii/>
2. <https://pdfcoffee.com/constantin-cucos-pedagogie-4-pdf-free.html>

3.11. Lecții în format digital

1. [Exterminarea evreilor în timpul celui de-al doilea război mondial](#)
2. [Evreii în Antichitate și în Evul Mediu](#)

3.12. Proiectarea lecțiilor. Ghid metodologic digital.

<https://library.livresq.com/details/68a04978017749000957dc2d>

CAPITOLUL 4

Evaluarea în procesul educațional - perspective, repere practice -

4.1. Perspective actuale, funcții, forme ale evaluării

4.1.1. Evaluarea – componentă a actului pedagogic. Relația predare-învățare-evaluare

La nivel micro (al activităților didactice concrete), **esența evaluării didactice o reprezintă cunoașterea randamentului școlar**, adică a raportului dintre rezultatele efective obținute de elevi în urma învățării și rezultatele anticipate de profesor, într-un interval de timp bine determinat și într-un context pedagogic pus în act prin predare. La fel ca în cazul oricărei alte discipline, evaluarea în cadrul disciplinei *Istoria evreilor. Holocaustul* este parte a unui demers unitar integrat, între predare, învățare și evaluare. Practic, predarea și implicit învățarea decurg din obiectivele formulate, din competențele stabilite pentru a fi atinse și evaluate (și nu invers). În acest ghid vă propunem o abordare a evaluării ca o **extensie autentică a învățării realizate de elevi**. O evaluare în care ne uităm nu doar la rezultatele învățării, ci chiar la învățarea însăși. [Să privim evaluarea ca extensie a învățării!](#)

În cadrul disciplinei *Istoria evreilor. Holocaustul* vă propunem **să priviți evaluarea** ca pe o **componentă a actului pedagogic strâns relaționată cu predarea și învățarea** și vă invităm **să reflectați asupra modului în care corelăm cele trei procese**. Iată câteva argumente (pentru care, la link-urile inserate mai jos, regăsiți explicații și ilustrări construite pe exemple concrete din cadrul acestei discipline):

- **competențele** pe care vreau să le formez elevului constituie: (1) punctul de plecare pentru construirea demersului didactic de predare; (2) ceea ce elevul meu urmărește, în mod conștient, să achiziționeze/să exerseze/să-și dezvolte prin învățare; (3) reperul pe care eu mi-l iau în alcătuirea probelor de evaluare;
- **prezentarea și discutarea împreună cu elevii a criteriilor de evaluare**, a indicatorilor după care va fi evaluată performanța, îi ajută efectiv să își construiască învățarea;
- **metodele, tehnicile și instrumentele de evaluare** sunt puternic corelate cu metodele folosite în predare și cu strategiile valorificate în învățare, sunt analoge cu acestea;
- **rezultatele evaluării** le pot folosi ca mijloc de a aprecia măsura în care s-a produs învățarea, în cazul fiecărui elev, individual, sau al întregii clase și pe baza informațiilor obținute din evaluare pot să identific factorii implicați preponderent în diferite situații.

Vă propunem să vizualizați, pe link-urile următoare, câteva puncte de intersecție în procesul complex al predării - învățării - evaluării, cu explicații și exemple privind:

- [competențele, metodele de evaluare;](#)
- [prezentarea criteriilor și indicatorilor, aprecierea rezultatelor.](#)

4.1.2. Mutații în practica evaluării moderne. Ce evaluăm?

În măsura în care suntem dispuși că deplasăm accentul de pe volumul cunoștințelor pe capacitatea de reorganizare și contextualizare a lor, de transfer în situații noi, aceasta ne va schimba și modul în care construim unitățile de predare, modul în care selectăm /concepem resursele și mijloacele didactice cele mai potrivite, modul în care formulăm sarcinile de învățare și, cu siguranță, modul în care evaluăm rezultatele. [La ce mă raportez în evaluare?](#)

Cum pot fi un profesor de istorie eficient, care știe să valorifice cu măiestrie didactică resursele din domeniul evaluării și al științelor învățării, astfel încât evaluarea mea să susțină, realmente, învățarea elevilor (funcția formativă) și să mă ajute și pe mine să-mi perfectez demersurile didactice (funcția regulatorie)?

Iată câteva **tips-uri** formulate în acord cu cele mai noi **mutații din teoria și practica evaluativă** (corelat acestora, puteți regăsi explicații și ilustrări construite pe exemple din cadrul disciplinei *Istoria evreilor. Holocaustul*, în link-urile inserate):

- *Completez evaluarea produsului, a rezultatelor obținute în urma învățării, cu evaluarea procesului învățării, iar accentul pe care îl pun pe note (care au, desigur, valoarea și importanța lor, inclusiv pentru selecție, pentru promovare ș.a.) îl completez cu un accent și o preocupare consistentă pentru progresul individual făcut de fiecare elev în învățare, pentru modul în care învață, pentru condițiile care îi favorizează învățarea profundă și de durată;*
- *Reconsider ce anume evaluez: mă raportez la competențele generale și specifice, la obiectivele curriculare și iau în calcul nu doar achizițiile cognitive, ci și atitudinile, conduita, gradul de încorporare a unor valori, comportamentele complexe pe care Istoria Holocaustului le formează. [Fac diferența dintre COMPETENȚĂ și PERFORMANȚĂ.](#) Iar în construcția probelor de evaluare, în momentul în care construiesc baremul de evaluare, concep și descriptorii de competență asociați, care descriu tocmai comportamentele concrete ale elevului, la nivel minim, mediu și maxim. ([exemplu](#));*
- *De la verificarea și aprecierea rezultatelor, îmi extind acțiunea la evaluarea procesului, a acelor strategii folosite de elevi în învățare, care au condus la anumite rezultate (spre exemplu, nu doar să conceapă liste și să memoreze date istorice și personaje, ci să analizeze contextual anumite evenimente, să compare și să emită judecăți de valoare). [Realizez o evaluare complexă:](#)*
- *Evaluez nu numai elevii, ci și conținuturile propuse de mine, situațiile de învățare create și sarcinile de învățare pe care le-am propus elevilor și care au putut duce (sau nu) la rezultatele așteptate, proiectate de mine și urmărite prin evaluare;*
- *Diversific cât de mult posibil metodele și instrumentele de evaluare (pe lângă testele*

docimologice, folosesc frecvent metode moderne precum: portofoliul, jurnalul, proiectele, autoevaluarea și interevaluarea, instrumentele digitale moderne. Personalizez instrumentele și tehnicile de evaluare în acord cu posibilitățile și nevoile elevilor, cu ritmul de învățare, asigurând echitate și incluziune (mai ales, dar nu numai în cazul copiilor cu cerințe educaționale speciale);

- Când utilizez testele scrise formulez [sarcini de evaluare incitante, stimulative](#), care le solicită să își folosească imaginația, să se plaseze într-un anumit context istoric (pe care trebuie, astfel, să îl recreeze pe baza cunoștințelor deținute), să „intenteze procese” unor personalități istorice etc.;

- Păstrez funcția de certificare e evaluării (de evidențiere a rezultatele elevilor la finele unei perioade de instruire: lecție, unitate de învățare) și de selecție, *dar le completez și pun un mult mai mare accent pe funcția formativă* (de reglare a învățării și predării);

- Îmi pun în mod frecvent elevii în situația de a folosi *autoevaluarea și interevaluarea*, iar asta conduce, în timp, la *câștigarea autonomiei* în propria formare și dezvoltare intelectuală. Evaluarea poate fi astfel trăită, resimțită de elev, ca [o ocazie de învățare autentică](#);

- *Îmi fac din elev un [partener](#), chiar în procesul evaluării, nu doar în predare-învățare;*

- *Comunic întotdeauna elevilor rezultatele evaluărilor și argumentez aprecierile sau notele, pentru că ei pot astfel să interiorizeze exigențe, criterii, praguri ale reușitei și să le folosească, mai apoi, ca repere în învățare. Nu blamez și nu culpabilizez când evaluez și notez, pentru că nu acesta este scopul în sine al evaluării. Nu pun etichete definitive în legătură cu progresele elevilor, pornind doar de la câteva exerciții evaluative. În acest fel, acord tuturor o șansă de afirmare și realizare, indiferent de posibilități și circumstanțe.*

4.1.3. Funcțiile evaluării. Care sunt beneficiile pentru elevi și pentru profesor?

Privită la nivel micro (adică al demersului didactic de la catedră, nu la nivelul proceselor sau sistemului de învățământ în ansamblu) evaluarea se referă atât la mine, ca profesor cât și la elevii mei. Vă invităm, de aceea, să „lecturăm” într-o cheie aparte setul de funcții pe care evaluarea le îndeplinește, din perspectiva beneficiilor pe care le aduce pentru actorii educaționali și pentru optimizarea predării și învățării:

<ul style="list-style-type: none">→ funcția constatativă;→ funcția de diagnosticare;→ funcția pedagogică, de feedback;→ funcția motivațională.	<ul style="list-style-type: none">→ funcția de reglare și perfecționare, de optimizare și inovare a procesului educațional;→ funcția de certificare;→ funcția de selecție, de clasificare;→ funcția predictivă /prognostică și de decizie.
---	---

Vă propunem o [explicitare a acestor funcții](#), inclusiv cu ajutorul cu ajutorul unor exemple aplicate pe disciplina *Istoria evreilor. Holocaustul*.

4.1.4. Formele de evaluare: evaluarea inițială, formativă și sumativă

Vă propunem, în continuare, să reflectăm asupra modului în care profesorul de istorie poate valorifica în cadrul disciplinei *Istoria evreilor. Holocaustul*, diferitele forme de evaluare, oprindu-ne asupra caracteristicilor și a beneficiilor pe care le aduc învățării și predării.

● **Evaluarea inițială (predictivă):** se realizează la începutul anului școlar, sau chiar al unui modul. Ea precede propriu-zis predarea și învățarea, realizându-se la începutul unui parcurs de instruire și are ca obiectiv diagnosticarea nivelului de pregătire al elevilor, stabilirea nivelului de cunoștințe, a erorilor sau posibilelor lacune, a gradului de stăpânire a abilităților, capacităților, tehnicilor de lucru. Pentru că îmi propun să aflu, atunci când utilizez evaluarea inițială, care este nivelul la care se află clasa mea și de unde pornesc mai departe cu activitățile de învățare (știind, datorită evaluării, dacă și unde trebuie să introduc activități de recuperare, precum și care sunt principalele ancore de la care voi putea construi mai departe cunoașterea elevilor), în realizarea evaluării inițiale:

- voi folosi itemi cu grad de dificultate mediu și scăzut;
- voi solicita informații cu grad ridicat de generalitate, fără multe elemente de particularitate;
- voi utiliza bareme de notare minimale.

● **Evaluarea continuă (curentă, formativă):** se realizează în cadrul fiecărei ore de curs, pe tot parcursul procesului didactic și are ca obiectiv verificarea pregătirii sistematice a elevilor, monitorizarea, culegerea de informații despre stadiul învățării, identificarea lacunelor și dificultăților întâmpinate de fiecare elev, pentru a sprijini învățarea pe măsură ce se produce. Ca să-mi pot ajuta fiecare elev să înțeleagă la ce nivel de performanță se află, să-i pot oferi orientări clare despre ceea ce trebuie să îmbunătățească, să-i pot da feedback constructiv ca să-i stimulez dorința de implicare și progres, reducându-i teama de eșec, în utilizarea evaluării continue:

- voi cuprinde itemi cu grade diferite de dificultate, funcție de nivelul la care se află elevii pe parcurs;
- voi utiliza bareme de notare construite pornind de la standarde de performanță medii, adaptat nivelului de performanță individual și al clasei.

● **Evaluarea sumativă (cumulativă):** se realizează la finalul unor secvențe mai mari de învățare (capitol, modul, an școlar) și are ca obiectiv verificarea măsurii în care au fost atinse obiectivele după o unitate (secvență) mare de învățare. Este o evaluare globalizantă, realizând o sinteză asupra celor învățate furnizează un „portret simbolic” al achizițiilor elevului sau grupului de elevi. Când voi folosi evaluarea sumativă, în construcția probelor de evaluare:

- voi include itemi cu grade diverse de dificultate;
- voi solicita informații diverse, preponderent cu grad ridicat de generalitate;
- probele de evaluare folosite vor fi predominant normative, adică în construcția itemilor mă voi raporta la programa școlară, sau la un grup de referință, caz în care norma poate fi reprezentat, de exemplu, de nivelul clasei pe ai cărei elevi îi evaluez.

Evaluarea sumativă îmi poate facilita o retrospectivă asupra parcursului meu didactic pe o unitate de timp mai extinsă și îmi poate fundamenta deciziile privind ierarhizarea elevilor, certificarea studiilor, trecerea la un alt nivel într-o altă clasă.

E important să cunoaștem și faptul că acestei forme de evaluare i se aduc și o serie de critici, în special legate de:

- faptul că elevii ar putea învăța nu pentru a ști, ci pentru a trece, pentru a promova, iar evaluarea devine astfel un scop în sine, nu un mijloc de a susține învățarea;
- faptul că provoacă anxietate atât elevului, cât și profesorului care se poate raporta la rezultatele elevilor ca la o oglindă a propriei prestații didactice, randamentul elevilor fiind un indicator al eficacității/ineficacității predării (deși nu este singurul indicator de luat în calcul!);
- comunicarea rezultatelor către elev sub formă de note nu permite identificarea dificultăților de învățare și nici căile de ameliorare a acesteia.

În concluzie, o imagine foarte generală asupra celor trei forme ale evaluării, pune în lumină următoarele diferențe, pe care însă trebuie să le privim în completare unele cu altele:

- evaluarea inițială - stabilește punctul de pornire;
- evaluarea continuă formativă - susține progresul și adaptează procesul;
- evaluarea sumativă - validează rezultatul final al învățării.

Toate cele trei forme sunt complementare și, atunci când le folosim adecvat, contribuie la dezvoltarea competențelor elevului parcursul învățării, sunt o validare a rezultatelor obținute de ei, și îmi oferă și mie, profesorului, o cheie de lectură corectă asupra strategiilor didactice folosite.

4.2. Metode și tehnici de evaluare, probe și instrumente

4.2.1. Metode tradiționale și moderne (teste, observația sistematică, portofoliul educațional, proiectul)

Metodele de evaluare sunt **căi, modalități de acțiune** care îi permit profesorului obținerea de informații referitoare la randamentul școlar, la nivelul performanțelor elevilor. Selectarea inspirată, adaptarea și utilizarea creativă a metodelor, tehnicilor și instrumentelor de evaluare reflectă opțiunea metodologică a profesorului pentru cea mai oportună modalitate de realizare a evaluării.

Metodele tradiționale rămân importante pentru evaluarea unor cunoștințe

de bază, dar trebuie completate cu **metode alternative, complementare**, care să reflecte complexitatea procesului de învățare la istorie și să stimuleze implicarea elevilor în înțelegerea critică a evenimentelor istorice. Dacă metodele tradiționale se concentrează pe verificarea cunoștințelor acumulate într-un mod formal și centrat pe profesor, metodele alternative promovează o evaluare formativă, interactivă și centrată pe elev, care urmărește competențele analitice și interpretative, esențiale în studiul istoriei Holocaustului.

Maxim eficient este să îmbin metodele și criteriile cantitative cu cele calitative, pentru a surprinde și latura obiectivă și cea subiectivă a învățării.

Este util, astfel, să completez evaluarea standardizată cu cea calitativă, pentru că fiecare elev procesează și își construiește altfel conceptele, asimilează informațiile în alt mod, reflectă alt context cultural propriu, alt set de valori referențiale, iar evaluarea calitativă îmi permite să surprind multiplele perspective de cunoaștere ale elevilor mei, stadiul înțelegerii, raportarea personală, atitudinală față de conținuturile pe care Istoria Holocaustului i le propune spre cunoaștere, înțelegere, interiorizare.

Deoarece orice proces de instruire urmărește să formeze și să dezvolte anumite competențe prefigurate, este firesc ca acestea să stea la baza proiectării și realizării evaluării didactice, să influențeze **alegerea metodelor și instrumentelor de evaluare** cele mai adecvate.

Astfel, metodele pot fi selectate **în funcție de tipurile de achiziții ale elevilor** pe care doresc să le măsoare și pe care, în același timp, prin parcurgerea probelor de evaluare, elevii le și exersează, încă o dată:

- metode care vizează capacitatea de a emite judecăți de valoare, a gândi critic, a argumenta, a reflecta (eseul, raportul de prezentare, jurnalul de învățare, o scrisoare adresată unui personaj istoric, prezentarea unui studiu de caz, pregătirea unor scurte cercetări istorice, scrierea/comentarea unui articol pentru o revistă de specialitate etc.);
- metode care presupun rezolvarea de probleme (scenarii de probleme, simularea problemelor, elaborarea unui plan de abordare al problemelor și rezolvarea acestora);
- metode care urmăresc accesul la informații și prelucrarea lor (cercetarea, investigarea, colectarea și organizarea informațiilor, interpretarea (notele bibliografice, proiectul, problemele aplicate);
- metode care urmăresc demonstrarea înțelegerii (examinarea scrisă, examinarea orală, eseul, înregistrarea cu acuratețe a unor informații, scrierea unui răspuns către un posibil beneficiar, testul cu itemi obiectivi de tip A/F sau cu alegere multiplă);
- metode care urmăresc creativitatea, performanța ridicată în domeniu, imaginația, vizualizarea, inovația (portofoliul, răspunsuri ipotetice, proiecte);
- metode care vizează și abilitățile de comunicare pe teme date (prezentare scrisă sub formă de raport, eseu sau pagini de reflecție, prezentare orală, discuția/dezbaterea/jocul de rol, participare la prezentări de tip «proces juridic»).

Tipurile de probe specifice **evaluării tradiționale** sunt în special: testul docimologic scris, testarea orală standardizată și probele practice, fiecare dintre ele prezentând o serie de **avantaje, dar și limite**.

Dintre metodele complementare, specifice **evaluării moderne**, care urmăresc nu doar măsurarea rezultatelor învățării, dar și a procesului în sine și formarea competențelor, le oferă elevilor variate posibilități de a demonstra ceea ce știu (ca ansamblu de cunoștințe), dar, mai ales, ceea ce pot să facă (priceperi, deprinderi, abilități), cel mai frecvent utilizate sunt: observarea sistematică a comportamentului elevului prin fișe de observații curente și fișe de evaluare calitativă, investigația, proiectul, portofoliul, eseul structurat, dezbateri, jocuri de rol, intentarea unui „proces” istoric, realizarea unor jurnale reflexive, studii de caz, scheme și hărți cognitive de realizate pornind de la un conținut complex, analize critice și comentarii personale pornind de la documente istorice etc.

În egală măsură, în alegerea metodelor de evaluare vom ține cont și de formele de evaluare, unele metode fiind mai potrivite scopurilor urmărite în evaluarea formativă, altele în evaluarea sumativă. Indiferent de metodele de evaluare alese la un moment în funcție de scopul urmărit, pentru a face evaluarea eficientă este recomandat:

- să alternăm metodele tradiționale cu cele alternative, moderne;
- să punem la dispoziția elevilor, pentru valorificare în cadrul probelor de evaluare, surse variate (texte, imagini, hărți, testimoniale audio-video etc.);
- să comunicăm elevilor/să-i implicăm în stabilirea criteriilor de evaluare și a descriptorilor de competență (comportamentele concrete așteptate și măsurate obiectiv sau apreciate subiectiv);
- să oferim feedback rapid și orientat spre dezvoltarea competențelor;
- să adaptăm sarcinile la realitatea, interesele și particularitățile (posibile vulnerabilități, nevoi speciale) ale elevilor, pentru a stimula motivarea și implicarea în evaluare.

4.2.2. Instrumente de evaluare (liste de verificare /checklist-uri, ghiduri de evaluare cu rubrici)

În evaluarea continuă, corelat metodelor folosite, putem utiliza **instrumente formative** precum:

- **Ghiduri de evaluare (cu rubrici):** Acestea oferă criterii clare și nivele de performanță pentru diverse sarcini (eseuri, prezentări, analize de surse), facilitând o evaluare obiectivă și transparentă. Ghidurile pot include descrieri detaliate ale așteptărilor la fiecare nivel, orientând elevii în procesul de învățare și ajutând profesorul să ofere feedback constructiv. [Un posibil exemplu](#) de ghid de evaluare cu rubrici, folosit pentru evaluarea competențelor dovedite de elevi prin realizarea unui proiect sau eseu despre Holocaust, va include detalierea comportamentelor urmărite, corelate cu un set de criterii;

- **Liste de verificare (checklist-uri):** Atunci când ne propunem, spre exemplu, să folosim în cadrul evaluării continue metoda observării curente a comportamentului elevilor, putem folosi ca instrument de evaluare o [listă de verificare \(check-list\)](#). Aceasta ne poate ajuta să urmărim/identificăm dacă elevii au manifestat anumite comportamente dorite (semnele vizibile ale unor competențe) în cadrul realizării unui produs, a desfășurării unei activități de învățare pe grupe;
- **Fișa de observare sistematică:** Instrumentul permite înregistrarea evoluției competențelor și comportamentelor elevilor pe parcursul activităților, putând include scale de măsurare (de exemplu: niciodată - uneori - deseori - întotdeauna), liste de control care descriu comportamentele observate/urmărite (spre exemplu, în cadrul desfășurării unei activități pe grupe, profesorul poate urmări atât evoluția competențelor vizate, cât și [comportamentele sociale și atitudinile](#)).

Aceste instrumente pot fi adaptate în funcție de metoda de evaluare folosită și de nivelul clasei, oferind un cadru clar pentru evaluarea atât a procesului, cât și a rezultatelor învățării. Integrarea listelor de verificare și a ghidurilor în evaluarea continuă facilitează feedback-ul constructiv, sprijină dezvoltarea competențelor elevilor, asigură o monitorizare riguroasă și formativă, sprijinind atât progresul individual, cât și calitatea procesului educațional.

4.2.3. Autoevaluarea și evaluarea între colegi

Autoevaluarea poate fi privită drept *capacitatea elevului de a elabora și emite aprecieri de valoare referitoare la competențele și performanțe proprii, la propria sa persoană în general*. Ea îi permite elevului aprecierea propriilor rezultate în raport cu obiectivele fixate, determinarea eficienței propriei activități de învățare, conștientizarea nivelului la care se află și înțelegerea eforturilor care mai sunt necesare pentru a atinge obiectivele dorite.

Punând elevii cât mai des în contexte formative de autoevaluare, profesorul sprijină dezvoltarea acestei abilități, susține dezvoltarea autonomiei în învățare, pregătirea pentru învățarea de-a lungul întregii vieți. Elevii care sunt adesea puși în situația de a se autoevalua, încep să își asume responsabilitatea asupra învățării și a performanțelor obținute, judecând și comparând onest și tot mai obiectiv, rezultatele proprii, prin raportare la standarde și criterii și pot ajunge, treptat, la această "formă de luciditate asupra propriei învățări" (P. Perrenoud, 1997). Autoevaluarea aduce [beneficii multiple](#) elevilor, care țin în egală măsură de îmbunătățirea învățării, de atitudinea față de sine, de relația cu profesorul și colegii.

Pentru ca elevii să ajungă să practice o autoevaluare obiectivă și eficientă, este necesar ca profesorul:

- să creeze un mediu suportiv și deschis, în care elevii să simtă că pot fi sinceri fără teama unui eșec sau a judecății;

- să stabilească și să le comunice criterii clare, la care să se poată raporta (itemi de evaluare și grile de punctaj, atunci când sunt folosite teste de autoevaluare cu grilă sau itemi obiectivi; scale descriptive cu descrierea comportamentelor așteptate, în cazul unor autoevaluări care urmăresc nu doar cunoștințele asimilate ci și aspecte legate de modul de implicare în sarcină, de colaborarea cu ceilalți colegi, etc.);
- să ofere feedback constant, încurajând reflecția personală și atitudinea critică față de propriile rezultate, față de erorile făcute și lacunele încă existente (văzute nu ca greșeli și minusuri, ci ca puncte de plecare pentru continuarea/îmbunătățirea învățării).

Autoevaluarea poate să meargă de la autoaprecierea verbală, până la autonotarea mai mult sau mai puțin supravegheată de către profesor. Putem propune elevilor de liceu instrumente diferite de autoevaluare, care pot fi combinate în cadrul unei unități tematice, condiția eficienței lor fiind aceea de a pregăti progresiv elevii să le folosească, prin exemple, discuții și feedback constant. Două dintre aceste [instrumente](#) sunt:

- grila de autoevaluare, cu criterii explicite - instrumente structurate prin care elevii, pe baza unor indicatori/clasificări prestabilite, își autoevaluează competențele, urmărind propriile comportamente și rezultate;
- jurnalul de reflecție despre propria învățare- elevii își scriu notițe scurte în care descriu, spre exemplu, ce consideră că au învățat deja pe un anumit subiect, ce i-a surprins, ce nu știu încă, ce consideră că trebuie să aprofundeze.

Interevaluarea reprezintă o altă metodă folosită adesea, a discipline diferite, cu efecte formative deosebite.

Astfel, principalele **avantaje** pe care le aduce elevilor țin de:

- *creșterea implicării active*: elevii devin mai conștienți de responsabilitatea care le revine în evaluarea prestațiilor colegilor, ceea ce duce la implicare directă și mai motivată în procesul de învățare;
- *dezvoltarea abilităților sociale și a colaborării*: interevaluarea stimulează lucrul în echipă, cooperarea, comunicarea și negocierea constructiv, consolidând relațiile în grup și creând un climat pozitiv de învățare;
- *formarea gândirii critice și a capacității de autoevaluare*: evaluarea colegului contribuie la dezvoltarea unei perspective obiective și a autocontrolului asupra propriilor rezultate și produse ale învățării;
- *feedback rapid și diversificat*: elevii primesc feedback din mai multe surse, nu doar de la profesor, ceea ce crește șansa identificării punctelor forte și a aspectelor de îmbunătățit;
- *reducerea stresului*: spre deosebire de evaluarea tradițională, interevaluarea este percepută de mulți elevi ca fiind mai puțin stresantă;
- *obiectivitate crescută*: prin implicarea mai multor evaluatori, diminuează subiectivismul și asigură transparența evaluării.

Pentru ca interevaluarea să fie eficientă și să aducă un plus atât celui evaluat cât

și elevului care exersează rolul de evaluator, este necesar ca profesorul să asigure respectarea unor **condiții**, precum:

- **claritate în formularea obiectivelor urmărite și a criteriilor utilizate în evaluare:** elevii trebuie să cunoască obiectivele și criteriile de evaluare, stabilite și comunicate clar înainte de procesul de interevaluare;
- **formare prealabilă** a elevilor în utilizarea corectă a instrumentelor de evaluare (grile, scări, rubrici etc) și în formularea feedback-ului constructiv;
- **crearea unui climat de încredere și respect**, în care elevii se simt valorizați, fără teamă de judecată sau ridiculizare;
- **supraveghere și mediere din partea profesorului**, care coordonează și monitorizează procesul, intervenind acolo unde este nevoie pentru a asigura obiectivitatea și corectitudinea evaluării între colegi;
- **adaptare la vârsta și nivelul elevilor:** la dezvoltarea cognitivă și la nivelul de maturitate al grupului clasă;
- **feedback și remediere:** rezultatele interevaluării trebuie urmate de discuții și clarificări, astfel încât procesul să fie cu adevărat formativ și să conducă la progres în învățare.

4.2.4. Strategii de adaptare a evaluării-învățării-predării în cazul elevilor cu cerințe educaționale speciale

Integrarea în învățământul de masă a elevilor cu abilități cognitive și/sau socio-emoționale scăzute în raport cu vârsta și nivelul lor de școlarizare solicită profesorilor regândirea strategiilor educaționale, a modului de relaționare și a sprijinului acordat fiecărui elev, a modului în care organizăm mediul de învățare din clasă și școală. Pentru că mediul în care se află un elev și experiențele de predare-învățare-evaluare de care are parte, fac diferența în ce privește rezultatele sale. Practicile incluzive, adaptate, care se uită în egală măsură la elevii tipici dar și la cei cu dizabilități și/sau cerințe educaționale speciale, sunt soluția pentru ca școala „să se potrivească” elevilor noștri, și nu invers.

Identificarea și valorizarea punctelor forte, a intereselor, a dificultăților și a diferențelor individuale ale elevilor este esențială și le permite acestora să se simtă apreciați pentru ceea ce sunt și să facă progrese, treptat, până la maximul potențialului fiecăruia.

Astfel, un profesor eficient în școala și clasa incluzivă:

- se străduie să înțeleagă lumea din punctul de vedere al fiecărui elev (inclusiv/mai ales al celor cu CES);
- înțelege că toți elevii sunt diferiți prin modul în care gândesc și învață și acceptă să valorizeze diferențele de neurodezvoltare;
- își adaptează strategiile didactice pentru a răspunde punctelor forte și nevoilor diferite ale elevilor;

- construiește un mediu sigur din punct de vedere emoțional, oferind elevilor cu CES oportunități de a experimenta niveluri mai ridicate de succes, astfel încât aceștia să-și poată dezvolta încrederea și să își asume riscuri în învățare.

Pentru a reuși să apreciez și să evaluez corect cunoștințele și competențele pe care le au, la un moment dat, elevii cu cerințe educaționale speciale, pentru a reuși să-i motivez și îi mențin în învățare, câteva dintre adaptările pe care eu, ca profesor în școala incluzivă, le pot face, sunt următoarele:

- adaptez timpul și ritmul evaluării, astfel încât elevul special să poată procesa informația și să răspundă la întrebări;
- adaptez timpul și ritmul evaluării, astfel încât elevul special să poată procesa informația și să răspundă la întrebări;
- îi permit elevului special să-și demonstreze cunoștințele și abilitățile în moduri diferite, în contexte care îl avantajează, iar pentru asta folosesc o varietate mari de metode și instrumente de evaluare (teste orale, proiecte, prezentări sau portofolii etc);
- clarific instrucțiunile, făcându-le mai specifice, mai clare și ușor de înțeles, folosesc un limbaj simplu și structurez evaluarea în pași logici;
- ofer suport suplimentar prin prezența mea, prin notițe sau alte materiale de referință suplimentare;
- încerc să reduc stimulii perturbatori, fiindcă elevii speciali pot fi sensibili la zgomot sau la alți factori care le pot distra ușor atenția;
- dau dovadă de flexibilitate în prezentarea întrebărilor sau sarcinilor de evaluare (spre exemplu, dacă un elev are dificultăți în citire, pot citi eu întrebările cu voce tare sau pot permite răspunsurile exclusiv orale);
- încerc să valorizez mai mult evaluările practice, cu sarcini simple, sprijinite de lucrul cu imagini și care respectă un algoritm învățat în timpul predării;
- monitorizez progresul elevului pe parcursul evaluării pentru a mă asigura că înțelege sarcinile și pentru a identifica orice dificultăți care pot apărea, și astfel pot face ajustări în timp real, dacă este necesar.

Adaptarea **strategiilor evaluative**, în strânsă corelare cu cele de predare-învățare, presupune cu necesitate **înțelegerea**, măcar sumară, a **caracteristicilor și nevoilor de sprijin ale elevilor cu CES**, pe câteva dimensiuni, precum: particularitățile învățării, comunicarea, interacțiunile sociale, comportamentele specifice.

În [materialul atașat](#) poate fi regăsită o prezentare a două dintre cele mai frecvente tulburări (TSA și ADHD), prezentare realizată prin vocea elevului special, care ne împărtășește din strădaniile sale, din provocările pe care le întâmpină la școală, pentru ca noi să îi putem înțelege mai bine comportamentul și reacțiile.

De asemenea, „vocea” elevului cu CES este însoțită de „vocea” unui **profesor** puțin mai experimentat, conștient că nu poate interveni asupra tulburărilor neurologice, a deficiențelor, a afectărilor, dar **poate modifica mediul și modul în care îl sprijină în**

învățare, pentru a-l ajuta pe elevul special să-și atingă potențialul maxim. Un profesor care ne împărtășește din **soluțiile posibile**, din ceea ce a experimentat la clasă și a constatat că funcționează, pe strategii care urmăresc:

- crearea mediului de învățare adaptat;
- îmbunătățirea abilităților de comunicare; strategii îmbunătățirea procesării cognitive, a învățării, a atenției;
- formarea și consolidarea comportamentelor adaptative;
- îmbunătățirea abilităților de relaționare socială; evaluare adaptată.

4.2.5. Exemple test de evaluare

1. <https://claude.ai/public/artifacts/9a0989a2-80fc-41f0-85b3-aa3f15c3abfc>
2. <https://claude.ai/public/artifacts/cceb8119-3218-4e5d-9882-3a344d0e9bc2>

Partea a II-a

MODELE FIȘE DE LUCRU

FIȘA 1

Autor: prof. Paula Iordan

DOMENIUL DE CONȚINUT: IDENTITATE EVREIASCĂ ȘI EDUCAȚIA DESPRE HOLOCAUST ÎN SECOLUL AL XXI-LEA

A. Evreii – trăsături definitorii: originea, cultura, religia

B. Competențe specifice:

- **C1.1** Sistematizarea informațiilor din diferite tipuri de surse în vederea stabilirii credibilității și a validității opiniilor;
- **C2.2** Manifestarea unui comportament deschis față de diversitatea culturală.

C. Activități de învățare:

- **C1.1** Stabilirea tipului de informație subiectivă/obiectivă oferită de surse istorice și mass-media;
- **C2.2** Realizarea de activități dedicate sărbătorilor naționale și religioase, tradițiilor și obiceiurilor evreilor.

D. Metode: Explicația, analiza critică a surselor, modelarea, metoda mozaicului, metoda cubului, metoda cadranul timpului.

E. Fișă de conținut:

Evreii – trăsături definitorii	
Originea poporului evreu	<ul style="list-style-type: none">● popor de origine semită;● Avraam este considerat fondatorul poporului evreu;● Patriarhii biblici: Avraam, Isaac, Iacov (Israel);● au emigrat din Mesopotamia în Țara Canaanului, sub conducerea lui Avraam;● s-au strămutat în Egipt, unde urmașii lor au căzut în robie;● au fost eliberați de Moise și, după 40 de ani petrecuți în deșert, s-au întors, sub conducerea lui Iosua, în Canaan (Țara Sfântă sau Țara Făgăduinței);● regele Saul a creat regatul evreilor;● regele David a consolidat statul și i-a stabilit capitala la Ierusalim;● regele Solomon a construit Primul Templu la Ierusalim;● regatul a fost împărțit în două state: Israel și Iuda (sau Iudeea);● Regatul Israel a fost cucerit de asirieni;● Iudeea a fost cucerită de babilonieni, evreii au fost exilați, Ierusalimul a fost distrus iar Templul a fost dărâmat;● Babilonul a fost cucerit de către persani iar evreii s-au întors în Iudeea și au construit al Doilea Templu, distrus de romani.

Cultura evreilor	<ul style="list-style-type: none"> ● limba evreilor: ebraică; ● alfabetul ebraic este format din 22 de litere; ● ebraica se scrie de la dreapta la stânga, iar alfabetul nu are litere; ● simbolul culturii și civilizației evreilor este „Steaua lui David”; ● cel mai vechi simbol al iudaismului este Menora, sfeșnicul cu șapte brațe; ● acoperirea capului cu kippa este obligatorie pentru bărbați în timpul rugăciunii, când mănâncă sau când se află în sinagogă; ● calendarul lor specific este lunisolar, un an obișnuit are 12 luni, iar cel bisect 13; ● Sărbători ale evreilor: <ul style="list-style-type: none"> ○ Sukkot (Sărbătoarea colibelor) - comemorează viața evreilor în deșert, când locuiau în colibe; ○ Rosh Hashanah (Anul Nou evreiesc) - începutul anului nou religios; ○ Hanuka (Sărbătoarea luminilor) - amintește victoria macabeilor asupra grecilor; ○ Purim - comemorează salvarea evreilor din Persia.
Religia evreilor	<ul style="list-style-type: none"> ● Iudaismul- religie monoteistă, caracterizată prin credința într-un singur Dumnezeu; ● Numele divinității iudaice - Iahve sau Iehova; ● Biblia evreilor - Tanachul care cuprinde: Tora sau Învățăturile, Neviim sau Profeții și Ketuvim sau Scrierile; ● Centrul social și religios - sinagoga; ● Conducătorul spiritual al comunității evreiești se numește rabin; ● Sărbători religioase: <ul style="list-style-type: none"> ○ Șabat (sâmbăta) - ziua sacră de odihnă; ○ Pesah (Paștele evreiesc) - se comemorează eliberarea evreilor din Egipt; ○ Yom Kippur (Ziua Ispășirii) - este ziua în care evreii cer iertare de la Dumnezeu și de la semenii lor. ● Practici religioase: <ul style="list-style-type: none"> ○ Alimentație casher - reguli despre ce se poate mânca (ex: fără carne de porc, fără amestec carne-lapte); ○ Circumcizia - ritual religios la băieți, la 8 zile de la naștere.

F. Surse recomandate:

- Manualele digitale disponibile pe manuale.edu.ro – *Istoria evreilor. Holocaustul.*
- Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel” – <https://www.inshr-ew.ro>
- Muzeul Memorial al Holocaustului din SUA – <https://www.ushmm.org>
- Yad Vashem – <https://www.yadvashem.org>
- Enciclopedia Iudaismului – Jewish Virtual Library – <https://www.jewishvirtuallibrary.org>
- „Istoria evreilor din România” – Paul Cernovodeanu, Carol Iancu.
- „Jewish Life in Europe Before the Holocaust” – Yad Vashem YouTube <https://www.youtube.com/watch?v=nWKW9kuIA3M>

G. Sugestii pentru extindere:

- Activitate de argumentare și colaborare – Joc de rol: *Consiliul diversității.*
- Joc de descoperire – *Obiectul misterios – ghicește tradiția.*
- Realizarea unui proiect interdisciplinar – Mini-documentar de clasă: *Cine sunt evreii și de ce este important să le cunoaștem cultura?*

H. Variante digitale:

Autori: prof. Bocancea Aurelia; prof. Roșu Lucia Cerasela
[Fisa 1](#)

FIȘA 2

Autor: prof. Paula Iordan

DOMENIUL DE CONȚINUT: IDENTITATE EVREIASCĂ ȘI EDUCAȚIA DESPRE HOLOCAUST ÎN SECOLUL AL XXI-LEA

A. Educația despre Holocaust și provocările contemporane (antisemitism, xenofobie, genocide și amenințările la adresa normelor și a valorilor democratice).

B. Competențe specifice:

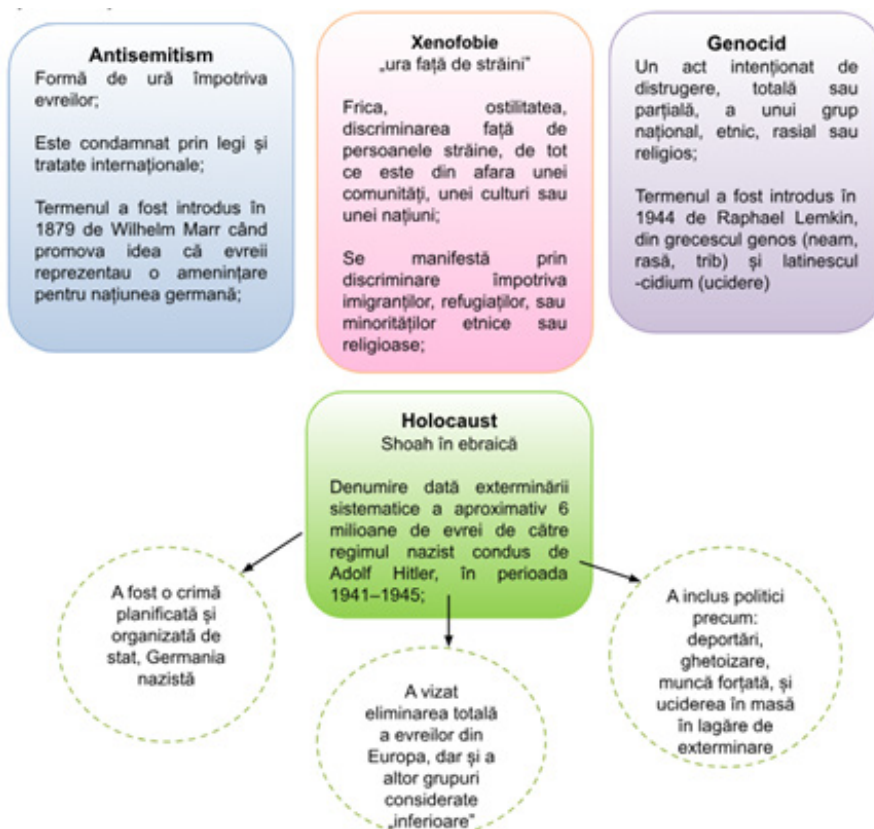
- **C1.1** Sistematizarea informațiilor din diferite tipuri de surse în vederea stabilirii credibilității și a validității opiniilor;
- **C1.2** Analiza comparativă a evenimentelor/proceselor/fenomenelor care au generat Holocaustul.

C. Activități de învățare:

- **C1.1** Exerciții de clasificare a informațiilor din diverse surse, în funcție de un criteriu dat: antisemitism, discriminare, violență, stereotipuri culturale;
- **C1.2** Exerciții de recunoaștere a perspectivelor multiple referitoare la antisemitism, genocid, Holocaust, minorități, crime împotriva umanității.

D. Metode: dezbateră, jurnalul reflexiv, Fishbowl, studiul de caz.

E. Fișă de conținut:

- 31 martie 2022- Ziua Internațională de Comemorare a Victimelor Crimei de Genocid;
- Comisia Europeană a elaborat Strategia UE privind combaterea antisemitismului și susținerea vieții evreiești (2021-2030);
- 27 ianuarie - Ziua Internațională de Comemorare a Victimelor Holocaustului;
- 9 octombrie- Ziua Națională de Comemorare a Holocaustului în România.

Educația pentru Holocaust vizază:

- Păstrarea memoriei victimelor Holocaustului;
- Combaterea antisemitismului, rasismului și intoleranței;
- Înțelegerea pericolelor extremismului și totalitarismului;
- Promovarea valorilor democratice și a drepturilor omului;
- Formarea de cetățeni informați, critici și responsabili moral;
- Dezvoltarea empatiei și a gândirii critice.

F. Surse recomandate:

- Manualele digitale disponibile pe manuale.edu.ro - *Istoria evreilor. Holocaustul.*
- Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel” - <https://www.inshr-ew.ro>
- Muzeul Memorial al Holocaustului din SUA - <https://www.ushmm.org>
- Yad Vashem - <https://www.yadvashem.org>
- „Holocaustul. O istorie a exterminării evreilor în Europa” - Dan Stone.

G. Sugestii pentru extindere:

- Atelier de scriere creativă - *Jurnalul unei zile în lagăr.*
- Reflecție în grup - *Axa urii - cum escaladează intoleranța?*
- Studiu de caz comparativ: *Holocaustul și alte genociduri.*
- Realizarea unei dezbateri: *Discursul instigator la ură e o formă de violență.*

H. Variante digitale:

Autori: prof. Bocancea Aurelia; prof. Roșu Lucia Cerasela

[Fisa 2](#)

<https://claude.ai/public/artifacts/52c5c13a-2eb7-42f1-9821-78e1c15928d7>

FIȘA 3

Autor: prof. Paula Iordan

DOMENIUL DE CONȚINUT: EVREII ÎN ISTORIA UNIVERSALĂ

A. Evreii în Antichitate și în Evul Mediu (statutul juridic al evreilor și apariția miturilor antievreiești în mentalul colectiv).

B. Competențe specifice:

- **C1.3** Exprimarea opiniilor referitoare la impactul evenimentelor/proceselor/fenomenelor istorice asupra societății, prin prisma multiperspectivității și a diversității culturale;
- **C2.4** Analiza critică a consecințelor stereotipurilor, prejudecăților, rasismului, antisemitismului și a altor forme de discriminare multiperspectivității și a diversității culturale.

C. Activități de învățare:

- **C1.3** Identificarea argumentelor din diferite surse pentru formularea unor judecăți proprii privind evoluția antisemitismului în istorie;
- **C2.4** Exerciții de identificare în surse a cauzelor care au generat stereotipuri, prejudecăți, antisemitismul și alte forme de discriminare a evreilor.

D. Metode: expunerea, conversația euristică, proiectul, harta conceptuală, role-play, HEI (Ipoteză-Experiment-Instruire).

E. Fișă de conținut:

Evreii în Antichitate	
Perioada egipteană (sec. XVIII-XIII î.Hr.)	<ul style="list-style-type: none">● inițial erau o populație liberă și favorizată, apoi redusă la statut de sclavie;● nu aveau niciun drept politic sau juridic;● erau folosiți ca forță de muncă în construcții.
Sub Imperiile Asirian și Babilonian (sec. VIII-VI î.Hr.)	<ul style="list-style-type: none">● populație deportată, fără autonomie, cu religie tolerată în exil;● erau considerați un popor învins, nu sclavi;● nu aveau drepturi depline ca cetățenii babilonieni, dar puteau desfășura activități comerciale;● are loc distrugerea Templului din Ierusalim.

Imperiul Persan (sec. VI-IV î.Hr.)	<ul style="list-style-type: none"> ● În anul 539 î.Hr., Imperiul Babilonian a fost cucerit de Cyrus cel Mare, întemeietorul Imperiului Persan; ● o parte a evreilor a rămas în Babilon (diaspora), o parte s-a întors în Ierusalim, și a început reconstruirea Templului; ● se bucurau de libertate religioasă, atâta timp cât plăteau taxe și nu provocau tulburări, de autonomie locală religioasă și juridică (sub conducerea marelui preot); ● evreii nu erau cetățeni egali cu perșii, dar erau recunoscuți oficial ca grup etnic-religios, cu drepturi speciale.
Perioada elenistică (după Alexandru cel Mare - sec. IV-I î.Hr.)	<ul style="list-style-type: none"> ● Iudeea a fost cucerită de Alexandru cel Mare, și a devenit un stat vasal al Imperiului Macedonean; ● evreii se autoguvernau și aveau statutul de cetățeni ai imperiului; ● Antioh al IV-lea a interzis sabbatul, circumcizia, ritualurile de la Templu; ● evreii au fost persecutați pentru religia lor, ceea ce a dus la revolta Macabeilor; ● Ierusalimul a fost recucerit, au purificat Templul; <p>În această perioadă, evreii se bucurau de statut comunitar – erau recunoscuți ca o entitate religioasă distinctă, dar nu erau cetățeni egali cu grecii.</p>
Imperiul Roman (sec. I î.Hr.-IV d.Hr.)	<ul style="list-style-type: none"> ● Iudeea a fost cucerită de romani și a fost transformată într-un stat vasal Romei, iar ulterior în provincie romană; ● tensiunile dintre romani și evrei cresc din cauza impozitelor grele, intervenției autorităților romane în treburile religioase, prezenței simbolurilor romane; ● primul război dintre romani și evrei (69-70 d.H.) s-a încheiat cu distrugerea celui de-al doilea Templu și cu un nou exod în istoria evreilor; ● după revolta condusă de Simon Bar-Kochba (132-135 d.H.), încheiată brutal de Hadrian, Ierusalimul a fost refondat ca oraș păgân (Aelia Capitolina), iudeii au fost interziși în oraș iar provincia Iudeea a fost redenumită Syria Palaestina pentru a șterge identitatea iudaică; ● drepturile evreilor, ca cetățeni romani, devin din ce în ce mai limitate după ce creștinismul devine religie acceptată în Imperiul Roman, în timpul domniei lui Constantin cel Mare, și apoi religie de stat sub Theodosie I;

- spre sfârșitul Antichității au fost emise legi îndreptate împotriva evreilor și altor secte iudaice:
 - se interziceau căsătoriilor mixte între evrei și creștini;
 - evreilor le era interzis să posede sclavi creștini;
 - evreii nu aveau voie să ocupe posturi în administrația de stat, iar cei care ocupau deja astfel de posturi nu puteau înainta în ierarhie;
 - era interzisă construirea de noi sinagogi;
 - se confiscau bunurile evreilor care convingeau un sclav sau om liber creștin să se convertească la iudaism.

Mituri antivreiești

- evreii nu au fost eliberați de Moise, ci alungați din Egipt ca niște leproși, proscrisi;
- evreii ar fi avut ritualuri canibalice;
- nu mănâncă cu străinii, nu se căsătoresc cu ei;
- urau zeii oficiali și venerau un zeu fără imagine;
- erau mizantropi și leneși (pentru că nu munceau sâmbăta).

Evreii în Evul Mediu

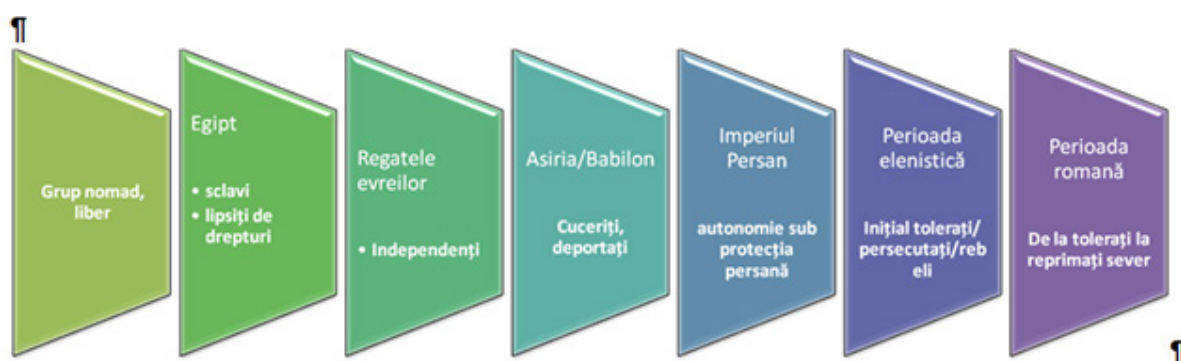
- Erau considerați o minoritate tolerată dar inferioară;
- Nu aveau cetățenie deplină, nici acces la funcții publice;
- Protejați uneori de regi pentru taxe și împrumuturi, dar vulnerabili la persecuții;
- Nu aveau voie să dețină pământ;
- Aveau interdicții privind meșteșugurile și breslele;
- Erau obligați să poarte semne distinctive (ex: pălărie galbenă, stea);
- Locuiau în cartiere separate (ghetouri) începând cu sec. XIII-XIV;
- Banca și cămătăria – una dintre puținele activități permise, dar care a alimentat ura populară;
- Nu aveau voie să se afle în locuri publice;
- Nu aveau voie să-și țină magazinele deschise în timpul Săptămânii Mari;
- Rugăciunile colective și slujba nu aveau voie să fie auzite din stradă;
- Au fost persecutați în Germania și Franța în timpul cruciadelor (începând cu 1096);
- Au fost expulzați: Anglia (1290), Franța (expulzări repetate, cea mai mare în 1306), Spania (1492), Portugalia (1496-1497).

Mituri antivreiești

- erau considerați vinovați de uciderea lui Hristos;
- li se reproșa că sunt leneși pentru că respectau Sabatul – odihna celei de a șaptea zile;

- au fost acuzați de omor ritual, și că au cauzat ciuma neagră;
- erau învinuiți de otrăvirea fântânilor și de răspândirea bolilor;
- erau acuzați de profanare a ostiei, crucifixului și icoanelor;
- se considera că ar avea pacte secrete cu diavolul, că ar practica magie neagră;
- erau considerați avari și lacomi;
- erau constrânși să practice cămătăria, deoarece alte meserii le erau interzise.

Statutul evreilor în Antichitate

Statutul evreilor în Evul Mediu

F. Surse recomandate

- Manualele digitale disponibile pe manuale.edu.ro – *Istoria evreilor. Holocaustul.*
- Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel” – <https://www.inshr-ew.ro>
- Muzeul Memorial al Holocaustului din SUA – <https://www.ushmm.org>
- Yad Vashem – <https://www.yadvashem.org>
- Enciclopedia Iudaismului – Jewish Virtual Library – <https://www.jewishvirtuallibrary.org>
- „Istoria evreilor” – Paul Johnson.

G. Sugestii pentru extindere:

- Joc de rol / dezbatere: *Ce ai fi făcut dacă ai fi fost evreu în Evul Mediu într-un oraș creștin?*

- Completarea unei hărți conceptuale: Ex: *Statutul evreilor în diverse perioade și locuri* – cu săgeți, simboluri și exemple.
- Realizarea unui mini-eseu/reflecție: *Care perioadă ți se pare cea mai dificilă pentru evrei și de ce?*
- Exerciții de tip Venn: Compară statutul evreilor în lumea creștină vs. cea islamică.

H. Variante digitale:

Autori: prof. Bocancea Aurelia; prof. Roșu Lucia Cerasela

[Fișa 3](#)

FIȘA 4

Autor: prof. Paula Iordan

DOMENIUL DE CONȚINUT: EVREII ÎN ISTORIA UNIVERSALĂ

A. Evreii în epoca modernă (statutul juridic și economic, aspecte culturale).

B. Competențe specifice:

- **C2.1** Aprecierea valențelor dialogului intercultural în exprimarea trăsăturilor proprii identității culturale;
- **C2.2** Manifestarea unui comportament deschis față de diversitatea culturală.

C. Activități de învățare:

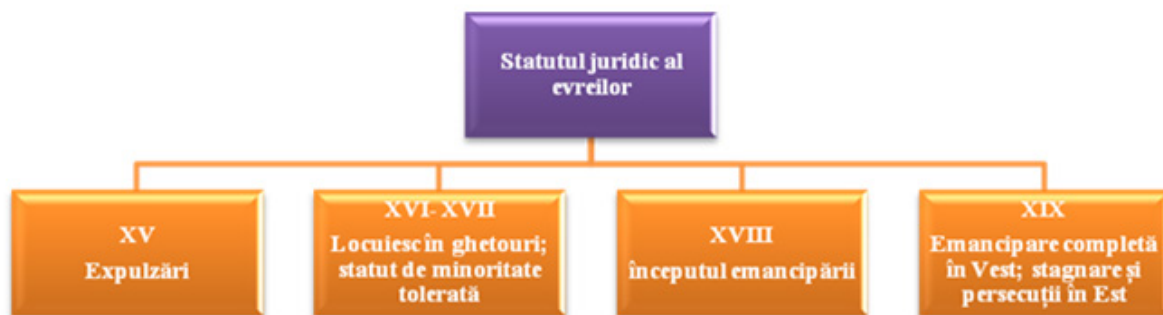
- **C2.1** Realizarea de investigații privind povești de viață ale evreilor din comunitatea locală/națională/internațională, înaintea Holocaustului, în timpul acestuia și după Holocaust;
- **C2.2** Redactarea unor articole sau scurte prezentări destinate postării pe rețelele sociale, având ca temă comunicarea intercultural înainte de Holocaust și după acesta, utilizând termeni specifici domeniului: identitate culturală, diversitate culturală, patrimoniu cultural/moștenire culturală, societate interculturală, societate multiculturală.

D. Metode: studiul de caz, învățarea prin descoperire, investigația, dezbateră, jurnalul imaginar, „Ce știu - Ce vreau să știu - Ce am învățat”, „Escape Room”.

E. Fișă de conținut:

Perioadă	Statutul juridic al evreilor
Secolul al XV-lea	<ul style="list-style-type: none">● începe excluderea și persecuția evreilor;● au avut loc expluzări masive din Spania, Portugalia, Franța și Anglia;● în Italia și Europa Centrală, au fost create ghetouri:<ul style="list-style-type: none">○ în Veneția a fost creat primul ghetou oficial în anul 1516;○ în Roma, Florența, Frankfurt au fost create spații închise, locuite exclusiv de evrei, cu porți închise noaptea.● evreii aveau restricții și interdicții:<ul style="list-style-type: none">○ nu aveau acces la proprietăți rurale;○ erau interzise multe meșteșuguri și funcții publice;○ li se impuneau taxe speciale („taxa de protecție”).
Secolele XVI-XVIII	<ul style="list-style-type: none">● în Imperiul Otoman:<ul style="list-style-type: none">○ aveau libertate religioasă și autonomie comunitară, dar erau supuși unor impozite speciale și restricții de statut;

	<ul style="list-style-type: none"> ● în Polonia: <ul style="list-style-type: none"> ○ au avut o perioadă de relativă autonomie juridică; ○ erau tolerați, fără cetățenie, dar cu drept de rezidență și comerț. ● în statele germane și austriece: <ul style="list-style-type: none"> ○ puteau fi toleranți temporar în schimbul unor taxe; ○ aveau drepturi limitate și revocabile.
Secolul al XVIII-lea	<ul style="list-style-type: none"> ● Iluminismul și începuturile reformei <ul style="list-style-type: none"> ○ începe emanciparea evreilor prin obținerea egalității în drepturi cu ceilalți locuitori. ● Revoluția Franceză (1789) <ul style="list-style-type: none"> ○ evreii francezi devin cetățeni cu drepturi egale.
Secolul al XIX-lea	<ul style="list-style-type: none"> ● în Europa Occidentală și Centrală: <ul style="list-style-type: none"> ○ are loc emanciparea evreilor; ○ se modifică statutul juridic: evreii devin cetățeni egali în fața legii, cu drepturi de proprietate, de acces la funcții publice și armată, de libertate religioasă deplină, de educație în școli și universități laice. ● în Europa de Est: <ul style="list-style-type: none"> ○ erau discriminați, tolerați doar în anumite regiuni; ○ lipsiți de cetățenie; ○ supuși la cenzură religioasă, interdicții de profesii.

Statutul economic al evreilor	
XV-XVIII	XIX
<ul style="list-style-type: none"> ● aveau acces limitat la economie; ● erau excluși din bresle, agricultură și funcții publice; ● nu aveau voie să dețină pământ. 	<ul style="list-style-type: none"> ● emanciparea juridică determină ascensiunea economică a evreilor.

Activități economice principale:

- comerț de mărfuri, cu textile, bijuterii, piei, vin, metale;
- închirieri de proprietăți;
- lucrau ca perceptori de taxe, administratori financiari pentru case princiare.

Activități economice principale:

- bănci și finanțe- familii precum Rothschild, Warburg, Bleichröder- fondatori de bănci în Franța, Germania, Austria;
- industrie și comerț - au creat sau condus afaceri în textile, metalurgie, transport;
- presă și cultură-activi în edituri, tipografii, presă;
- profesii liberale-medici, avocați, profesori universitari.

• **Statutul economic al evreilor**

• **activități tolerate (cămătărie, comerț mic)**

• **acces la industrie, finanțe, profesii liberale**

Aspecte culturale

XV-XVII	XVIII	XIX
<ul style="list-style-type: none"> ● Religia a fost fundamentul identității evreilor; ● Se dezvoltă literatura religioasă și etică. 	<ul style="list-style-type: none"> ● a apărut hasidismul, o mișcare de renaștere religioasă care urmărea păstrarea tradiției evreiești prin poveste, muzică și dans; ● a apărut o mișcare intelectuală, numită Haskala, cunoscută drept <i>Iluminismul evreiesc</i> - promova integrarea evreilor în societatea majoritară, o renaștere 	<ul style="list-style-type: none"> ● apare sionismul - mișcarea națională (politică și religioasă) evreiască, care urmărea întoarcerea pe pământul strămoșesc și întemeierea acolo a unui stat evreiesc- inițiator a fost Theodor Herzl; ● evreii au acces la universități și învățământ superior.

	<p>culturală prin acordarea unui nou statut limbii ebraice; inițiată de Moses Mendelssohn;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● apar primele tipografii evreiești în Praga, Amsterdam, Livorno. 	
--	--	--

F. Surse recomandate:

- Manualele digitale disponibile pe manuale.edu.ro – *Istoria evreilor. Holocaustul*.
- Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel” – <https://www.inshr-ew.ro>
- Muzeul Memorial al Holocaustului din SUA – <https://www.ushmm.org>
- Yad Vashem – <https://www.yadvashem.org>
- „Istoria evreilor” – Paul Johnson.
- **Crash Course – World History: “Judaism in the Modern Era”** – Prezentări dinamice despre Haskalah, antisemitism și naționalism <https://www.youtube.com/@CrashCourse>

G. Sugestii pentru extindere:

- Activitate vizuală - Harta meseriilor evreiești.
- Realizarea unui grafic: *Statut juridic vs. realitate economică*.
- Exercițiu creativ - *Portret de evreu în epoca modernă*.
- Exercițiu de reflecție: *Ce înseamnă să fii „cetățean”?*

H. Variante digitale:

Autori: prof. Bocancea Aurelia; prof. Roșu Lucia Cerasela

1. Fișă interactivă: ***Evreii în epoca modernă***

<https://claude.ai/public/artifacts/8c6478a0-3ed2-4f61-9a22-ff8ad5f6275b>

FIȘA 5

Autor: prof. dr. Doru Dumitrescu

DOMENIUL DE CONȚINUT: EVREII ÎN SPAȚIUL ROMÂNESC ÎN SECOLELE XIV-XX

A. Situația comunităților evreiești până la 1866: aspecte demografice, comunitare și culturale.

B. Competențe specifice:

- **C1.1** Sistematizarea informațiilor din diferite tipuri de surse în vederea stabilirii credibilității și a validității opiniilor;
- **C1.2** Analiza comparativă a evenimentelor/proceselor/fenomenelor care au generat Holocaustul.

C. Activități de învățare asociate competențelor specifice:

- **C1.1** Stabilirea tipului de informație subiectivă/obiectivă oferită de surse istorice și mass-media;
- **C1.2** Exerciții de comparare a faptelor istorice din perspectivă temporală și spațială în contexte diferite de comunicare.

D. Metode: conversația creativă, discuția colectivă, investigația.

E. Fișă conținut

I. ASPECTE DEMOGRAFICE

- Prezența evreiască în spațiul românesc atestată în toate cele trei provincii: Moldova, Transilvania și Țara Românească;
- Motiv: al stabilirii lor - traversarea acestui spațiu de drumuri comerciale - negoțul fiind una dintre preocupările acestui popor;
- Existența în documente atât a evreilor sefarzi, cât și a evreilor askenazi.

Cronologie:

Epoca	Anul	Spațiul	Evenimentul
Medievală	1251	Transilvania	amintiți evrei în timpul regelui Bela al IV-lea(1235-1270) care a acordat privilegii evreilor
Medievală	1391-1394	Moldova	participarea evreilor la crearea orașului Roman - în timpul domniei lui Roman I (1391-1394)
Medievală	1550	Țara Românească	existența unor prăvălii evreiești în București

Epoca	Anul	Spațiul	Evenimentul
Medievală	1648-1650 progromuri cazacilor vestul Poloniei inițiate de Bogdan Hmielnițki	Moldova- Evrei askenazi, vorbitori de idiș	crearea Marii Sinagogi din Iași 1657-1671
Medievală	1694	Țara Românească	Domnia lui Constantin Brâncoveanu evrei erau organizați în breaslă
Epoca premodernă	1740-1741	Moldova	amintite Comunități evreiești în orașele Roman, Bacău Galați, Iași

2. Evoluție demografică:

Populația evreiască din spațiul românesc a avut un accentuat caracter urban(80% la sfârșit de secol XIX):

Spațiul	1774	1803	1859	1866	Orașe cu populație evreiască
Moldova	6500	15.000	11800		Bârlad , Botoșani, Chișinău, Roman, Piatra Neamț
		1831	1859		
Țara Românească	-	4000	9000	-	București, Craiova
România				134168	București

II. Aspecte comunitare

1.Characteristicile comunități evreiești

Conducere	Organizare	Instituții	Obligații și organizare financiară	Statut	Interdicții
- autoguvernare - conduși de un haham-bașa/ conducător spiritual și un staroste.	organizați în asociații asemănătoare breslelor	Sinagoga, școala, tribunalul, azilele de bătrâni etc.	- obligații fiscale față de domnie - colectau impozitul special față de Imperiul Otoman	- inferior față de cel al creștinilor	- nu puteau deține proprietăți agrare - nu se puteau căsători cu creștinii

- Rabinul era cel mai influent membru al comunității			- sistem propriu de impozitare		- nu aveau drepturi civile
--	--	--	--------------------------------	--	----------------------------

2. Statutul juridic al evreilor în spațiul românesc

- Evreii erau considerați străini și li se aplicau reguli specifice stabilite de domnitori și boieri. Nu aveau aceleași drepturi ca populația majoritară, fiind supuși unor taxe speciale și restricții privind proprietatea și locuința;
- Statutul și obligațiile lor sunt amintite în mai multe coduri de legi (Codul Callimachi(1817), Legiurea Caragea(1818), Regulamentele organice (1831/1832);
- În 1848 documentul programatic *Proclamația de la Islaz* al revoluționarilor munteni (9/21 iunie) se proclama la art 21 „emanciparea israelitilor și drepturi politice pentru compatrioții de altă credință”.

III. ASPECTE CULTURALE

- Evreii au avut diverse ocupații precum: bijutieri, ceasornicari, negustori, dar și profesori, medici, avocați;
- Evreii au participat la marile evenimente ale românilor:

Eveniment	Participant	Ocupație
Revoluția de la 1848	Barbu Iscovescu, Daniel Rosenthal	pictori
Revoluția de la 1848	Davicion Bally, Solomon Halfon, Hillel Manoah	Bancheri și filantropi

- Un rol deosebit pe plan cultural îl are Iuliu Barasch (1815-1863), medic care a inițiat prima revistă de medicină din Principate numită Isis sau Natura, precum și primul ziar evreiesc însemnat Israelitul român;
- Tot în această perioadă (1851) lua ființă la București prima școală israelito-română, iar la Iași, peste 2 ani se înființa o primă școală elementar.

F. Surse recomandate:

- **Manualul digital Istoria evreilor. Holocaustul**, clasa a XI-a, disponibil pe manuale.edu.ro, Domeniul de conținut: *Evreii în spațiul românesc în secolele XIV-XX*.
- **Raportul Final al Comisiei Internaționale pentru Studierea Holocaustului în România (Comisia Wiesel)** – capitolele privind prezența și statutul evreilor în Principate înainte de 1866.
- **Enciclopedia Iudaică Română**, coord. dr. Liviu Rotman.

- **Documente istorice** (Codul Callimachi, Legiuirea Caragea, Regulamentele Organice, Proclamația de la Islaz – 1848).
- **Studii publicate în Anuarul Institutului Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel”.**

G. Sugestii de extindere:

- Organizarea unei **vizite la un muzeu de istorie evreiască** (ex: Muzeul de Istorie a Evreilor din România „Dr. Moses Rosen”) sau participarea online la tururi virtuale oferite de instituții culturale.
- Analiza unor **documente de epocă** în format digital sau tipărit (de ex. fragmente din Regulamentele Organice sau articole din ziarul *Israelitul român*).
- Realizarea unui **proiect multimedia** despre evoluția comunităților evreiești în Moldova, Țara Românească și Transilvania până în 1866.
- Invitați din comunitățile evreiești locale sau specialiști în istorie pentru discuții tematice.
- Comparații între **statutul evreilor și al altor minorități** în aceeași perioadă istorică.
- Redactarea unui **eseu reflexiv**: „Cum au influențat restricțiile legale viața cotidiană a evreilor în secolele XVIII–XIX?”.

H. Variante digitale

Autori conținut digital: prof. Bocancea Aurelia și prof. Roșu Lucia Cerasela

[1. Situația comunităților evreiești până la 1866: aspecte demografice, comunitare și culturale](https://claude.ai/public/artifacts/4b1d735b-607a-4fb8-8e94-16c36a6a0d82)

<https://claude.ai/public/artifacts/4b1d735b-607a-4fb8-8e94-16c36a6a0d82>

FIȘA 7

Autor: prof. dr. Doru Dumitrescu

DOMENIUL DE CONȚINUT: EVREII ÎN SPAȚIUL ROMÂNESC ÎN SECOLELE XIV-XX

A. Evreii în spațiul românesc în perioada 1878-1918: de la marginalizare la emancipare.

B. Competențe specifice: C1.2; C1.3.

C. Activități de învățare asociate competențelor specifice:

- **C1.2** Exerciții de comparare a faptelor istorice din perspectivă temporală și spațială în contexte diferite de comunicare;
- **C1.3** Identificarea argumentelor din diferite surse pentru formularea unor judecăți proprii privind evoluția antisemitismului în istorie.

D. Metode: Diagrama Venn, Expunerea, Explicația.

E. Fișă conținut

I. Aspecte legislative referitoare la emancipare

- Emanciparea va veni o dată cu reformele domnitorului Al.I Cuza (1859-1866);
- Evreii au început să fie cooptați în funcții publice.

Perioada	Măsura legislativă	Conținut
Domnia lui Al. I Cuza (1859-1866)	<i>Legea pentru comunele rurale și urbane din martie 1864</i>	Evreii puteau candida în anumite condiții, în conformitate cu art. 26, la alegerile comunale
Domnia lui Al. I Cuza (1859-1866)	<i>Codului Civil din noiembrie 1864, intrat în vigoare în decembrie 1865</i>	Evreii puteau deveni cetățeni, în conformitate cu art. 9 coroborat cu art.16
Domnia lui Carol I (1866-1916)	Constituția din 1866, art 7	prevedea că: „doar străinii de rit creștin pot obține calitatea de român” măsură însoțită și de alte legi restrictive: imposibilitatea de a deține locuri în mediul rural sau de a le arenda, nu puteau deține posturi de profesori medici etc. în instituțiile statului, aveau obligația de a face serviciul militar, dar nu puteau înainta în corpul ofițeresc

<p>Domnia lui Carol I (1866-1914)</p>	<p>Amendarea în 1879 Constituției din 1866 prin <i>Legea Revisuitoare a Art. 7 din Constituțiune, sancționată prin Decretul-Regal nr. 2186 din 12 octombrie 1879</i>, ca urmare a deciziei luate la Congresul de la Berlin din iunie-iulie 1878. Modificarea cuprinsă în art 44 prevedea că:</p>	<p>În care se declara că: „Diferența de credințe religioase și confesiuni nu constituie în România o piedică spre a dobândi drepturile civile și ale exercita” Ca urmare, naturalizarea se putea face individual și selectiv printr-o cerere adresată Parlamentului, condiționată de o serie de condiții precum: profesie, capital de care dispune, tipul de investiție, să fi locuit 10 ani în România etc. Erau scutite cei care se născuseră în țară și nu deținuseră alte cetățenii etc.</p>
<p>Domnia lui Ferdinand I (1814-1927)</p>	<p><i>Tratatul de pace București mai 1918</i>, ratificat de Parlament (iunie-iulie 1918), dar nepromulgat de regele României</p>	<p>Se prevedea ca deosebirea de religie și/ sau confesiune să nu afecteze drepturile civile și religioase al minorităților</p>
<p>Congresul de pace de la Saint-Germain cu Austria 10 septembrie 1919</p>	<p><i>Tratatul minorităților</i> Situția minorităților s-a regăsit în discuțiile, în cadrul celei de-a VIII-a sesiuni, a Conferinței, cu statele succesoare care preluau părți din teritoriile fostului imperiu Austro-Ungar, printre care și România.</p>	<p>În timpul discuțiilor referitor la minorități partea română a declarat că: „România a asigurat egalitatea completă a drepturilor și egalităților politice și religioase tuturor cetățenilor, fără distincție de rasă sau religie...” Se completa apoi că: „Guvernul regal... a decis să asigure în noul regat drepturile și libertățile minorităților...” Din cauza unor obiecții legate și de problema minorităților, tratatul nu va fi semnat de I. I. C. Brătianu, șeful delegației. Ulterior, de Nicolae Mișu, ambasadorul României la Londra și de premierul Al. Vaida Voevod, la 9 decembrie 1919 vor semna tratatul are prin art 7. recunoștea „ca supuși români de plin drept și fără o formalitate, pe evreii locuind în țară pe teritoriile României și care nu pot a se prevala de nicio altă naționalitate”. Tratatul era aprobat prin Legea din 30 august 1920.</p>

**II. Consecințele aspectelor legislative:
Evoluția naturalizărilor între 1879-1900:**

Anul	Naturalizări	Observații
1879	6	Au fost naturalizați în bloc toți evrei care participaseră la războiul de independență (888)
1880	52	
1881	5	
1882	3	
1883	1	
1884	0	
1885	0	
1886/1887	1	
1888	0	
1889	1	
1890-1891	0	
1892	1	
1893-1894	2	
1894-1895	4	
1896-1897	2	
1898-1899	0	
1900	5	
TOTAL	77	

apud L. Neagoe, *Mărturii documentare privind modificarea articolului 7 din Constituție* în https://biblioteca-digitala.ro/reviste/Revista-arhivelor/079_Revista-arhivelor_LXXIX_1-2_2013_203-210.pdf

În perioada 1878-1913, s-au naturalizat 529 de evrei (în afara celor naturalizați, în bloc, în urma Războiului de independență (1877-1878). Prin urmare, în perioada 1901-1913 au fost naturalizați 452 de evrei (529-77), o parte participând la al Doilea Război Balcanic. După Primul Război Mondial numărul evreilor naturalizați era în jurul a 2000 de persoane. Trebuie amintit că în noiembrie 1909 s-a creat *Uniunea evreilor pământeni*, numită inițial așa până în anul 1923 când se va numi *Uniunea evreilor români*. Conducător a fost, inițial, avocatul Adolphe Stern. Oficiosul organizație a fost *Înfrățirea* (1909-1919) și *Curierul izraelit* din 1918.

F. Surse recomandate:

1. **Manualul digital *Istoria Evreilor. Holocaustul***, clasa a XI-a, Editura Didactică și Pedagogică, disponibil pe manuale.edu.ro
2. **Raportul final al Comisiei Internaționale pentru Studierea Holocaustului în România** („Comisia Wiesel”), Ed. Polirom, 2004 – Capitolul I: *Evreii în România până în 1938*.
3. Neagoe, L., *Mărturii documentare privind modificarea articolului 7 din Constituție*, în *Revista Arhivelor*, 2013, nr. 1-2, link.
4. Ion Bulei, *Scurtă istorie a românilor*, Ed. Meronia – pentru contextualizarea epocii moderne în spațiul românesc.
5. Carol Iancu, *Evreii din România (1866–1919). De la excludere la emancipare*, Ed. Hasefer, București, 2000.
6. Federația Comunităților Evreiești din România – <https://www.fcer.ro> – resurse istorice, arhivistice și memorialistice.

G. Sugestii de extindere:

1. **Dezbatere organizată:** „Constituția din 1866 – între modernizare și excludere. A fost art. 7 un obstacol pentru emanciparea evreilor?”
2. **Activitate comparativă:** Compararea procesului de emancipare a evreilor din România cu cel din Franța (începând cu Revoluția Franceză – 1791) sau Germania (sec. XIX).
3. **Investigare de sursă primară:** Analiza unui fragment din „Curierul Israelit” sau din presa vremii pentru a evidenția reacții ale comunității evreiești la legile adoptate.
4. **Temă opțională:** Realizarea unui portret de lider comunitar sau avocat al emancipării evreilor (ex. Adolphe Stern, Wilhelm Filderman) și rolul acestuia în transformările juridice.

H. Variante digitale

Autori conținut digital: prof. Bocancea Aurelia și prof. Roșu Lucia Cerasela

[1. Evrei în spațiul românesc în perioada 1878-1918: de la marginalizare la emancipare](https://claude.ai/public/artifacts/587044da-b36a-476b-8dcd-a576ce637b81)

<https://claude.ai/public/artifacts/587044da-b36a-476b-8dcd-a576ce637b81>

FIȘA 8

Autor: prof. dr. Doru Dumitrescu

DOMENIUL DE CONȚINUT: EVREII ÎN SPAȚIUL ROMÂNESC ÎN SECOLELE XIV-XX

A. Contribuția comunităților evreiești la dezvoltarea economică, socială, culturală și științifică a României. Structuri asociative reprezentative. Personalități marcante în domeniul cultural, politic și academic.

B. Competențe specifice: C2.1; C2.2.

C. Activități de învățare asociate competențelor specifice:

- **C2.1** Realizarea de proiecte de grup referitoare la dialogul intercultural dintre cultura iudaică, română și culturile aparținând altor minorități existente pe teritoriul României;
- **C2.2** Redactarea unor articole sau scurte prezentări destinate postării pe rețelele sociale, având ca temă comunicarea interculturală înainte de Holocaust și după acesta, utilizând termeni specifici domeniului: identitate culturală, diversitate culturală, patrimoniu cultural/moștenire culturală, societate interculturală, societate multicultural.

D. Metode: Autorefecția, Dialogul, Expunerea, Lotus (Floarea de Nufăr).

E. Fișă conținut

I. Activități/acțiuni desfășurate de evrei în spațiul românesc

Perioada / Actori	Context politic și social	Manifestări ale antisemitismului	Sursa
1866	Constituția României, art. 7	Evreii excluși de la cetățenie. Ideie susținută de conservatori (Vasile Boerescu și Titu Maiorescu), dar și de unii liberali precum I.C. Brătianu și Mihail Kogălniceanu dar și de scriitorii Vasile Alecsandri (articolul Lipitorile satului) Mihai Eminescu și Ioan Slavici (articolul (Chestiunea evreilor din România), filozoful Vasile Conta (discursuri parlamentare)	- articol din Constituția din 1866 - discursuri parlamentare, - articole, presă etc.

		A. D. Xenopol discurs 1902 (doar evrei botezați pot primi cetățenie) Nicolae Iorga articole antisemite în ziarul Neamul românesc, apărut în anul 1906	
1879	Legea de revizuire a art. 7	Naturalizări individuale, greoaie și discriminatorii	document reglator
1880-1900	Presa conservatoare (ex. "Timpul", „România Liberă”, „Pressa” etc.)	Răspândirea stereotipurilor: „evreii exploatează poporul român”	presa de partid
1901	Academia Română respinge pe L. Șăineanu	Antisemitism cultural, academic	-
1909	<i>Uniunea evreilor pământeni</i>	Reacție comunitară față de marginalizarea evreilor	
1910	<i>Crearea Partidului Naționalist-Democrat de către N Iorga și A C Cuza</i>	Partid cu puternice accente antisemite	program politic

II. Reprezentanți ai comunităților evreiești care au contribuit la progresul României

Domeniul	Reprezentanți
Economic	<ul style="list-style-type: none"> - Pielărie exemplu Fabrica de pielărie și tăbăcărie „Concordia”, înființată în 1888 de Moritz Gelber; - Rafinării 1900 funcționau 26 de rafinării care aparțineau evreilor (de exemplu Z.Haimsohn și L. Herșcovici. Iosef B. Gardner, din Buhuși și Aizic Grunfeldt, din Piatra-Neamț); - Morărit - Lebel Ovreica omoară în București în 1857;

Domeniul	Reprezentanți
Economic	<ul style="list-style-type: none"> - Conserve M&I Ficher, din Galați și Moise Band, din Iași; - Construcții - prima fabrică de cărămidă Bacău este înființată de Ventzel Zingher; - Prelucrarea lemnului - Familia luster precum și cele aparținând lui L Finkelstein, (Iași) și ale lui D. H. Rosentbal din București și Vâlcea; - Primele fabrici de chibrituri: la București, Adolf Stein iar la Iași, Sarnuil Goldenthal; - Papetărie: Blumm și Stein – și a lui L M.Levy; - Metalurgie: întreprinderea lui Wachtel și moara cu vapori a lui Taxier și Goldman, Uzinele Metalurgice Unite Titan-Nădrag-Călan (1924, Max Aușnit, O. Kaurmann, Edgar Aușnit, R.Fraenkel, L Johnson) Uzinele de fier și Domeniile Reșița (1920, O. Kaufmann, V. Levy); - Săpunuri, parfumuri și alte articole de toaletă „Cerbul”, WolfLerner, Iași; - Produse farmaceutice - Kraus Moskovitz, Oradea); - Bănci - Marmorosch-Blank&Co, Banca Industrială, Banca de Credit Român.
Social	<ul style="list-style-type: none"> - Acțiuni caritabile: Menahem Elias(1844-1923) a lăsat întreaga avere Academiei Române și a construit spitalul Elias din București; Solomon I Halfonm (1846-1913) creatorul Băncii Comerciale Române care a donat mari sume de bani, inclusiv Academiei române; Avram Goldstein-Goren (1905-2005)a contribuit la dezvoltarea învățământului
Cultural	<ul style="list-style-type: none"> - Talmud Tora, asociație religioasă care asigură gratuitatea învățământului elementar pentru copiii săraci, pentru orfani; - Hevra Kedoșa, frăția de înmormântare, numită și „Sacra”, a existat în mai toate comunitățile evreiești din Țările române; - Școli evreiești tradiționale.
Științific	<ul style="list-style-type: none"> - Fizică - Alexandru Sanielevici, Ernin Friedländer, Elly Katz; - Chimie - Lazăr Edeleanu, Solomon Sternberg; - Matematică - Simion Sanielevici, Adolf și Mendel Haimovici, Solomon Marcus; - Științele Pământului - Julius Popper; - Științe economice - Marcel Horowitz; - Biologie - Alice Săvulescu; - Medicină - Iuliu Barasch, Alexandru Vianu (Weinberg), Paul Marcovici (primul stomatolog din vechea Românie).

Discipline socio umane	<ul style="list-style-type: none"> - Lingvistică și filologie: I Șăineanu, Al.Graur I A Candrea; - Științe juridice: Mihail Sebastian (Hechter) Moni Ghclerter; - Filosofie: L Șăineanu, Marco Brociner, Horia Carp, H Sanielevici, B Fundoianu; - Literatură.
Arhitectură și Arte	<ul style="list-style-type: none"> - Arhitectură - Marcel Iancu, Horia Maicu; - Arte plastice - pictorii Barbu Iscovescu, C.D. Rosenthal, Nicolae Vermont; - Muzică: Ludovic Feldman, Harry Brauner, Paul Constantinescu, Edmond Deda; - Coregrafie: Miriam Rădulescu; - Teatru: Lcny Caier, Maria Sandu, Beate Fredanov (actrițe), Aurel Baranga (autor dramatic) Moni Ghclerter (regizor).

Informații preluate din lucrarea *Contribuția evreilor din România la cultură și civilizație*, apărută sub egida Comisiei Naționale a României pentru UNESCO și a Federației Comunităților Evreiești din România, cu coordonarea generală a academicianului Nicoale Cajal și a dr. Harry Kuller, București, 1996.

F. Surse recomandate (pentru profesori și elevi)

1. Lucrare științifică: „*Contribuția evreilor din România la cultură și civilizație*”, coord. acad. Nicolae Cajal și dr. Harry Kuller, Editura Hasefer, 1996 – lucrare de referință pentru întregul conținut.

2. Raport oficial: *Raportul Final al Comisiei Internaționale pentru Studiarea Holocaustului din România (Raportul Wiesel)*, 2004 – capitolele referitoare la perioada interbelică și contribuțiile evreilor la societatea românească.

3. Manuale digitale (disponibile pe manuale.edu.ro):

- Manualul pentru clasa a XI-a, *Istoria evreilor. Holocaustul*, Editura Didactică și Pedagogică;
- Secțiunea: *Evreii în spațiul românesc în secolele XIV-XX*.

4. Resurse online complementare:

- <https://www.fcere.ro> – site-ul Federației Comunităților Evreiești din România;
- Portalul educațional Yad Vashem – România.

5. Articole și studii:

- Kuller, Harry – *Evrei în România. Texte selectate*, Editura Hasefer;
- Radu Ioanid – *Evreii din România 1866-1919. De la excludere la emancipare*, Polirom, 2019.

G. Sugestii de extindere:

1. Proiecte interdisciplinare (C2.1):

- Compararea contribuției culturale a evreilor din România cu cea a altor minorități (de ex. germani, maghiari, armeni) în contexte locale;
- Realizarea unui colaj digital sau fizic cu *portrete ale personalităților evreiești* influențe în diverse domenii.

2. Activități media și sociale (C2.2):

- Crearea unui *profil Instagram fictiv* al unei personalități evreiești din România (ex. Marcel Iancu, Elly Katz, Alice Săvulescu), incluzând postări relevante despre contribuțiile sale;
- Redactarea unei *povești jurnalistice* tip interviu imaginar cu un reprezentant marcant al comunității evreiești (folosind documente de epocă).

3. Vizite de studiu:

- Propunerea unei excursii educative la Muzeul de Istorie a Evreilor din România „Nicolae Cajal” (București) sau la sinagogile din orașul natal;
- Participarea la Ziua Internațională de Comemorare a Victimelor Holocaustului (27 ianuarie) cu o prezentare realizată pe baza fișei.

4. Concursuri școlare și expoziții:

- Organizarea unei *expoziții tematice* cu titlul „Evreii în România: cultură, știință și memorie” folosind imagini, citate, fragmente de documente și articole;
- Înscrierea în concursurile tematice organizate de FCER sau alte ONG-uri culturale;

5. Lecturi recomandate pentru elevi:

- Aharon Appelfeld – *Povestea unei vieți*;
- Norman Manea – *Întoarcerea huliganului*;
- Mihail Sebastian – *Jurnal (1935–1944)*.

H. Variante digitale

Autori conținut digital: prof. Bocancea Aurelia și prof. Roșu Lucia Cerasela

1. Contribuția comunităților evreiești la dezvoltarea economică, socială, culturală și științifică a României. Structuri asociative reprezentative. Personalități marcante în domeniul cultural, politic și academic

<https://claude.ai/public/artifacts/0faab722-15eb-43cb-8cd4-f2ccc48528dd>

FIȘA 9

Autor: prof. dr. Doru Dumitrescu

DOMENIUL DE CONȚINUT: EVREII ÎN SPAȚIUL ROMÂNESC ÎN SECOLELE XIV-XX

A. Antisemitismul în politica și cultura românească din a doua jumătate a secolului al XIX-lea până la Primul Război Mondial (studiu de caz).

B. Competențe specifice:

- **C1.2** Analiza comparativă a evenimentelor/proceselor/fenomenelor care au generat Holocaustul;
- **C1.3** Exprimarea opiniilor referitoare la impactul evenimentelor/proceselor/fenomenelor istorice asupra societății, prin prisma multiperspectivității și a diversității culturale.

C. Activități de învățare asociate competențelor specifice:

- **C1.2** Realizarea de organizatoare grafice care să evidențieze asemănările și deosebirile referitoare la evoluția și caracteristicile antisemitismului;
- **C1.3** Identificarea argumentelor din diferite surse pentru formularea unor judecăți proprii privind evoluția antisemitismului în istorie.

D. Metode: Diagrama Venn, analiza de text istoric, metoda cauză-efect, dezbateră

E. Fișă conținut

I. Formele de antisemitism în politica și cultura românească (1866-1914)

Perioada / Actori	Context politic și social	Manifestări ale antisemitismului	Sursa
1866	Constituția României, art. 7	Evreii excluși de la cetățenie. Ideie susținută de conservatori (Vasile Boerescu și Titu Maiorescu), dar și de unii liberali precum I.C. Brătianu și Mihail Kogălniceanu dar și de scriitorii Vasile Alecsandri (articolul Lipitorile satului) Mihai Eminescu și Ioan Slavici (articolul (Chestiunea evreilor din România), filozoful Vasile Conta (discursuri parlamentare)	- articol din Constituția din 1866 - discursuri parlamentare, - articole, presă etc.

		A. D. Xenopol discurs 1902 (doar evrei botezați pot primi cetățenie) Nicolae Iorga articole antisemite în ziarul Neamul românesc, apărut în anul 1906	
1879	Legea de revizuire a art. 7	Naturalizări individuale, greoaie și discriminatorii	document reglator
1880-1900	Presa conservatoare (ex. "Timpul", „România Liberă”, „Pressa” etc.)	Răspândirea stereotipurilor: „evreii exploatează poporul român”	presa de partid
1901	Academia Română respinge pe L. Șăineanu	Antisemitism cultural, academic	-
1909	<i>Uniunea evreilor pământeni</i>	Reacție comunitară față de marginalizarea evreilor	
1910	<i>Crearea Partidului Naționalist-Democrat de către N Iorga și A C Cuza</i>	Partid cu puternice accente antisemite	program politic

I. Consecințele antisemitismului (secolul XIX- începutul secolului XX)

Domeniu	Consecință / Observație
Legislativ	Excludere prin art. 7, naturalizări limitate (doar 77 până în 1900)
Educație	Discriminare în cariera academică: excluderea evreilor din posturi publice
Cultură și presă	Stereotipuri negative: evreul - simbol al „străinului periculos”
Reacții comunitare	Crearea de organizații evreiești (ex. Uniunea evreilor pământeni) în anul 1909
Acțiuni antisemite	1866 (devastarea Templului Coral), 1897 București, 1899 Iași

F. Lecturi suplimentare:

1. Raportul Final al Comisiei Internaționale pentru Studierea Holocaustului în România (capitolele despre antisemitismul modern și înainte de pre-Holocaust): https://www.inshr-ew.ro/ro/files/Raport_final.pdf

2. Carol Iancu, *Evreii din România (1866-1919). De la excludere la emancipare*: studiu fundamental despre politicile antisemite românești.

3. Jean Ancel, *Contribuții la istoria României. Problema evreiască 1866-1900*, vol. I-II: cercetare bazată pe surse de arhivă despre legislație și presă.

4. Textul Constituției din 1866, art. 7 – accesibil în colecțiile de documente istorice sau pe site-urile de drept constituțional.

5. Articole din presa vremii:

- „Chestiunea evreilor din România”, de Mihai Eminescu – publicat în ziarul „Timpul”.
- „Lipitorile satului”, de Vasile Alecsandri – exemplu de literatură cu tentă antisemită.

G. Sugestii de extindere:

1. Studiu comparativ european: Analiza tratamentului juridic al evreilor în România și în Franța (ex. Decretul Crémieux din 1870 care acordă cetățenie evreilor din Algeria).

2. Proiect interdisciplinar istorie - literatură: Analiza stereotipurilor antisemite în operele lui Eminescu, Slavici, Alecsandri, comparativ cu discursuri politice din aceeași epocă.

3. Dezbateri în clasă: Tema: *Excluderea evreilor prin Constituție – expresie a voinței naționale sau act de discriminare?*

4. Cercetare locală: Documentarea cazurilor de antisemitism cultural sau politic din presa locală (de epocă) din orașul/regiunea elevului.

5. Prezentare PowerPoint/colaj digital: Vizualizarea cronologică a evenimentelor și a reacțiilor comunității evreiești între 1866-1914.

6. (C1.2) Realizează un organizator grafic privind diferențele între antisemitismul politic și cel cultural în perioada 1866-1914.

7. (C1.3) Alege două surse diferite (o lege și un text de presă) și identifică argumente antisemite.

8. (C1.3) Formulează o opinie privind consecințele marginalizării evreilor asupra integrării lor în societate.

9. (C1.2) Compară legislația românească cu cea a unui alt stat european (ex. Franța) în această perioadă.

H. Variante digitale

Autori: prof. Bocancea Aurelia și prof. Roșu Lucia Cerasela

1. [Fișă Interactivă: Antisemitismul în România \(1866-1914\)](https://claude.ai/public/artifacts/a2a203ba-4d6c-479f-8f87-48278a32f62c)

<https://claude.ai/public/artifacts/a2a203ba-4d6c-479f-8f87-48278a32f62c>

FIȘA 10

Autor: prof. dr. Doru Dumitrescu

DOMENIUL DE CONȚINUT: EVREII ÎN SPAȚIUL ROMÂNESC ÎN SECOLELE XIV-XX

A. Titlu: *Evreii în armata română (1877–1878, 1913, 1916–1918)* (studiu de caz).

B. Competențe specifice

- **C1.1** Sistematizarea informațiilor din surse variate în vederea stabilirii credibilității opiniilor;
- **C1.2** Analiza comparativă a evenimentelor/proceselor/fenomenelor care au generat Holocaustul;
- **C2.1** Aprecierea valențelor dialogului intercultural în exprimarea propriei identități culturale.

C. Activități de învățare asociate

- **C1.1** Realizarea unor investigații având ca tematică varietatea surselor utilizate pentru combaterea antisemitismului, a diverselor forme de discriminare folosind muzica, arta, literatura, filmul, rețele de socializare, presă, interviuri, memorii;
- **C1.1** Exerciții de clasificare a informațiilor din diverse surse, în funcție de un criteriu dat: antisemitism, discriminare, violență, stereotipuri culturale;
- **C1.2** Realizarea de organizatoare grafice care să evidențieze asemănările și deosebirile referitoare la evoluția și caracteristicile antisemitismului;
- **C2.1** Realizarea de investigații privind povești de viață ale evreilor din comunitatea locală/națională/internațională, înaintea Holocaustului, în timpul acestuia și după Holocaust;
- **C2.1** Exerciții de identificare a contribuțiilor membrilor comunităților evreiești la dezvoltarea economică și culturală.

D. Metode: Analiza de text istoric; Harta conceptual; Diagrama T; Portofoliu thematic; Dezbateri ghidate (ex. „Meritau evreii recunoaștere deplină pentru loialitatea dovedită în război?”).

E. Fișă conținut

I. Evreii în armata română – context și participare

Perioada	Context politic și social	Participare și roluri în armată	Sursa/documente relevante
1868, 1872, 1874	Legile de organizare ale armatei	Evrei erau considerați participând ca străini în armata română	Articole de lege
1877-1878	Războiul de Independență. Evreii nu aveau cetățenie română conform art. 7 din Constituția din 1866.	Mulți evrei (aproximativ 1000) s-au oferit voluntari. din care 888 au fost naturalizați pentru eroismul lor S-a evidențiat Mauriciu Brociner care pentru eroismul său a fost promovată în final a gradul de colonel. A primit mai multe decorații românești și străine printre care și Steaua României , în grad de cavaler. Alți evrei au fost admiși în serviciile sanitare și auxiliare. Asociația femeilor evreice Societatea Ziona contribuit financiar la susținerea războiului la fel bancherii evrei precum Michel Daniel și Hillel Manoah	articole din presa vremii
1913	Războiul balcanic. Promisiuni de recunoaștere a meritelor evreilor.	Participare activă(25.000) încadrați în special în cadrul trupelor auxiliare; cazuri de curaj consemnate în memorialistică. Emanoil Lahovari , Take Ionescu și Constantin Radulescu-Motru s-au pronunțat pentru reglementarea naturalizării evreilor	Memorii; rapoarte militare

1916–1918	Primul Război Mondial. Discriminare instituționalizată, dar în paralel o participare semnificativă a evreilor în lupte.	Mulți evrei aproximativ 23.000() 10 % din numărul evreilor din țară au luptat ca soldați în armata sau au fost sau sanitari. Un număr de 883 au pierit în luptele din Războiul de Întregire Națională. Unii au fost decorați(825), dar nu au primit cetățenia promisă.	„Raport Filderman”; articole din presă; mărturii
-----------	---	--	--

II. Consecințe ale participării evreilor în războaie

Domeniu	Consecințe / Observații
Statut juridic	Promisiuni privind cetățenia neîndeplinite. Legea din 1879 prevedea naturalizări individuale și a rămas așa până la Constituția din anul 1923
Percepție publică	Deși unii evrei au fost decorați, presa și politicienii naționaliști au continuat retorica antisemită. Astfel A.C Cuza a ținut un discurs în Adunarea Deputaților (iulie 1918) numită <i>Jidanii în război ca răspuns la proiectul de lege a împământenirii streinilor născuți în țară</i> , apărută ulterior ca broșură, care conținea acuze calomnioase la adresa evreilor care participaseră în armată română în conflictele de până atunci.
Reacții comunitare	Campanii de susținere a recunoașterii drepturilor; Uniunea Evreilor Pământeni (1909) a documentat aceste contribuții.

F. Lecturi suplimentare:

- Carol Iancu, *Evreii din România (1866–1919). De la excludere la emancipare*, Editura Hasefer, 2000.
- Lya Benjamin (coord.), *Evreii din România între anii 1866–2000: Documente*, Hasefer, 2003.
- Raportul Final al Comisiei Wiesel (capitolele despre perioada 1877–1918)
- Articol: „Evreii în armata română” – <http://jewishfed.ro>.

G. Sugestii de extindere:

- Realizați o expoziție virtuală cu imagini, documente, decorații și fotografii ale soldaților evrei participanți în armata română.
- Organizați o dezbatere: „Cetățenie și loialitate – drepturile minorităților după participarea la război”.

- Invitați un istoric local sau un reprezentant al unei comunități evreiești pentru o discuție despre memorie și recunoaștere istoric.
- **(C1.1)** Selectează două surse (una memorialistică și una oficială) privind participarea evreilor în războaiele României și evaluează credibilitatea acestora.
- **(C1.2)** Realizează o diagramă T cu asemănările și deosebirile între participarea evreilor în Războiul de Independență și Primul Război Mondial.
- **(C2.1)** Redactează o opinie argumentată privind modul în care participarea în armată reflectă dorința de integrare a evreilor în societatea românească.
- **Comparați situația evreilor în armata română în cele trei conflicte:**

Războiul	Participare evreiască	Drepturi obținute ulterior	Observații
1877-1878			
1913			
1916-1918			

- **Completează tabelul pe baza surselor studiate.**

H. Variante digitale:

Autori: prof. Bocancea Aurelia; prof. Roșu Lucia Cerasela

[1. Fișă Interactivă: Evreii în armata română FISA 10](#)

FIȘA 11

Autor: prof. dr. Doru Dumitrescu

DOMENIUL DE CONȚINUT: EVREII ÎN SPAȚIUL ROMÂNESC ÎN SECOLELE XIV-XX

A. Domeniul de conținut: Evreii în spațiul românesc în secolele XIV-XX.

B. Tema: Comunitățile evreiești din România în perioada interbelică: Uniunea Evreilor Români (UER), Federația Uniunilor de Comunități Evreiești din România (FUCE).

C. Competențe specifice:

- **C1.2** Analiza comparativă a evenimentelor/proceselor/fenomenelor care au generat Holocaustul;
- **C1.3** Exprimarea opiniilor referitoare la impactul evenimentelor/proceselor/fenomenelor istorice asupra societății, prin prisma multiperspectivității și a diversității culturale;
- **C.2.1** Aprecierea valențelor dialogului intercultural în exprimarea trăsăturilor propriei identități culturale.

D. Activități de învățare asociate competențelor

- **C1.2** Exerciții de comparare a faptelor istorice din perspectivă temporală și spațială;
- **C1.2; C1.2** Realizarea de organizatoare grafice care să evidențieze asemănările și deosebirile referitoare la evoluția și caracteristicile antisemitismului (hartă conceptuală / diagramă T);
- **C1.3** Identificarea argumentelor diferite surse pentru formularea unor judecăți proprii privind evoluția antisemitismului în istorie;
- **C2.1** Exerciții de identificare a contribuțiilor membrilor comunităților evreiești la dezvoltarea economică și culturală;

E. Metode propuse: Diagrama T/Venn; Analiza de text istoric (surse primare și secundare); Discuție dirijată; Exercițiu de documentare și argumentare

F. Fișă conținut:

Pondere populației evreiești în recensămintele din România (1899, 1912, 1930, 1940)

An recensământ	Nr. evrei	Pondere din populația țării
1899	299.632 persoane	4,5%
1912	239.967 persoane	3,3%
1930	756.930 persoane	4,2%
1941	anterior pierderilor teritoriale din anul 1940 nr evreilor era de 759.134 persoane (5,6%) iar ulterior a scăzut la 315.003 persoane.	2,2%

Informații luate din lucrările: Hary Kuller, *O istorie a evreilor în date*, publicată de Centrul pentru studiul evreilor din România „Wilhelm Filderman” și Federația Comunităților Evreiești, Editura Hasefer, vol I și II, București 2000 Viorel Achim, *Evrei în cadrul recensământului general din 6 aprilie 1941*, Editura INSHR, Elie Wiesel, București, 2008.

I. Uniunea evreilor români (U.E.R.)

Perioada	Informații principale
1909 – 1923	Inițial denumită <i>Uniunea Evreilor Pământenii</i> , organizația a fost fondată de Adolphe Stern pentru a reprezenta evreii loiali idealurilor statului român, adepți ai integrării și asimilării moderate.
Din 1923	Devine <i>Uniunea Evreilor Români</i> (UER). Promovează loialitatea față de statul român, apără drepturile cetățenești și culturale ale evreilor. Oficiul organizației: „Curierul Israelit”. Colaborează cu elitele politice românești, în special în contextul creșterii antisemitismului în spațiul public.

II. Federația Uniunilor de Comunități Evreiești din România (F.U.C.E.)

Perioada	Informații principale
1936	Este fondată ca o organizație de coordonare a tuturor comunităților evreiești din România, incluzând pe cele neafiliate curentului asimilaționist promovat de UER. și care administra toate instituțiile sociale specifice comunităților (școlile, spitalele, cimitirele etc.). Promovează diversitatea religioasă și identitară a evreilor.
1936–1940	Reunește comunitățile evreiești de rit mozaic, sprijină educația religioasă, culturală, socială, precum și apărarea în fața legislației antisemite interbelice. A susținut unitatea comunităților în fața atacurilor xenofobe, fiind un factor cheie în eforturile de reprezentare juridică.
1941	F.U.C.E. se desființează prin decretul-lege 3415/decembrie 1941 de către regimul antonescian fiind înlocuită de <i>Biroul Central al Evreilor din România</i> (1942-1944), organizație subordonată regimului cu scopul de a sprijini aplicarea măsurilor guvernului față de evreii români. Pentru apărarea drepturilor lor W Filderman a adresat guvernului antonescian numeroase memorii.
1949	Federația este organizată și redenumită Federația Comunităților Evreiești din România, prin decretul 589/1949

G. Exercițiu de analiză comparativă (diagramă T)

Criteriu de analiză	Uniunea Evreilor Români (UER)	Federația Uniunilor de Comunități Evreiești (FUCE)
Obiectiv principal	Integrarea evreilor în societatea românească, loialism față de stat	Consolidarea autonomiei culturale și religioase a evreilor
Poziționare față de stat	Loialism civic, moderat între asimilaționism și sionism	Atitudine mai critică față de politicile antisemite
Conducere	Adolphe Stern	Dr. Wilhelm Filderman(1923-1947)
Public țintă	Evreii „asimilaționiști”	Evreii tradiționali și comunitățile religioase

Organizare politică: Partidul Evreiesc Român (1931-1936) condus de A.L Zissu cu orientare sionistă. În fața unui antisemitism crescut U.E.R. se va apropia de acest partit și vor constitui în ianuarie 1936 Consiliul Central al Evreilor din România condus de W. Filderman

H. Lecturi suplimentare:

- Carol Iancu, *Evreii din România (1919-1938). De la emancipare la marginalizare*, Editura Hasefer, 2014.
- Lya Benjamin (coord.), *Evreii din România între anii 1866-2000. Documente*, vol. II, Editura Hasefer, 2003.
- Raportul Final al Comisiei Wiesel – capitolele privind perioada interbelică.
- Radu Ioanid, *Evreii sub regimul Antonescu*, Editura Hasefer, 2006 (contextualizează atitudinile interbelice în pragul Holocaustului).
- Articole de pe site-ul: www.jewishfed.ro.

I. Sugestii de extindere:

- Realizați o **hartă interactivă** a principalelor comunități evreiești din România interbelică și a organizațiilor active.
- Organizați o **dezbatere** cu tema: „Este posibilă integrarea fără pierderea identității culturale?”
- Realizați un **poster** sau o **fișă de prezentare** cu portrete ale unor lideri ai U.E.R. și F.U.C.E. (ex. Wilhelm Filderman, dr. Mayer Ebner) și ideile susținute de aceștia.
- Vizionați și discutați un fragment dintr-un document.
- Precizați două diferențe majore care există între cele două organizații evreiești în ceea ce privește atitudinea față de statul român?

- Utilizând două argumente evidențiați rolul acestor organizații în apărarea drepturilor evreilor în fața creșterii antisemitismului?
- Identifică un alt exemplu contemporan de organizație minoritară care apără drepturile culturale ale unei comunități. Ce similarități observi între acesta și cele prezentate în fișă?

G. Variante digitale:

Autori: prof. Bocancea Aurelia; prof. Roșu Lucia Cerasela

1. Evreii în spațiul românesc în secolele XIV-XX

<https://claude.ai/public/artifacts/9fdc4e97-5817-4fad-81b9-40a8ca00ae57>

FIȘA 12

Autor: prof. dr. Doru Dumitrescu

DOMENIUL DE CONȚINUT: EVREII ÎN SPAȚIUL ROMÂNESC ÎN SECOLELE XIV-XX

A. Violență și retorică antisemită în România interbelică: Liga Apărării Național Creștine, Mișcarea Legionară și Partidul Național Creștin.

B. Competențe specifice:

- **C1.2** Analiza comparativă a evenimentelor/proceselor/fenomenelor care au generat Holocaustul;
- **C1.3** Exprimarea opiniilor referitoare la impactul evenimentelor/proceselor/fenomenelor istorice asupra societății, prin prisma multiperspectivității și a diversității culturale;
- **C2.4** Analiza critică a consecințelor stereotipurilor, prejudecăților, rasismului, antisemitismului și a altor forme de discriminare.

C. Activități de învățare asociate competențelor specifice:

- **C1.2** Realizarea de organizatoare grafice care să evidențieze asemănările și deosebirile referitoare la evoluția și caracteristicile antisemitismului (în cazul celor trei formațiuni politice);
- **C1.3** Redactarea și susținerea unui discurs referitor la combaterea antisemitismului în baza informațiilor oferite de surse diferite;
- **C2.4** Organizarea unei dezbateri având ca temă impactul prejudecăților și al stereotipurilor asupra calității vieții oamenilor.

D. Metode: Metoda mozaicului (grupuri interdependente), dezbateră, turul galeriei, analiza de surse istorice (presa interbelică, manifeste, legi), jurnal reflexiv.

E. Fișă conținut

Formațiunea politică	Lideri importanți	Elemente de retorică antisemită	Acțiuni antievreiești documentate
Liga Apărării Național Creștine (LANC) constituită la 4 martie 1923	A. C. Cuza și Nicolae Păulescu	Ideea „națiunii creștine”; imaginea evreilor ca „pericol intern” Simbol zvastica	Deosebirea între minoritățile creștine și cea evreiască acuzată de infidelitate față de statul român.

			Promovarea stelei galbene; campanii de propagandă virulentă Inițiatorii politici de numerus clausus în economie și învățământ. Organ de presă: <i>Apărarea națională</i> .
<p>Mișcarea Legionară / Garda de Fier constituită la 24 iunie 1927</p> <p>- Reorganizată în 1930 din motive electorale și organizată paramilitar Legiunea Ți va lua numele de <i>Garda de Fier</i></p> <p>- În ianuarie 1931 Garda de Fier va fi dizolvată. Legiunea va apărea sub numele sub <i>Gruparea Corneliu Zelea Codreanu</i> și va obține la alegerile din acel an 1,05 % din voturi</p> <p>- Dizolvată în decembrie 1933. de guvernul liberal, condus de I G Duca</p> <p>- Reapare în 1935 sub denumirea partidul <i>Totul pentru Țară</i>. A funcționat până în anul 1938. La alegerile din decembrie 1937 a obținut 15,58%, locul trei în ierarhia partidelor politice.</p>	<p>Corneliu Zelea Codreanu supranumit „Căpitanul”, Ion I Moța, Ilie Gârneață, Radu Mironovici</p> <p>Organizați în <i>Cuiburi și Frății de Cruce</i></p> <p>-Lider generalul Zizi Cantacuzino - Grănicerul</p>	<p>Misticism, naționalism etnic, apeluri la purificarea națiunii</p> <p>Mișcare antisemită, anticapitalistă, anticomunistă, cu caracter paramilitar</p> <p>Adepti unii intelectuali precum Nae Ionescu unul dintre ideologii mișcării (din 1932) alături de C.Z. Codreanu (<i>Cărticica șefului de cuib și Pentru legionari</i>) și I I Moța (<i>Cranii de lemn</i>)</p> <p>Dintre discipolii lui N Ionescu, amintim pe Mircea Eliade, Emil Cioran Mihail Polihroniade.</p> <p>Alt ideolog antisemit a fost Nichifor Crainic cu lucrarea <i>Statul etnocratic</i> (1937))</p> <p>-sediul „Casa Verde”, București</p> <p>-apropiere de Germania nazistă</p>	<p>Presa partidului: „Cu-vântul”, „Pământ strămoșesc”, „Axa”, „Buna Vestire”, Sfarmă - Piatră „Porunca Vremii” a incitat la acte de violență fizică, românizarea vieții economice, politice de și culturale, asasinate politice printre care și trei prim miniștri I.G.Duca (1933) și Armand Călinescu (1939) și Nicolae Iorga (1940), pogromuri (de la Oradea din 1927).</p>

Partidul Național Creștin (P.N.C.) a apărut la 14 iulie 1935 în urma fuziunii dintre L.A.N.C. și Partidul Național Agrar	A. C. Cuza președinte de onoare Octavian Goga, președinte activ	La baza ideologiei sale sintagma România a românilor Naționalism , numerus clausus exclusivist, xenofobie, marginalizarea evreilor din spațiul public	Măsuri administrative discriminatorii, discursuri violente Legislație antisemită, rasistă adoptată în timpul guvernului de 44 zile (decembrie 1937-ianuarie 1938) Goga- Cuza
--	--	---	--

F. Lecturi suplimentare

- Manualele digitale disponibile pe manuale.edu.ro – *Istoria Evreilor. Holocaustul*.
- Site-ul Institutului Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel” (inshr-ew.ro).
- Fragmente din presa interbelică (ex: „Porunca Vremii”, „Cuvântul”).
- Documente legislative și manifeste ale partidelor.

G. Sugestii pentru extindere:

- Realizarea unei **hărți conceptuale comparative** despre cele trei mișcări, folosind aplicații precum LucidChart sau MindMeister.
- Crearea unui **padlet** cu imagini de propagandă, articole și fragmente de discursuri antisemite.
- Dezbateri: „Cum a influențat propaganda antisemită discursul public și violența în România interbelică?”
- Elaborarea unui **jurnal reflexiv**: *Ce sentimente îți provoacă studierea acestui subiect? Ce putem învăța pentru societatea de azi?*

C. Variante digitale:

Autori: prof. Bocancea Aurelia; prof. Roșu Lucia Cerasela

1. Fișa despre „Violență și retorică antisemită în România interbelică”

<https://claude.ai/public/artifacts/264ac43d-74d7-48ea-bc97-f83232614836>

FIȘA 13

Autor: prof. Paula Iordan

DOMENIUL DE CONȚINUT: HOLOCAUSTUL ÎN EUROPA

A. Discurs antievreiesc și legislație antisemită în Germania nazistă.

B. Competențe specifice:

- **C2.4** Analiza critică a consecințelor stereotipurilor, prejudecăților, rasismului, antisemitismului și a altor forme de discriminare;
- **C3.1** Asumarea de roluri ce implică empatie și respectarea demnității umane.

C. Activități de învățare:

- **C2.4** Exerciții de identificare în surse a cauzelor care au generat stereotipuri, prejudecăți, antisemitismul și alte forme de discriminare a evreilor;
- **C3.1** Identificarea unor probleme din comunitate care pot genera conflicte sau situații de excludere/marginalizare a unor grupuri sau indivizi.

D. Metode: demonstrația, diagrama arbore, lectura după imagini, răspunsul prin rotație, problematizarea, diagram cauză-efect.

E. Fișă de conținut:

Discursul antievreiesc

- discursul antisemit a fost prezent în spațiul public din Germania la sfârșitul secolului al XIX-lea și la începutul secolului al XX-lea;
- după Primul Război Mondial, antisemitismul se intensifică;
- instabilitatea economică, socială și politică a favorizat ascensiunea grupărilor politice de extrema dreaptă, a ideologiei naționaliste, xenofobe și anti-semite;
- la sfârșitul Primului Război Mondial, în Germania au fost create numeroase partide care aveau un caracter rasist și antisemit declarat;
- în 1925, Adolf Hitler a scris „Mein Kampf” („Lupta mea”), care a stat la baza ideologiei și mai apoi a politicilor antisemite și antidemocratice ale regimului nazist;
- principalele teme antisemite răspândite de doctrina nazistă au fost: evreii, paraziții societății, prin finanțe conduc lumea și sprijină democrația, un regim politic falimentar care crează dezordine, iudeo-bolșevismul.
- în plan economic antisemiții i-au atacat pe evrei pentru presupuse practici economice incorecte, care i-ar fi dus la controlul economiei în calitate de mari capitaliști neproductivi care distrugeau micile afaceri.

Legislația antisemită în Germania nazistă	
1933–1935	<ul style="list-style-type: none"> ● Aprilie 1933- Boicotul magazinelor evreiești ● 7 aprilie 1933- Legea pentru restaurarea funcției publice concedierea evreilor din administrație, școli și universități ● Alte interdicții: pentru avocați, doctori, jurnaliști evrei.
1935	<ul style="list-style-type: none"> ● Legile de la Nürnberg- adoptate la Congresul nazist de la Nürnberg (septembrie 1935): ● Legea cetățeniei Reichului ● Doar persoanele „de sânge german” erau cetățeni. ● Evreii deveneau „supuși ai statului” – fără drepturi politice. <p>Legea pentru protecția sângelui și onoarei germane</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Interzicerea căsătoriilor cu evrei. ● Interzicerea angajarea servitoarelor germane sub 45 de ani în casele evreiești.
1938–1939	<ul style="list-style-type: none"> ● Radicalizarea discriminării: ● Anschluss-ul Austriei ● Legile de la Nürnberg aplicate și acolo. ● Noiembrie 1938 – Noaptea de cristal: ● Pogrom organizat: sinagogi incendiate, magazine evreiești distruse, evrei bătuți și arestați (peste 30.000). ● 1939 – Obligația purtării stelei galbene (în unele regiuni).

F. Surse recomandate:

- Manualele digitale disponibile pe manuale.edu.ro – *Istoria evreilor. Holocaustul.*
- Institutul Național pentru Studiarea Holocaustului din România „Elie Wiesel” – <https://www.inshr-ew.ro>
- Muzeul Memorial al Holocaustului din SUA – <https://www.ushmm.org>
- Yad Vashem – <https://www.yadvashem.org>
- Filme: Shoah (Claude Lanzmann), The Eternal Jew (doar cu avertisment critic).
- https://www.myjewishlearning.com/article/what-were-the-nuremberg-laws/?utm_source=chatgpt.com prezentare despre originea și efectele legilor din 1935.

G. Sugestii de extindere:

- realizarea unui jurnal fictiv al unui adolescent evreu în 1935–1939.
- crearea unui colaj tematic cu evoluția discriminării între 1933 și 1939.
- folosirea surselor vizuale: fragmente din Der Stürmer sau The Eternal Jew.
- comparație între legea rasială cu publicitatea propagandei- cum s-a transmis ideologia în mass-media.

H. Variante digitale:

Autori: prof. Bocancea Aurelia; prof. Roșu Lucia Cerasela

1. Fișă interactivă: [**Discurs antievreiesc și legislație antisemită în Germania nazistă**](#)

FIȘA 14

Autor: prof. Paula Iordan

DOMENIUL DE CONȚINUT: HOLOCAUSTUL ÎN EUROPA

A. Exterminarea evreilor în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial: lagăre, ghetouri, Holocaustul prin gloanțe, deportări, exterminări în masă.

B. Competențe specifice:

- **C2.1** Aprecierea valențelor dialogului intercultural în exprimarea trăsăturilor proprii identității culturale;
- **C3.1** Asumarea de roluri ce implică empatie și respectarea demnității umane.

C. Activități de învățare:

- **C2.1** Realizarea de investigații privind povești de viață ale evreilor din comunitatea locală/națională/internațională, înaintea Holocaustului, în timpul acestuia și după Holocaust;
- **C3.1** Identificarea unor probleme din comunitate care pot genera conflicte sau situații de excludere/marginalizare a unor grupuri sau indivizi.

D. Metode: investigația, problematizarea, descoperirea, Patru colțuri, Pătratele divizate, storytelling, interviul.

E. Fișă de conținut:

GHETOURI	<ul style="list-style-type: none">● Ghetoul era un perimetru perfect izolat, controlat, suprapopulat, unde condițiile de trai erau inumane;● Peste 1000 de ghetouri au fost înființate de autoritățile naziste în Europa ocupată, în special în Polonia;● Condițiile erau criminale: supraaglomerare, foamete, lipsă de igienă, epidemii (tifos, holeră). Rate mari ale mortalității;● Administrația ghetourilor era gestionată de Judenräte (consiliile evreiești), sub supravegherea strictă a SS și poliției germane;● Cele mai cunoscute sunt cele din Lodz, Varșovia, Cracovia, Lvov (Polonia), Grodno, Pinsk (Belarus), Kovno (Lituania).
HOLOCAUSTUL PRIN GLOANȚE	<ul style="list-style-type: none">● Începe în aprilie 1941, în fosta Iugoslavie și a continuat în teritoriile ocupate din Est, după 1941;● procedeul consta în adunarea populației evreiești și uciderea ei prin împușcare, după care cadavrele erau aruncate în gropi comune;● Unități mobile de exterminare- Einsatzgruppen, cu sprijinul poliției germane, armatei și colaboratorilor locali- au ucis peste 1,5-2 milioane de evrei în regiunile sovietice ocupate, prin împușcare în masă;● Cele mai mari masacre au avut loc la Baby Yar (33.700 evrei victime), Kamenet Podolsk (23.600 evrei victime), Minsk, Kaunas, Vilnius, Riga etc.;● O altă modalitate folosită de Einsatzgruppen a fost uciderea evreilor în camioane închise, la care țeava de eșapament era orientată spre interior;

DEPORTĂRI CĂTRE CENTRELE DE EXTERMINARE	<ul style="list-style-type: none"> ● Din octombrie 1941 autoritățile naziste au început deportările către ghetouri și lagăre din est. Transporturile s-au realizat în condiții inumane (trenuri marfare fără hrană, fără apă); ● Campanii majore de deportare au fost ordonate sub codul „Operation Reinhard” (martie 1942–noiembrie 1943): deportări directe la lagărele de la Belzec, Sobibor, Treblinka, unde au fost uciși între 1,47 și 2 milioane de evrei.
LAGĂRE DE EXTERMINARE ȘI MUNCĂ FORȚATĂ	<ul style="list-style-type: none"> ● uciderea în masă prin sistemul lagărelor de exterminare a fost decisă în ianuarie 1942, la Wansee, unde s-a organizat planul “Soluția finală”, în baza căruia urma distrugerea totală a evreilor europeni; ● Auschwitz-Birkenau, Treblinka, Maidanek, Sobibor, Belzec, Chelmno au fost principalele lagăre de exterminare; ● au fost concepute ca fabrici ale morții: camere de gazare, crematorii, experimente medicale, muncă forțată; ● Au fost deportați evrei din Olanda, Belgia, Franța, Nordul Italiei, Macedonia, Serbia, Croația, Transilvania de Nord, Ungaria, Cehia, Slovacia, Grecia etc.
LAGĂRELE DE CONCENTRARE	<ul style="list-style-type: none"> ● La început au existat 6 lagăre de concentrare (Dachau și Oranienburg – 1933; Lichtenburg, Sachsenburg, Ravensbruck – rezervat femeilor; Neuengamme); ● au apărut noi lagăre la Struthof (1939), Flosseburg și Auschwitz (1940), Gross-Rosen, Struthof-Natzwiller, Majdanek, Theresienstadt (1941).
REZISTENȚA EVREIASCĂ	<ul style="list-style-type: none"> ● În anul 1943 mai multe ghetouri și lagăre au organizat revolte armate: Varsovia, Sobibor, Treblinka, în pofida represiunii majore; ● La Sobibor, în octombrie 1943, deținuții s-au revoltat și au evadat; la Auschwitz, Sonderkommando a sabotat crematoriul în octombrie 1944.

F. Surse recomandate:

- Manualele digitale disponibile pe manuale.edu.ro – *Istoria evreilor. Holocaustul.*
- Institutul Național pentru Studiarea Holocaustului din România „Elie Wiesel” – <https://www.inshr-ew.ro>
- Muzeul Memorial al Holocaustului din SUA – <https://www.ushmm.org>
- Yad Vashem – <https://www.yadvashem.org>
- https://encyclopedia.ushmm.org/content/en/article/ghettos?utm_source=chatgpt.com
- Operațiunea Reinhard- https://www.yadvashem.org/operation-reinhard?utm_source=chatgpt.com
- Institutul Național pentru Studiarea Holocaustului din România „Elie Wiesel” – <https://www.inshr-ew.ro>
- Muzeul Memorial al Holocaustului din SUA – <https://www.ushmm.org>
- Yad Vashem – <https://www.yadvashem.org>

G. SUGESTII DE EXTINDERE:

- Realizarea unui eseu cu tema: „Lagărul de la Auschwitz”, „Viața în ghetoul din Varșovia”, „Holocaustul prin gloanțe”.
- Crearea unui colaj tematic: elevii adună imagini (cu sursă istorică), titluri de ziar, fotografii de arhivă și creează un panou vizual cu titlul „Memoria Holocaustului”.
- Realizarea unei călătorii virtuale în lagăre (360° tours): De exemplu: [Auschwitz Virtual Tour](#) – elevii parcurg spațiul lagărului și discută emoțiile și observațiile.
- Crearea unei expoziții digitale în PowerPoint, Canva sau Google Slides: elevii aleg o temă (ex: „Viața înainte de Holocaust”, „Lagărele de muncă vs. exterminare”) și creează o expoziție online.
- Crearea unui „Memorial digital”: Elevii creează o pagină în Padlet sau Canva dedicată unei victime reale (ex: copiii din Holocaust), folosind date din arhive (Yad Vashem, USHMM).
- Analiza unui film documentar/artistic
 - Filme recomandate: „Shoah” (1985, documentar), „Life is Beautiful”, „Băiatul în pijamale”.
- Crearea unui simbol al memoriei
 - Ex: o floare, o stea spartă, o valiză – cu explicație simbolică despre ce reprezintă pentru victimă.

H. Variante digitale:

Autori: prof. Bocancea Aurelia; prof. Roșu Lucia Cerasela

1. Fișă interactivă: [Exterminarea evreilor în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial](#)

FIȘA 15

Autor: prof. Paula Iordan

DOMENIUL DE CONȚINUT: HOLOCAUSTUL ÎN ROMÂNIA PE TERITORIILE AFLATE SUB ADMINISTRAȚIE ROMÂNEASCĂ ȘI ÎN NORDUL TRANSILVANIEI

A. Preliminariile Holocaustului din România (1938–1940). Primele legi antisemite și pogromurile de la Dorohoi și Galați.

B. Competențe specifice:

- **C1.3** Exprimarea opiniilor referitoare la impactul evenimentelor/proceselor/fenomenelor istorice asupra societății, prin prisma multiperspectivității și a diversității culturale;
- **C3.1** Asumarea de roluri ce implică empatie și respectarea demnității umane.

C. Activități de învățare:

- **C1.3** Realizarea unor eseuri despre cauzele și consecințele negării unor date, acțiuni, fapte despre antisemitism, Holocaust și crime împotriva umanității;
- **C3.1** Identificarea unor probleme din comunitate care pot genera conflicte sau situații de excludere/marginalizare a unor grupuri sau indivizi.

D. Metode: diagrama cauză- efect, proiectul, investigația, eseul, lectura după imagini, posterul.

E. Fișă de conținut:

CAROL al II-lea		
Guverne	Măsuri	Legi
Octavian Goga (29 decembrie 1937 - 10 februarie 1938)	<ul style="list-style-type: none">● suprimarea ziarelor;● retragerea biletelor de liberă circulație pe C.F.R., în cazul a 120 de ziariști evrei;● retragerea licențelor de băuturi spirtoase acordate evreilor;● concedierea angajaților evrei de la Casa Națională de Asigurări;● eliminarea avocaților israeliți din barourile de la Botoșani, Brăila, Galați și Iași.	<ul style="list-style-type: none">● ianuarie 1938 - Decretul-lege nr. 169 pentru revizuirea cetățeniei
Miron Cristea (10 februarie 1938 - 1 februarie 1939)	<ul style="list-style-type: none">● a promulgat metodologia de aplicare a decretului lege de revizuire a cetățeniei	<ul style="list-style-type: none">● Constituția din 1938- stabilea drepturi egale pentru cetățenii români, indiferent de origine etnică sau religioasă

Guverne	Măsuri	Legi
Constantin Argetoianu (28 septembrie – 23 noiembrie 1939)	<ul style="list-style-type: none"> ● au fost aprobate rezultatele revizuirii cetățeniei; ● 225.222 de evrei au rămas fără cetățenie. 	
Ion Gigurtu (4 iulie – 4 septembrie 1940)	<ul style="list-style-type: none"> ● măsuri de discriminare - imposibilitatea de a obține nume românești, de a deține funcții în instituții publice sau de a cumpăra proprietăți în mediul rural 	<ul style="list-style-type: none"> ● 8 august 1940 intră în vigoare Decretul lege nr. 2.650 privitor la starea juridică a locuitorilor evrei din România și Decretul-Lege nr. 2.651 pentru oprirea căsătoriilor între români de sânge și evrei.
<p>CONSECINȚE: Evreii au fost marginalizați social, economic și politic.</p>		

	Pogromul de la Galați	Pogromul de la Dorohoi
Data	30 iunie 1940	1 iulie 1940
Context istoric	După cedarea Basarabiei către URSS (28 iunie 1940)	După retragerea armatei române din Basarabia
Autori	Soldați români și membri ai administrației	Soldați români din regimentele retrase din Basarabia
Acțiuni violente	Bătăi, jefuiri, umiliri, execuții	Masacru, tortură, execuții
Număr de victime	între 80 și 400 evrei	53 evrei
Urmări	Comunitatea evreiască din Galați s-a temut masiv de represii viitoare	A marcat începutul unei persecuții sistematice și precede pogromurile din 1941

Concluzii generale:

- ambele pogromuri au fost declanșate de frustrările naționaliste și antisemitismul sistemic, exacerbate de pierderile teritoriale (Basarabia și nordul Bucovinei);
- nu au fost spontane, ci tolerate sau încurajate tacit de autorități și de unele structuri militare;
- au prefigurat Holocaustul din România, indicând deja tendința spre violență organizată și legitimarea urii etnice.

F. SURSE RECOMANDATE:

- Manualele digitale disponibile pe manuale.edu.ro – *Istoria evreilor. Holocaustul.*
- Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel” – <https://www.inshr-ew.ro>
- Muzeul Memorial al Holocaustului din SUA – <https://www.ushmm.org>
- Yad Vashem – <https://www.yadvashem.org>
- Raportul final al Comisiei Internaționale pentru Studierea Holocaustului în România (2005).
- 75 de ani de la Pogromul din Dorohoi – <https://www.youtube.com/watch?v=iDK4ecR11KY>

G. SUGESTII PENTRU EXTINDERE:

- Investigație istorică: Cine, ce, de ce?
 - Cine a fost implicat?
 - Ce s-a întâmplat exact?
 - De ce s-a întâmplat?
- Crearea unui proiect multimedia: Un minut de memorie.
- Activitate creativă- realizarea unui poster de conștientizare: Spune NU urii.
- Realizarea unei dezbateri: Am fi reacționat altfel azi?

H. Variante digitale:

Autori: prof. Bocancea Aurelia; prof. Roșu Lucia Cerasela

1. Fișă interactivă: [***Preliminariile Holocaustului din România***](#)

FIȘA 16

Autor: prof. Paula Iordan

DOMENIUL DE CONȚINUT: HOLOCAUSTUL ÎN ROMÂNIA PE TERITORIILE AFLATE SUB ADMINISTRAȚIE ROMÂNĂ ȘI ÎN NORDUL TRANSILVANIEI

A. Statul național legionar și măsurile antievreiești (1940–1941).

B. Competențe specifice:

- **C1.2** Analiza comparativă a evenimentelor/proceselor/fenomenelor care au generat Holocaustul;
- **C1.3** Exprimarea opiniilor referitoare la impactul evenimentelor/ proceselor/ fenomenelor istorice asupra societății, prin prisma multiperspectivității și a diversității culturale.

C. Activități de învățare:

- **C1.2** Realizarea de organizatoare grafice care să evidențieze asemănările și deosebirile referitoare la evoluția și caracteristicile antisemitismului;
- **C1.3** Redactarea și susținerea unui discurs referitor la combaterea antisemitismului în baza informațiilor oferite de surse diferite.

D. Metode: tehnica incidentului critic, tehnica Ringi, analiza discursului, ciorchinele, schema grafică

E. Fișă de conținut:

STATUL NAȚIONAL - LEGIONAR 14 SEPTEMBRIE 1940 - 26 IANUARIE 1941

- regim de tip fascist, ultra-naționalist și antisemit, sprijinit de Germania nazistă

Conducere:

Măsuri antievreiești	
Plan legislativ	● măsurile antievreiești au vizat îngrădirea drepturilor și libertăților populației evreiești
Drepturi cetățenești	● retragerea cetățeniei pentru mii de evrei
Educație	● a fost interzis accesul evreilor în școlile publice, în teatre sau săli de expoziții
Economie	● se declanșează procesul de românizare al proprietăților evreiești, atât a celei private, cât și a celei economice din industrie, comerț, cultură, sănătate afacerile au fost confiscate și transferate în mod forțat etnicilor români; ● concedieri masive și excluderi din asociațiile/sindicatul profesional ale evreilor.

Locuințe și proprietăți	<ul style="list-style-type: none"> ● Evacuarea evreilor și confiscarea locuințelor; ● Casele au fost preluate de stat sau distribuite unor români.
Cultură și presă	<ul style="list-style-type: none"> ● Interzicerea publicațiilor evreiești; ● Ziarele și cărțile evreiești au fost interzise; biblioteca comunității evreiești a fost închisă.
Organizații evreiești	<ul style="list-style-type: none"> ● Organizațiile culturale și religioase au fost dizolvate sau puse sub controlul statului
Violență fizică	<ul style="list-style-type: none"> ● Evreii au fost agresați de legionari pe străzi; au fost răpiți, torturați, umiliți
Propagandă antisemită	<ul style="list-style-type: none"> ● Afișe, broșuri, ziare cu mesaje de ură; ● Presa legionară promova ura rasială și stereotipuri antisemite.

F. Surse recomandate:

- Manualele digitale disponibile pe manuale.edu.ro – *Istoria evreilor. Holocaustul*.
- Institutul Național pentru Studiul Holocaustului din România „Elie Wiesel” – <https://www.inshr-ew.ro>
- Muzeul Memorial al Holocaustului din SUA – <https://www.ushmm.org>
- Yad Vashem – <https://www.yadvashem.org>
- Florin Müller – *Statul național-legionar (septembrie 1940–ianuarie 1941).
- Marius Cazan – „The participation of the Legionary Workers in the Bucharest Pogrom” (Holocaust. Studii și cercetări, INSHR-EW, 2018).

G. Sugestii pentru extindere:

- Atelier de scriere creativă- Jurnalul unui cetățean din România în septembrie 1940 - ianuarie 1941.
- Realizarea unei fișe biografice comparativă - Portret de lider: Ion Antonescu vs. Horia Sima.
- Realizarea unei piese de teatru: Tribunal imaginar care analizează faptele Gărzii de Fier.
- Activitate de interpretare critică a sursei: un discurs al Gărzii de Fier sau al lui Antonescu.

H. Variante digitale:

Autori conținut digital: prof. Bocancea Aurelia; prof. Roșu Lucia Cerasela

1. Statul național legionar și măsurile antievreiești (1940–1941)

<https://claude.ai/public/artifacts/7369188b-fc2a-4e9c-8276-0bb3d6f9b0b1>

FIȘA 17

Autor: prof. Paula Iordan

DOMENIUL DE CONȚINUT: HOLOCAUSTUL ÎN ROMÂNIA PE TERITORIILE AFLATE SUB ADMINISTRAȚIE ROMÂNEASCĂ ȘI ÎN NORDUL TRANSILVANIEI

A. Regimul Ion Antonescu și evreii (1941–1944).

B. Competențe specifice:

- **C2.4** Analiza critică a consecințelor stereotipurilor, prejudecăților, rasismului, antisemitismului și a altor forme de discriminare;
- **C3.2** Raportarea critică la experiențele trecutului pentru promovarea unui comportament democratic.

C. Activități de învățare:

- **C2.4** Exerciții de identificare în surse a cauzelor care au generat stereotipuri, prejudecăți, antisemitismul și alte forme de discriminare a evreilor;
- **C3.2** Inițierea și organizarea unui grup de discuții, blog, pagină web în care să promoveze exemple de bună practică în combaterea antisemitismului și a diverselor forme de discriminare.

D. Metode: învățarea prin cooperare, metoda cubului, analiza de surse istorice, dramatizarea, jurnalul fictive, puzzle istoric.

E. Fișă de conținut:

ION ANTONESCU

- septembrie 1940 vine la putere după abdicarea regelui Carol al II-lea;
- autointitulat „conducătorul statului”;
- Se formează Statul Național-Legionar, o alianță între Antonescu și Mișcarea Legionară;
- ianuarie 1941 înfrânge rebeliunea legionară cu sprijinul armatei și rămâne la putere ca dictator militar, fără partide politice;
- a fost arestat la 23 august 1944;
- a fost judecat de Tribunalul Poporului în 1946;
- a fost condamnat la moarte pentru crime de război și crime împotriva umanității;
- a fost executat la 1 iunie 1946.

MĂSURI ANTISEMITE

Politica antisemită

- Antonescu a preluat și a extins măsurile antisemite adoptate în timpul regelui Carol al II-lea;
- a colaborat cu Germania nazistă și a fost influențat de modelul hitlerist de „purificare etnică”;

Legi și măsuri discriminatorii	<ul style="list-style-type: none"> ● au fost emise circa 60 de decrete-legi, decizii ale președinției guvernului, decizii ministeriale și regulamente care au vizat existența evreilor din România; ● evreii au fost excluși din funcțiile publice, din învățământ, armată și justiție; ● au fost interziși din bresle, corpuri profesionale și universități; ● au fost interzise căsătoriile mixte (între evrei și ne-evrei); ● s-au introdus cartele alimentare separate pentru evrei, în condiții mai proaste; ● prin Decretul-Lege nr. 842 din 27 martie 1941 proprietățile deținute de evrei la orașe au fost trecute în patrimoniul statului; ● prin Decretul-lege nr. 1848 din 22 iunie 1942 în patrimoniul Centrului Național de Românzare au intrat inclusiv bunurile aparținând comunităților evreiești de orice rit; ● la 14 noiembrie 1941, a fost decretată înființarea și organizarea Inspectoratului general al taberelor și coloanelor de muncă obligatorie de folos obștesc; ● prin decretul-lege nr. 3415 din 16 decembrie 1941 a fost dizolvată Federația Uniunilor de Comunități Evreiești din România și înlocuită cu Centrala Evreilor din România, ca o marionetă a guvernului; ● au fost evacuați forțat evreii care locuiau la sate și în orașe mai mici.
Pogromuri	<ul style="list-style-type: none"> ● Pogromul de la București (21-23 ianuarie 1941); ● Pogromul de la Iași (27-29 iunie 1941).
Deportări	<ul style="list-style-type: none"> ● Transnistria a devenit spațiu de deportare pentru evreii din: Basarabia, Bucovina de Nord, Nordul Moldovei; ● Evreii au fost transportați cu trenuri, pe jos sau cu căruțe; le-au fost confiscate bunurile, au fost înfomețați și bătuți pe drum; ● în lagărele din Transnistria: lipsă de hrană, frig, tifos, execuții în masă; ● aproximativ 150.000 de evrei au fost deportați; zeci de mii morți din cauza condițiilor inumane; ● sub multiple presiuni, Antonescu nu acceptă deportarea evreilor din Vechiul Regat și sudul Transilvaniei în lagărele din Polonia; ● 1943- o parte dintre evreii și romii aflați în lagărele din Transnistria au fost repatriați; ● legile antisemite au rămas în vigoare; ● evreii trăiau în condiții grele, sub control și discriminare.

F. Surse recomandate:

- Manualele digitale disponibile pe manuale.edu.ro – *Istoria evreilor. Holocaustul.*
- Institutul Național pentru Studiarea Holocaustului din România „Elie Wiesel” – <https://www.inshr-ew.ro>
- Muzeul Memorial al Holocaustului din SUA – <https://www.ushmm.org>

- Yad Vashem – <https://www.yadvashem.org>
- Radu Ioanid – Evreii sub regimul Antonescu.
- Jean Ancel – Contribuții la istoria Holocaustului în România (vol. I-IV).

F. Sugestii pentru extindere:

- Tribunalul istoric - organizarea unui proces-simulare al lui Antonescu, bazat pe fapte istorice și mărturii.
- Joc de rol cu tema Decizii în vremuri de război.
- Escape Room educațional - este creat un set de provocări tematice (ex: decodifică un ordin semnat de Antonescu, găsește anul pogromului de la Iași, asociază documente cu evenimente); Elevii trebuie să „scape” din camera istoriei completând sarcinile în timp limitat.
- Galeria vie - portrete și mărturii - elevii aleg câte un personaj (victimă, militar, politician, supraviețuitor) și „îngheață” în postură, ținând în mână un mesaj (real sau compus); colegii merg prin „galerie” și întreabă personajele despre experiențele lor.

H. Variante digitale:

Autori conținut digital: prof. Bocancea Aurelia; prof. Roșu Lucia Cerasela

Fișă interactivă: [Regimul Ion Antonescu și evreii \(1941–1944\)](#)

FIȘA 18

Autor: prof. Paula Iordan

DOMENIUL DE CONȚINUT: HOLOCAUSTUL ÎN ROMÂNIA PE TERITORIILE AFLATE SUB ADMINISTRAȚIE ROMÂNEASCĂ ȘI ÎN NORDUL TRANSILVANIEI

A. Studiu de caz: Pogromul de la București.

B. Competențe specifice:

- **C2.1** Aprecierea valențelor dialogului intercultural în exprimarea trăsăturilor propriei identități culturale;
- **C3.1** Asumarea de roluri ce implică empatie și respectarea demnității umane.

C. Activități de învățare:

- **C2.1** Realizarea de investigații privind povești de viață ale evreilor din comunitatea locală/națională/internațională, înaintea Holocaustului, în timpul acestuia și după Holocaust;
- **C3.1** Identificarea unor probleme din comunitate care pot genera conflicte sau situații de excludere/marginalizare a unor grupuri sau indivizi.

D. Metode: studiul de caz, dezbateră, jurnalul istoric, investigația, metoda afișului, discuția dirijată.

E. Fișă de conținut:

Pogromul de la București

Context istoric:

În ianuarie 1941, România se afla sub regimul Statului Național-Legionar, condus de generalul Ion Antonescu, în alianță cu Mișcarea Legionară

Evenimente:

- ✗ au fost atacați evreii în casele lor, în stradă sau în sinagogi;
- ✗ au fost jefuiți, torturați, arestați, bătuți, umiliți și împușcați;
- ✗ au fost devastate sau jefuite case și magazine evreiești;
- ✗ au avut loc execuții în pădurea Jilava, la Abator, în stradă, în locuințe private;
- ✗ au fost devastate sau incendiate cele 5 sinagogi mari din București;
- ✗ a fost arsă în întregime sinagoga sefardă Cahal Grande

Context istoric:

În ianuarie 1941, România se afla sub regimul Statului Național-Legionar, condus de generalul Ion Antonescu, în alianță cu Mișcarea Legionară.

Evenimente:

- au fost atacați evreii în casele lor, în stradă sau în sinagogi;
- au fost jefuiți, torturați, arestați, bătuți, umiliți și împușcați;
- au fost devastate sau jefuite case și magazine evreiești;
- au avut loc execuții în pădurea Jilava, la Abator, în stradă, în locuințe private;
- au fost devastate sau incendiate cele 5 sinagogi mari din București;
- a fost arsă în întregime sinagoga sefardă Cahal Grande.

Pogromul de la București în cifre:

F. Surse recomandate:

- Manualele digitale disponibile pe manuale.edu.ro – *Istoria evreilor. Holocaustul*.
- Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel” – <https://www.inshr-ew.ro>
- Muzeul Memorial al Holocaustului din SUA – <https://www.ushmm.org>
- Yad Vashem – <https://www.yadvashem.org>
- Radu Ioanid – Evreii sub regimul Antonescu.
- Marius Cazan – „Participarea muncitorilor legionari la Pogromul din București” – Holocaust. Studii și cercetări, INSHR-EW, 2018.
- „Rebeliunea legionară și Pogromul din București” – <https://www.youtube.com/watch?v=1jD1ivlEXFI>

G. Sugestii pentru extindere:

- Realizarea unei dezbateri cu tema: A fost statul român complice?
- Galerie de istorie – crearea de afișe sau infografice pe teme precum:
 - Ce este un pogrom?
 - Victimele pogromului din București;
 - Lecții pentru societatea de azi.
- Realizarea unei mese rotunde: Lecțiile pogromului- Ce învățăm din acest eveniment pentru prezent?

- Analiza discursului urii folosind fragmente de propagandă legionară sau articole de presă antisemită interbelică.

H. Variante digitale:

Autori conținut digital: prof. Bocancea Aurelia; prof. Roșu Lucia Cerasela

1. Fișă interactivă: [Pogromul de la București](#)

FIȘA 19

Autor: prof. Paula Iordan

DOMENIUL DE CONȚINUT: HOLOCAUSTUL ÎN ROMÂNIA PE TERITORIILE AFLATE SUB ADMINISTRAȚIE ROMÂNEASCĂ ȘI ÎN NORDUL TRANSILVANIEI

A. Studiu de caz: Pogromul de la Iași. Trenurile morții.

B. Competențe specifice:

- **C1.3** Exprimarea opiniilor referitoare la impactul evenimentelor/ proceselor/ fenomenelor istorice asupra societății, prin prisma multiperspectivității și a diversității culturale;
- **C2.1** Aprecierea valențelor dialogului intercultural în exprimarea trăsăturilor propriei identități culturale.

C. Activități de învățare:

- **C1.3** Identificarea argumentelor din diferite surse pentru formularea unor judecăți proprii privind evoluția antisemitismului în istorie;
- **C2.1** Realizarea de investigații privind povești de viață ale evreilor din comunitatea locală/națională/internațională, înaintea Holocaustului, în timpul acestuia și după Holocaust.

D. Metode: studiul de caz, dezbateră, analiza de imagini, vizita virtuală sau reală, investigația, Știu- Vreau să știu- Am învățat, Cinci „De ce?”

E. Fișă de conținut:

Pogromul de la Iași

- ❖ a fost unul dintre cele mai brutale episoade antisemitice din România, desfășurându-se între 28 și 30 iunie 1941 în orașul Iași;
- ❖ la 22 iunie 1941, prima zi de război a României împotriva U.R.S.S., au fost postate în Iași afișe ce instigau la pogrom și care îi culpabilizau pe evrei pentru colaborare cu bolșevicii;
- ❖ la 25 iunie 1941, a început însemnarea caselor locuite de români, cu semnul crucii, cu var sau vopsea, operațiune care a continuat până în ajunul pogromului;

Execuții în masă	Trenurile morții	
	Trenul Iași - Călărași	Trenul Iași - Podu Iloaiei
<ul style="list-style-type: none"> ● În 28-29 iunie 1941 a avut loc asasinarea a mii de evrei, cele mai sângeroase evenimente fiind în curtea Chesturii Poliției; ● Între 2.000 și 3.000 de evrei au fost împușcați într-o singură noapte; ● Pe străzile orașului: au avut loc execuții și linșaje ale evreilor, adesea cu complicitatea civililor. 	<ul style="list-style-type: none"> ● plecat pe 30 iunie 1941; ● a parcurs traseul Iași - Călărași în 7 zile; ● sosire în Călărași: 3-4 iulie; ● plecat cu aproximativ 5.000 persoane, doar 1.011 au supraviețuit după 6-7 zile de infern fără apă sau aer. 	<ul style="list-style-type: none"> ● încărcat pe 30 iunie 1941, cu 1900 de evrei, în 18 vagoane; ● a parcurs distanța Iași - Podu Iloaiei (23 km) în opt ore caniculare și au murit 1194 de evrei; ● mulți au murit din cauza asfixiei, căldurii și lipsei apei; ● supraviețuitori: sub 900.

- ❖ Viorica Agarici, președinta Crucii Roșii din Roman, a intervenit în gara Roman pe 3 iulie 1941, oferind apă, alimente și îngrijiri de urgență evreilor încă în viață din trenurile spre Călărași. A primit post-mortem titlul de „Drept între popoare”;
- ❖ Număr estimat de morți potrivit Yad Vashem 13.000 - 15.000 evrei.

F. Surse recomandate:

- Manualele digitale disponibile pe manuale.edu.ro - *Istoria evreilor. Holocaustul.*
- Institutul Național pentru Studiarea Holocaustului din România „Elie Wiesel” - <https://www.inshr-ew.ro>
- Muzeul Memorial al Holocaustului din SUA - <https://www.ushmm.org>
- Yad Vashem - <https://www.yadvashem.org>
- Radu Ioanid - Holocaustul în România.
- Carol Iancu - Evreii din România (1866-1944).
- <https://www.ushmm.org/remember/holocaust-survivors/first-person-conversations-with-survivors/first-person/haim-solomon-hiding-during-the-pogrom-in-iasi>
- Memoria Pogromului de la Iași - interviu cu Leizer Finkelstein.
- <https://www.youtube.com/watch?v=SYLmFRNqOAE>
- Pogromul de la Iași - <https://www.youtube.com/watch?v=dpw29T3iML8>

G. Sugestii pentru extindere:

- Webquest- „Ce s-a întâmplat la Iași în iunie 1941?”- elevii primesc o sarcină de cercetare ghidată cu linkuri către mărturii video, articole, hărți interactive;

- Escape Room digital- Scapă din trenul morții - elevii „joacă” rolul unei familii de evrei din Iași.
- Crearea unui infografic istoric colaborativ- elevii lucrează în echipe și creează un infografic în Canva cu: date-cheie (nr. victime, date, locuri), imagini istorice, concluzii despre responsabilitate și memorie.
- Realizarea unui podcast istoric- „Voci din trecut”- elevii înregistrează un scurt podcast (2-3 min.) din perspectiva unei victime, a unui supraviețuitor sau a unei persoane curajoase ca Viorica Agarici.
- Role Play și Instagram istoric- elevii aleg roluri (victimă, martor, soldat, jurnalist) și compun postări fictive de tip Instagram (text + poză istorică), adaptate la contextul din 1941.

H. Variante digitale:

Autori conținut digital: prof. Bocancea Aurelia; prof. Roșu Lucia Cerasela

Fișă interactivă: [**Studiu de caz: Pogromul de la Iași. Trenurile morții**](#)

FIȘA 20

Autor: prof. Paula Iordan

DOMENIUL DE CONȚINUT: HOLOCAUSTUL ÎN ROMÂNIA PE TERITORIILE AFLATE SUB ADMINISTRAȚIE ROMÂNEASCĂ ȘI ÎN NORDUL TRANSILVANIEI

A. Distrugerea comunităților evreiești din Basarabia și Bucovina.

B. Competențe specifice:

- **C2.1** Aprecierea valențelor dialogului intercultural în exprimarea trăsăturilor proprii identității culturale;
- **C2.3** Demonstrarea unui comportament care valorizează interculturalitatea ca trăsătură a comunității locale.

C. Activități de învățare:

- **C2.1** Realizarea de investigații privind povești de viață ale evreilor din comunitatea locală/națională/internațională, înaintea Holocaustului, în timpul acestuia și după Holocaust;
- **C2.3** Realizarea unor proiecte de punere în valoare a locurilor memoriei comunităților evreiești.

D. Metode: expunerea, lectura dirijată, modelarea, investigația, harta mental, storytelling digital, galleria istorică.

E. Fișă de conținut:

- Distrugerea comunităților evreiești din Basarabia și Bucovina a fost un proces sistematic desfășurat între iunie 1941 și 1944, sub regimul autoritar condus de mareșalul Ion Antonescu, aliat al Germaniei naziste. Aceasta reprezintă una dintre cele mai tragice etape ale Holocaustului în România, soldată cu deportarea și moartea a zeci de mii de evrei;
- În 1941, la intrarea armatelor române și germane în Basarabia și Bucovina erau aproximativ 220.000 de evrei. La sfârșitul războiului, în Basarabia mai erau 14.000 de evrei iar în Bucovina 53.000.

Context istoric:

- În iunie 1940, URSS ocupă Basarabia și Bucovina de Nord în urma ultimatumului sovietic;
- În iunie 1941, România recuperează aceste teritorii în timpul Operațiunii Barbarossa, participând la ofensiva contra URSS alături de Germania nazistă;
- Regimul Antonescu adoptă o politică de „purificare etnică”, considerând populația evreiască din noile teritorii „suspectă de colaborare cu bolșevicii”.

Etapale distrugerii	Acțiuni
Identificare și stigmatizare	<ul style="list-style-type: none"> ● Evreii sunt înregistrați și forțați să poarte semne distinctive (ex: steaua galbenă); ● Sinagogile și școlile evreiești sunt închise, bunurile confiscate.
Masacre și arestări (vara 1941)	<ul style="list-style-type: none"> ● În timpul campaniei din Basarabia și Bucovina, armata română, jandarmeria și civili locali comit masacre împotriva evreilor; ● Au avut loc execuții în sate și orașe; ● Au fost masacrați aproape toți evreii din satele Ropcea, lordănești, Pătrăuți, Panca și Boscăuți; ● Arestați și împușcați- Cernăuți, Noua Suliță, Vijnița, Herța, Ediniți, Bălți, Cetatea Albă, culminând cu pogromul de la Chișinău.
Deportarea în Transnistria (toamna 1941)	<ul style="list-style-type: none"> ● Aproximativ 147.000 de evrei din Basarabia, Bucovina și Dorohoi sunt deportați în Transnistria, un teritoriu aflat sub administrație românească între Nistru și Bug; ● S-a mers pe jos sau cu trenuri de marfă, fără hrană sau apă, în condiții de tortură fizică și psihologică; ● aprox. 90.000 – 100.000 au murit.
Lagăre și ghetouri	<ul style="list-style-type: none"> ● lagăre: Domanovka, Briceni, Edineț, Soroca, Bălți, Răuțel, Ozero, Balta, Dubăsari, Tiraspol, Tighina, Nicolaevka, Bogdanovka, Peciora, Rășcani, Vertujeni, Vapniarka; ● ghetouri: Bar, Spikov, Zhmerinca, Tulcin, Berzovca, Mostovoi, Golta, Berșad, Chișinău; ● evreii au murit de foamete, frig, boli, sau au fost executați; ● lipsa totală de hrană, medicamente, igienă; ● mulți deportați au murit de tifos, frig sau epuizare.
Exemple de rezistență și salvare	<ul style="list-style-type: none"> ● Traian Popovici, primar al orașului Cernăuți: <ul style="list-style-type: none"> ○ a intervenit pentru salvarea a peste 19.000 de evrei de la deportare; ○ este recunoscut de Yad Vashem ca „Drept între popoare”.

F. Surse recomandate:

- Manualele digitale disponibile pe manuale.edu.ro – Istoria evreilor. Holocaustul
- Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel” – <https://www.inshr-ew.ro>
- Muzeul Memorial al Holocaustului din SUA – <https://www.ushmm.org>
- Yad Vashem – <https://www.yadvashem.org>
- Radu Ioanid – Evreii sub regimul Antonescu.
- Jean Ancel – Contribuții la istoria Holocaustului în România, vol. II.
- Holocaust in Basarabia – <https://www.youtube.com/watch?v=40cTnSkfNsw>
- Holocaustul in Basarabia – <https://www.youtube.com/watch?v=shMuQXz3vok>

G. Sugestii pentru extindere:

- Studiu de caz: ex. Traian Popovici.
- Realizarea unei hărți a deportărilor: elevii trasează rutele pe hartă și plasează lagărele și ghetourile.
- Scrisoare către trecut: „Dacă aș putea vorbi cu un copil deportat... ce i-aș spune?”
- Realizarea unui proiect de grup cu tema: Viața și moartea în Transnistria / Lagărul Bogdanovka.

H. Variante digitale:

Autori conținut digital: prof. Bocancea Aurelia; prof. Roșu Lucia Cerasela

Fișă interactivă: [**Distrușgerea comunităților evreiești din Basarabia și Bucovina**](#)

FIȘA 21

Autor: prof. Paula Iordan

DOMENIUL DE CONȚINUT: HOLOCAUSTUL ÎN ROMÂNIA PE TERITORIILE AFLATE SUB ADMINISTRAȚIE ROMÂNEASCĂ ȘI ÎN NORDUL TRANSILVANIEI

A. Holocaustul în Transnistria aflată sub administrația românească. Deportarea evreilor și a romilor (reprimare și exterminare).

B. Competențe specifice:

- **C1.3** Exprimarea opiniilor referitoare la impactul evenimentelor/ proceselor/ fenomenelor istorice asupra societății, prin prisma multiperspectivității și a diversității culturale;
- **C3.1** Asumarea de roluri ce implică empatie și respectarea demnității umane.

C. Activități de învățare:

- **C3.1** Identificarea unor probleme din comunitate care pot genera conflicte sau situații de excludere/marginalizare a unor grupuri sau indivizi;
- **C1.3** Redactarea și susținerea unui discurs referitor la combaterea antisemitismului în baza informațiilor oferite de surse diferite.

D. Metode: harta conceptuală, expunerea, Aici și acolo, Împărțirea cireșelor, tehnica Transcend

E. Fișă de conținut:

Contextul istoric

- După invazia Uniunii Sovietice în iunie 1941, România a recucerit Basarabia și nordul Bucovinei și a ocupat teritoriul dintre Nistru și Bug, cunoscut ca Transnistria. Acest teritoriu a fost pus sub administrație civilă românească între 1941 și 1944;
- Deportările și crimele din Transnistria au fost organizate și coordonate de autoritățile române, fără presiune directă din partea Germaniei;
- Numărul evreilor români și ucrainenii care au murit a fost între 280.000 și 380.000 (conform Raportului final al Comisiei „Elie Wiesel”);
- Provincia era condusă de guvernatorul Gheorghe Alexianu, aflat în subordinea lui Ion Antonescu.

Deportarea evreilor	Deportarea romilor
<ul style="list-style-type: none">● 30 august 1941 prin acordul româno-german de la Tighina, Transnistria a fost transferată României de către Germania;● din septembrie 1941 până în 1944 evreii au fost reținuți în Transnistria;● autoritățile române au deportat în Transnistria aproximativ 150.000 – 170.000 de evrei din Basarabia, Bucovina de Nord și alte regiuni;	<ul style="list-style-type: none">● în mai 1942, regimul Antonescu a ordonat deportarea a aproximativ 25.000 de romi în județele Oceacov, Berezovca, Golta și Balta, în așa-zisele „colonii de țigani” care aveau regim de lagăr și ghetou;● în iunie 1942, a început deportarea romilor nomazi, care s-a făcut pe jos sau cu propriile căruțe;

Deportarea evreilor	Deportarea romilor
<ul style="list-style-type: none"> ● evreii au fost forțați să meargă pe jos sute de kilometri, fără hrană sau apă suficiente, mulți murind pe drum; ● principalele masacre au avut loc în districtul Golta, în lagărele din Bogdanovca, Dumanovca și Acmecetca; ● condițiile de viață foarte grele, supraglomerarea, frigul extrem din timpul iernii și lipsa de hrană au fost factori care au dus la apariția dizenteriei și a epidemiei de tifos exantematic, cu o mortalitate foarte mare, zeci de mii de evrei au fost împușcați de jandarmi cu sprijinul polițiștilor ucraineni; ● la Bogdanovca, în decembrie 1941, între 40.000 și 50.000 de evrei au fost executați de armata română și colaboratori locali – unul dintre cele mai mari masacre ale Holocaustului în Estul Europei; ● în decembrie 1943, circa 6000 de evrei originari din Dorohoi, și în martie 1944, 1800 de copii evrei rămași orfani au fost readuși în țară. 	<ul style="list-style-type: none"> ● au fost deportați 11 441 de nomazi și 12 497 de romi sedentari; ● drumul spre Transnistria a durat câteva săptămâni; ● transportul s-a făcut în condiții grele, iar instalarea în Transnistria a fost marcată de foamete, boli și lipsă de adăpost; ● în octombrie 1942, Guvernul a decis sistarea deportării în masă a romilor; ● au murit 11 000 de romi în Transnistria, majoritatea femei și copii; ● romii care au supraviețuit deportării s-au întors în țară, în primăvara anului 1944.

F. Surse recomandate:

- Manualele digitale disponibile pe manuale.edu.ro – *Istoria evreilor. Holocaustul.*
- Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel” – <https://www.inshr-ew.ro>
- Muzeul Memorial al Holocaustului din SUA – <https://www.ushmm.org>
- Yad Vashem – <https://www.yadvashem.org>
- https://www.ushmm.org/teach/holocaust-videos-for-classroom-use?utm_source=chatgpt.com
- Deportarea evreilor în Transnistria – <https://www.youtube.com/watch?v=cEqAqiljww>
- Poveste după poveste: 2 surori deportate în Transnistria, legende ale medicinei românești – <https://www.youtube.com/watch?v=SBtB5pgkw7c>

G. Sugestii pentru extindere:

- realizarea unei dezbateri cu tema România – vinovată sau influențată?
- crearea unei galerii digitale de fotografii și documente și realizarea unei expoziții virtuale cu imagini din lagărele din Transnistria, hărți, documente istorice, portrete ale victimelor sau supraviețuitorilor.

- elaborarea unui jurnal istoric sau eseu reflexiv cu tema Ce ai fi făcut dacă ai fi fost martor la deportări?

H. Variante digitale:

Autori conținut digital: prof. Bocancea Aurelia; prof. Roșu Lucia Cerasela

Fișă interactivă: [Holocaustul în Transnistria aflată sub administrația românească. Deportarea evreilor și a romilor \(reprimare și exterminare\)](#)

FIȘA 22

Autor: prof. Paula Iordan

DOMENIUL DE CONȚINUT: HOLOCAUSTUL ÎN ROMÂNIA PE TERITORIILE AFLATE SUB ADMINISTRAȚIE ROMÂNEASCĂ ȘI ÎN NORDUL TRANSILVANIEI

A. Titlul lecției: *Studiu de caz - Evreii din Odessa.*

B. Competențe specifice:

- **C2.1** Aprecierea valențelor dialogului intercultural în exprimarea trăsăturilor proprii identității culturale;
- **C3.1** Asumarea de roluri ce implică empatie și respectarea demnității umane.

C. Activități de învățare:

- **C2.1** Realizarea de investigații privind povești de viață ale evreilor din comunitatea locală/națională/internațională, înaintea Holocaustului, în timpul acestuia și după Holocaust;
- **C3.1** Identificarea unor probleme din comunitate care pot genera conflicte sau situații de excludere/marginalizare a unor grupuri sau indivizi.

D. Metode: investigația, problematizarea, proiectul, Ora de geniu, Patru colțuri.

E. Fișă de conținut:

Context istoric

- În iunie 1941, România intră în război alături de Germania nazistă, cu scopul de a recuceri Basarabia și Bucovina de Nord;
- După ocuparea acestor teritorii, România ocupă și regiunea dintre Nistru și Bug, cunoscută sub numele de Transnistria;
- Orașul Odesa, un important centru portuar, a fost cucerit de trupele române și germane la 16 octombrie 1941, după un asediu de două luni, cu pierderi mari;
- Orașul avea o populație evreiască numeroasă – în jur de 80.000 de evrei înainte de ocupare.

Masacrul de la Odesa

- Pe 22 octombrie 1941, partizanii sovietici au detonat o mină plasată în clădirea comandamentului român din Odesa;
- În explozie au murit peste 100 de ofițeri și soldați români, inclusiv generalul Glogojeanu;
- Mareșalul Ion Antonescu a ordonat represalii extreme;
- A fost organizat un masacru sistematic împotriva evreilor din Odesa, acuzați de colaborare cu partizanii.

Metode de execuție și represalii

Execuții în masă:

- Mii de evrei au fost împușcați și arși de vii în clădiri sau barăci;
- Aproximativ 20.000 de evrei au fost închiși într-un depozit, care apoi a fost incendiat.

Spânzurători publice:

- Zeci de evrei au fost spânzurați în piețele publice, ca exemplu pentru populație;
- Cadavrele au fost lăsate atârinate zile întregi, în semn de intimidare.

Deportări:

- evreii care au supraviețuit au fost deportați în ghetouri și lagăre din Transnistria (ex. Berezovca, Golta, Domanovca);
- Foarte puțini au supraviețuit până în 1944;

Bilanțul tragediei

- Între 25.000 și 34.000 de evrei au fost ucisi în primele săptămâni după ocuparea Odesei;

- mii de evrei au fost deportați și au murit din cauza foamei, frigului și bolilor.

Masacrul de la Odesa este unul dintre cele mai mari și brutale episoade ale Holocaustului românesc.

F. Surse recomandate:

- Manualele digitale disponibile pe manuale.edu.ro – *Istoria evreilor. Holocaustul*.
- Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel” – <https://www.inshr-ew.ro>
- Muzeul Memorial al Holocaustului din SUA – <https://www.ushmm.org>
- Yad Vashem – <https://www.yadvashem.org>
- uciderea evreilor din Odesa- <https://www.youtube.com/watch?v=6l-Hj2HhpUg>
- comemorarea masacrului din Odesa- <https://www.youtube.com/watch?v=6l-Hj2HhpUg>
- https://collections.ushmm.org/search/catalog/irn596041?utm_source=chatgpt.com

G. Sugestii pentru extindere:

- Realizarea unei hărți a tragediei de la Odesa, cu locații-cheie.
- Vizionarea unui documentar despre Holocaustul în Transnistria.
- Crearea unui interviu fictiv cu un supraviețuitor al masacrului.
- Simulare de proces istoric, în care elevii joacă roluri (judecători, martori, acuzatori).
- Padlet cu mărturii istorice și imagini de epocă.

H. Variante digitale:

Autori conținut digital: prof. Bocancea Aurelia; prof. Roșu Lucia Cerasela

Fișă interactivă: [Evreii din Odesa](#)

FIȘA 23

Autor: prof. Paula Iordan

DOMENIUL DE CONȚINUT: HOLOCAUSTUL ÎN ROMÂNIA PE TERITORIILE AFLATE SUB ADMINISTRAȚIE ROMÂNEASCĂ ȘI ÎN NORDUL TRANSILVANIEI

A. Evreii din Vechiul Regat și din sudul Transilvaniei: regimul de muncă obligatorie și planurile de deportare în Polonia.

B. Competențe specifice:

- **C1.2** Analiza comparativă a evenimentelor/proceselor/fenomenelor care au generat Holocaustul;
- **C3.1** Asumarea de roluri ce implică empatie și respectarea demnității umane.

C. Activități de învățare:

- **C1.2** Realizarea de organizatoare grafice care să evidențieze asemănările și deosebirile referitoare la evoluția și caracteristicile antisemitismului;
- **C3.1** Identificarea unor probleme din comunitate care pot genera conflicte sau situații de excludere/marginalizare a unor grupuri sau indivizi.

D. Metode: învățarea prin descoperire, analiza de documente, descoperirea, teatrul istoric, pălăriile gânditoare, Philips 66.

E. Fișă de conținut:

Situația evreilor din Vechiul Regat și sudul Transilvaniei	Regimul de muncă obligatorie	Planurile de deportare în Polonia
<ul style="list-style-type: none">➢ Zone aflate sub administrație românească directă;➢ Evreii nu au fost deportați în masă, dar au fost supuși la:<ul style="list-style-type: none">● Discriminări legale (excluderea din viața economică, culturală, militară);● Exproprieri și umilințe publice;● Muncă forțată.	<ul style="list-style-type: none">➢ Decretul-lege nr. 3984/4.12.1940 îi excludea pe evreii din structurile militare, îi excepta de la serviciul militar obligatoriu, și prevedea prestarea muncii obligatorii;➢ Evreii bărbați (18-50 ani) obligați să presteze muncă forțată:<ul style="list-style-type: none">● în companii de drumuri, căi ferate, mine, fabrici, zone rurale;● condiții grele, pază militară, lipsă de hrană și îngrijire medicală;● unelte rudimentare, supraveghere brutală, cazuri de abuz și moarte.	<ul style="list-style-type: none">➢ În 1942 la Conferința de la Wansee au început pregătirile pentru aplicarea „Soluției finale” pentru evreii din Vechiul Regat și Transilvania de Sud;➢ România plănuia deportarea evreilor rămași în Vechiul Regat și sudul Transilvaniei către lagărul de la Belzec (Polonia);➢ Planul prevedea ca 280.000 din cei 300.000 de evreii, care mai erau în Vechiul Regat și sudul Transilvaniei, să fie deportați în vederea exterminării;

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ În 1941, munca obligatorie se extinde la evrei, bărbați și femei, cu vârsta între 20 și 57 de ani; ➤ activități de muncă fizică: curățarea și dezapezirea orașelor, construcția de căi ferate, șantiere de construcții, cariere de piatră, munci fizice în folosul armatei; ➤ Tabere de muncă au fost la Teiș, lângă Târgoviște, județul Dâmbovița, Predeal, județul Brașov, Doaga, județul Vrancea, Cobadin, Mereni, Osmancea, județul Constanța etc. ➤ În anul 1943, un raport al Marelui Stat Major recunoștea dublul eșec al muncii obligatorii. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Hotărârea Consiliului de Miniștri din 13 octombrie 1942, care a decis suspendarea deportărilor.
--	---	---

F. Surse recomandate:

- Documente CNSAS, arhiva Yad Vashem, lucrările lui Radu Ioanid și Jean Ancel.
- Mărturii din volumele „Martori ai Holocaustului”.
- Film documentar: „Holocaustul în România” (TVR, Institutul Elie Wiesel).

G. Sugestii de extindere:

- Crearea unei postări sociale istorice: elevii creează o postare imaginată pe Facebook, Instagram sau Twitter din perspectiva unui evreu din 1942 mobilizat la muncă obligatorie.
- Realizarea unei dezbateri cu tema „De ce a renunțat România la deportarea evreilor din Vechiul Regat în 1942? – decizie strategică sau morală?”
- Ascultare de podcast / mărturii audio: elevii ascultă un fragment audio (mărturie a unui supraviețuitor, interviu, documentar) și răspund la întrebări.
- Realizarea unui colaj tematic digital sau fizic cu temă: „Viața unui evreu în România anului 1942”.

H. Variante digitale:

Autori: prof. Bocancea Aurelia; prof. Roșu Lucia Cerasela

1. Fișă interactivă: [**Evreii din Vechiul Regat și din sudul Transilvaniei**](#)

FIȘA 24

Autor: prof. Paula Iordan

DOMENIUL DE CONȚINUT: HOLOCAUSTUL ÎN ROMÂNIA PE TERITORIILE AFLATE SUB ADMINISTRAȚIE ROMÂNEASCĂ ȘI ÎN NORDUL TRANSILVANIEI

A. Rezistența evreiască și eforturile de repatriere a deportaților din Transnistria.

B. Competențe specifice:

- **C1.1** Sistematizarea informațiilor din diferite tipuri de surse în vederea stabilirii credibilității și a validității opiniilor;
- **C3.2** Raportarea critică la experiențele trecutului pentru promovarea unui comportament democratic.

C. Activități de învățare:

- **C1.1** Realizarea unor investigații având ca tematică varietatea surselor utilizate pentru combaterea antisemitismului, a diverselor forme de discriminare folosind muzica, arta, literatura, filmul, rețele de socializare, presă, interviuri, memorii etc.
- **C3.2** Întocmirea unei baze de date referitoare la organizațiile și instituțiile din trecut și din prezent care s-au implicat activ în combaterea antisemitismului și a oricărei forme de discriminare sau genocid.

D. Metode: învățarea prin descoperire, analiza de documente istorice, studiul de caz, proiect interdisciplinar, photolangage, photovoice.

E. Fișă de conținut:

În anii 1940 – 1941, Federația Uniunilor de Comunități Evreiești din România a fost principalul organism care a coordonat activitatea acestora. Președintele Federației a fost dr. Wilhelm Filderman.

1. Forme de rezistență a evreilor

- a) Rezistența spirituală și culturală
 - Păstrarea tradițiilor religioase, predarea clandestină a limbii ebraice și a culturii evreiești;
 - Rugăciuni colective, sărbători ținute în ascuns, sprijin reciproc între deportați;
 - Copii instruiți de rabini și profesori deportați.
- b) Ajutor reciproc și organizare internă
 - Formarea de comitete evreiești în ghetouri și lagăre pentru distribuirea hranei și îngrijirea bolnavilor;

- Crearea de orfelinate improvizate pentru copiii rămași fără părinți;
 - Cazuri de autoapărare simbolică – refuzul muncii impuse sau ascunderea copiilor.
- c) Evadări și fugă
- Tentative de evadare din lagăre și întoarcere clandestină în România;
 - Unele reușite, mai ales după 1943, când regimul s-a relaxat treptat.

2. Eforturi de salvare și repatriere

a) Inițiative interne evreiești

- Organizații ca Comitetul de Ajutor Evreiesc din București (condus de Wilhelm Filderman și alții) au strâns fonduri pentru supraviețuitorii din Transnistria;
- Trimiterea de ajutoare (medicamente, alimente) cu acceptul autorităților române – uneori contra cost sau mită.

b) Presiuni diplomatice și internaționale

- Reprezentanți ai Elveției, Suediei, Vaticanului și Crucii Roșii au făcut presiuni asupra regimului Antonescu pentru oprirea deportărilor și repatrierea evreilor;
- Germania a insistat pentru continuarea deportărilor în lagărele de exterminare (ex. Belzec), dar România a ezitat;
- prin petiții, audiențe și întâlniri cu reprezentanți ai vieții politice și culturale.

c) Repatrierile efective

- Din 1943–1944, mii de evrei au început să fie aduși înapoi în Vechiul Regat:
 - Copii orfani și bolnavi – în baza unor acorduri speciale;
 - Familii întregi – prin presiuni sau intervenții individuale;
 - Unii au fost salvați de organizații precum Joint Distribution Committee și Sioniștii din România;
- Până în 1944, între 15.000–20.000 de evrei au fost repatriați din Transnistria.

F. Surse recomandate:

- Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel”
<https://www.inshr-ew.ro>
- United States Holocaust Memorial Museum (USHMM)
<https://www.ushmm.org>
- Yad Vashem – World Holocaust Remembrance Center
<https://www.yadvashem.org>
- Filme documentare utile:
 - „Holocaustul în România” – TVR / Institutul Elie Wiesel;
 - „Transnistria – istorie și memorie” – documentar educativ realizat de elevi și profesori;
 - Seria „Shoah” (Claude Lanzmann) – interviuri cu supraviețuitori (în special episodul legat de Europa de Est).

G. Sugestii pentru extindere:

- Realizarea unei dezbateri cu tema: Repatrierea evreilor din Transnistria – rezultat al presiunilor externe sau al umanității regimului?
- Elaborarea unei pagini de jurnal sau a unei scrisori din perspectiva:
 - unui adolescent deportat;
 - unui activist evreu din București;
 - unui diplomat care intervine.
- Crearea unui portofoliu tematic digital în care elevii adună într-un document online:
 - fapte istorice;
 - o mărturie;
 - reflecția lor personală;
 - o activitate creativă (desen, poster, eseu scurt).

J. Variante digitale:

Autori: prof. Bocancea Aurelia; prof. Roșu Lucia Cerasela

Fișă interactivă: [Rezistența evreiască și eforturile de repatriere a deportaților din Transnistria](#)

FIȘA 25

Autor: prof. dr. Doru Dumitrescu

DOMENIUL DE CONȚINUT: HOLOCAUSTUL ÎN ROMÂNIA PE TERITORIILE AFLATE SUB ADMINISTRAȚIE ROMÂNEASCĂ ȘI ÎN NORDUL TRANSILVANIEI

A. Wilhelm Filderman (studiu de caz)

B. Competențe specifice:

- **C1.2** Analiza comparativă a evenimentelor/proceselor/fenomenelor care au generat Holocaustul;
- **C1.3** Exprimarea opiniilor referitoare la impactul evenimentelor/proceselor/fenomenelor istorice asupra societății, prin prisma multiperspectivității și a diversității culturale;
- **C2.1** Aprecierea valențelor dialogului intercultural în exprimarea trăsăturilor propriei identități culturale.

C. Activități de învățare asociate competențelor specifice:

- **C1.2** Realizarea de organizatoare grafice care să evidențieze asemănările și deosebirile referitoare la evoluția și caracteristicile antisemitismului;
- **C1.3** Identificarea argumentelor din diverse surse pentru formularea unor judecăți proprii privind evoluția antisemitismului în istorie;
- **C2.1** Realizarea de investigații privind povești de viață ale evreilor din comunitatea locală/națională/internațională, înaintea Holocaustului, în timpul acestuia și după Holocaust.

D. Metode: Diagrama Venn, analiza de text istoric, metoda comparației, dezbateră.

E. Fișă conținut

Date biografice:

Data și locul nașterii	Studii	Activitate până în timpul regimului antonescian	Ultimii ani și deces
14 septembrie 1882 București	Liceul „Matei Basarab”, București, Universitatea București, studii de drept licență în 1906 și doctor în drept la Sorbona cu teza publicată în anul anul 1909	- obține cetățenia română; - ales în conducerea UEP (1913); - a luptat în al Doilea Război Balcanic; - a luptat în Primul Război Mondial. Decorat cu <i>Steaua Românie și Virtutea militară</i> ;	- 12 martie 1948 părăsește clandestin România și se exilează în Franța - Paris; - Judecat în contumacie; - 1955 primește cetățenia americană; - moare la 22 aprilie 1963 Paris; - reabilitat în 1968;

	Absolvent și al Școlii Comerciale Superioare	<ul style="list-style-type: none"> - participant ca membru activ al membru activ la lucrările Comitetului Mondial al Delegațiilor Evreiești la semnarea tratatelor de pace de la Paris (1919-1920) aportul la realizarea <i>Tratatului minorităților</i>; - 1923- ales președinte al UER; - deputat în parlament în calitate de membru al PNL (pentru legislatura 1927-1928) contribuție Legea Cultelor; - 1929-1941 președinte al UCER, (transformată în 1937 în FUCER). 	<ul style="list-style-type: none"> - căsătorit - 2 copii; - o stradă din București și o fundație îi poartă numele.
--	--	---	--

Informații preluate din Wilhelm Filderman, *Memorii. Jurnal*, volumul I 1900-1940, Jean Ancel (editor). Traducere din limba engleză Nicolae Drăgușin, (Editura Hasefer- Institutul Național pentru Studierea Holocaustului în România „Elie Wiesel”).

I. Wilhelm Filderman – contextul istoric (1940-1945)

Perioada / Eveniment	Context politic și social	Rolul / Acțiunile lui Wilhelm Filderman	Sursa
1940	Statul Național-Legionar; debutul legislației antievreiești	Intervenții pe lângă autorități pentru apărarea drepturilor evreilor români	Memorii, articole de presă
1941	Regimul Antonescu. Pogromul de la Iași. Deportări în Transnistria	Se opune deportărilor, trimite memorii către conducerea statului	Memorii, documente diplomatice
1942	Presiuni germane pentru deportarea evreilor din Vechiul Regat	Reușește suspendarea planurilor de deportare în Polonia	Arhive diplomatice, corespondență
1943	Intensificarea politicilor antisemite.intră în conflict cu Antonescu care impusese populației evreiești un contribuție de 4 miliarde de lei . Este deportat pentru 3 luni în Transnistria	Deportat în Transnistria; ulterior reîntors în București	Mărturii, documente CNSAS

1945	Sfârșitul războiului. În timpul ocupației sovietice este arestat pentru că a refuzat colaborarea cu PCR. Ca urmare unor acuzații de trădare demisionează din conducerea FUCER. A suferit presiuni și din partea unor reprezentanți sovietici din Comisia de Control. După 1946 activitatea sa este din ce în ce mai limitată.	Totuși a fost activ implicat în apărarea drepturilor comunității și recuperarea proprietăților	Documente postbelice
------	---	--	----------------------

II. Consecințele acțiunilor lui Wilhelm Filderman (1940–1945)

Domeniu	Consecință / Observație
Politic și diplomatic	A influențat amânarea deportărilor din Vechiul Regat și Sudul Transilvaniei
Juridic	A redactat memorii și apeluri către autorități privind respectarea drepturilor evreilor
Comunitar	A fost vocea legitimă a comunității evreiești în timpul persecuțiilor
Personal	A fost persecutat, deportat și urmărit de regimul Antonescu

F. Lecturi suplimentare:

1. Lya Benjamin (coord.), *Evreii din România între anii 1866–2000. Documente*, vol. II, Editura Hasefer, 2003.
2. Carol Iancu, *Evreii din România (1919–1938). De la emancipare la marginalizare*, Editura Hasefer.
3. Raportul Final al Comisiei Wiesel, secțiunile despre Filderman și despre legislația antisemită.
4. Arhiva Federației Comunităților Evreiești din România – secțiunea personalități istorice: www.jewishfed.ro
5. Lucian-Zeev Herșcovici, *Wilhelm Filderman. Omul și opera*, Editura Hasefer, 2002.

G. Sugestii de extindere:

1. Realizați un portret istoric: colaj cu fotografii, citate, cronologie și contribuții esențiale ale lui Wilhelm Filderman.
2. Organizați o dezbatere cu tema: „Ce ar însemna astăzi să fii un Filderman?”
3. Redactați o scrisoare imaginară adresată de Filderman unui elev din zilele noastre, despre responsabilitate civică și apărarea drepturilor celorlalți.
4. Analizați un document istoric redactat de Filderman (de exemplu, memorii sau petiții către autorități), discutând argumentele și tonul folosit.
5. **(C1.2)** Realizează un organizator grafic (ex. diagramă Venn) care să evidențieze diferențele și asemănările dintre politicile regimului Antonescu și intervențiile lui Wilhelm Filderman.

6. (C1.3) Redactează o opinie argumentată privind influența acțiunilor lui Wilhelm Filderman asupra comunității evreiești în timpul Holocaustului sau Redactează și prezintă o opinie argumentată privind impactul acțiunilor lui Wilhelm Filderman asupra supraviețuirii evreilor din România în perioada 1940–1944.

7. (C1.2) Compară acțiunile lui Wilhelm Filderman cu cele ale unui alt lider evreu din Europa ocupată (ex. Mordechai Anielewicz, Chaim Weizmann).

8. (C1.3) Identifică două surse istorice diferite (memorii și sursă diplomatică) și extrage idei despre impactul intervențiilor lui Filderman asupra autorităților române.

H. Varianta digitală a fișei:

Autori: prof. Bocancea Aurelia; prof. Roșu Lucia Cerasela

Fișă interactivă pentru [Wilhelm Filderman - \(studiu de caz\)](#)

FIȘA 26

Autor: prof. dr. Doru Dumitrescu

DOMENIUL DE CONȚINUT: HOLOCAUSTUL ÎN ROMÂNIA PE TERITORIILE AFLATE SUB ADMINISTRAȚIE ROMÂNEASCĂ ȘI ÎN NORDUL TRANSILVANIEI

A. Mărturii ale supraviețuitorilor evrei și romi din Transnistria (Studiu de caz).

B. Competențe specific

- **C1.1** Sistematizarea informațiilor din diferite tipuri de surse în vederea stabilirii credibilității și a validității opiniilor;
- **C1.3** Exprimarea opiniilor referitoare la impactul evenimentelor/proceselor/fenomenelor istorice asupra societății, prin prisma multiperspectivității și a diversității culturale;
- **C2.1** Aprecierea valențelor dialogului intercultural în exprimarea trăsăturilor propriei identități culturale.

C. Activități de învățare asociate competențelor specifice:

- **C1.1** realizarea unor investigații având ca tematică varietatea surselor utilizate pentru combaterea antisemitismului, a diverselor forme de discriminare folosind muzica, arta, literatura, filmul, rețele de socializare, presă, interviuri, memorii etc.
- **C1.3** identificarea argumentelor din diferite surse pentru formularea unor judecăți proprii privind evoluția antisemitismului în istorie;
- **C2.1** realizarea de investigații privind povești de viață ale evreilor din comunitatea locală/națională/internațională, înaintea Holocaustului, în timpul acestuia și după Holocaust.

D. Metode:

Analiza de surse istorice (mărturii scrise și orale), metoda mozaicului, dezbaterea, jurnal reflexiv, metoda „Pălăriile gânditoare”.

E. Fișă Conținut

Conform acordului de la Tighina, din 30 august 1941, Transnistria a intrat în administrarea României. Șeful guvernământului a fost numit Gheorghe Alexianu, profesor de drept fost coleg cu Mihai Antonescu. Conform art. 7 din acord evreii trebuiau să fie concentrați în tabere de muncă până când se putea face evacuarea lor peste Bug.

Etnia	Început deportare	Deportați	Victime	Sfârșitul deportării
Evrei	9 octombrie 1941	cifra deportaților este cuprinsă între 154.449 și 170737 de persoane	Nu există date certe Concluzie. Numărul evreilor români și ucrainenii care au pierit în teritoriile aflate sub jurisdicția statului român se plasează în 280.000 și 380.000 de persoane	Repatrierea parțială a început în decembrie 1943 Martie 1944 repatrierea generală, în fața ofensivei sovietice
Romi	22 mai 1942	peste 25.000 de persoane	11.000	- întoarcerea în țară a romilor s-a făcut începând cu primăvara 1944

Informații luate din Raportul Final redactat de Comisia Internațională pentru Studiarea Holocaustului în România, Editura Polirom, 2005.

Nume supraviețuitor	Etnie	Tip de mărturie	Elemente relevante din mărturie	Reflecții posibile asupra memoriei și istoriei
Ana Novac	evreică	jurnal (fragment, 1941-1942)	Foame, frig, umilință, deportare în lagărul de la Vapniarka	Viața cotidiană a copiilor deportați, impactul psihologic al deportării
Petre Tudoran	rom	mărturie orală (interviu înregistrat, INSHR)	Marș forțat, pierderea familiei, supraviețuire în lagărul de la Bogdanovca	Suferința romilor în Transnistria – o memorie mai puțin cunoscută
Samuel Leibovici	evreu	interviu video, Muzeul Holocaustului Washington	Condiții inumane de trai, solidaritatea între deportați	Rolul empatiei și al comunității în fața dezastrului
Ghizela Vass	evreică	memorie publică, document oficial	Eforturi de repatriere, implicarea unor organizații evreiești	Importanța instituțiilor în salvarea și reabilitarea supraviețuitorilor

F. Surse recomandate:

- Manualele digitale disponibile pe manuale.edu.ro – *Istoria Evreilor. Holocaustul.*
- Institutul Național pentru Studiarea Holocaustului din România „Elie Wiesel” – inshr-ew.ro

- Muzeul Memorial al Holocaustului din SUA – ushmm.org
- Proiectul „Voci din Transnistria” – colecție de mărturii orale INSHR.

G. Sugestii pentru extindere:

- Realizarea unui padlet colaborativ cu fragmente din mărturii și imagini ilustrative.
- Dezbateri: „Cum poate fi transmisă suferința celor deportați către generațiile tinere?”
- Elaborarea unui jurnal reflexiv: „Cum ar fi fost să fiu acolo? Ce am simțit? Ce înțeleg altfel acum?”
- Crearea unui e-book tematic intitulat: *Memorie și rezistență în Transnistria*.
- Realizarea unei investigații despre povești de viață ale deportaților, însoțită de un scurt material audio/video/narativ.

H. Variante digitale:

Autori conținut digital: prof. Bocancea Aurelia; prof. Roșu Lucia Cerasela
[Mărturii ale supraviețuitorilor evrei și romi din Transnistria \(Studiu de caz\)](#)

FIȘA 27

Autor: prof. dr. Doru Dumitrescu

DOMENIUL DE CONȚINUT: HOLOCAUSTUL ÎN ROMÂNIA PE TERITORIILE AFLATE SUB ADMINISTRAȚIE ROMÂNEASCĂ ȘI ÎN NORDUL TRANSILVANIEI

A. Evreii din nordul Transilvaniei sub autoritatea statului ungar (1940–1944): expulzări, detașamente de muncă din Ungaria și Ucraina, ghetozare și deportare la Auschwitz și în alte lagăre de exterminare.

B. Competențe specifice:

- **C1.2** Analiza comparativă a evenimentelor/proceselor/fenomenelor care au generat Holocaustul;
- **C1.3** Exprimarea opiniilor referitoare la impactul evenimentelor/proceselor/fenomenelor istorice asupra societății, prin prisma multiperspectivității și a diversității culturale;
- **C2.4** Analiza critică a consecințelor stereotipurilor, prejudecăților, rasismului, antisemitismului și a altor forme de discriminare.

C. Activități de învățare asociate competențelor specifice:

- **C1.2** Exerciții de comparare a faptelor istorice din perspectivă temporală și spațială în contexte diferite de comunicare;
- **C1.3** Realizarea unor eseuri despre cauzele și consecințele negării unor date, acțiuni, fapte despre antisemitism, Holocaust și crime împotriva umanității;
- **C2.4** Organizarea unor dezbateri având ca temă impactul prejudecăților și al stereotipurilor asupra calității vieții oamenilor.

D. Metode: Metoda mozaicului (grupuri interdependente), dezbateri, analiza de surse istorice (mărturii, documente oficiale, rapoarte), turul galeriei, jurnal reflexiv.

E. Fișă conținut

Etapă	Descriere	Măsuri/consecințe
Dictatul de la Viena (30 august 1940)	Nordul Transilvaniei este cedat Ungariei horthyste. Aici trăiau 164.000 de evrei. Primele expulzări au început în octombrie 1940 (vizați evrei din Ținutul secuiesc)	Regimul maghiar implementează politici de segregare și epurare etnică, îndreptate împotriva evreilor și romilor.

Expulzări (1940-1942)	Inițial în 1940 15 000 de evrei au fost trimiși în Ungaria fost înrolați în unități de muncă forțată trimise în Ungaria. Ulterior, în anul 1942 aproximativ 20.000 de evrei „necetățeni” sunt expulzați în Ucraina ocupată (Kamenetș-Podolsk). din nordul Transilvaniei au apoi pe frontul de Est. Se estimează că au pierit în această ultimă zonă între 25.000-40.000 de evrei	- Mii de morți din cauza condițiilor inumane, foametei, tratamentelor degradante și execuțiilor sumare; - Majoritatea au fost asasinați de unitățile Einsatzgruppen germane și autoritățile maghiare.
Ghetoizarea (primăvara 1944)	După ocuparea Ungariei de către trupele germane (19 martie 1944), autoritățile maghiare încep ghetoizarea evreilor	Ghetouri principale: Cluj (18.000), Oradea (35.00 în două ghetouri), Baia Mare (5.500), Satu Mare (18.000) etc.
Deportarea la Auschwitz (mai-iunie 1944)	Aplicarea <i>Soluției finale</i> privind exterminarea evreilor va fi acceptată de regimul horthyst Coordonarea, din partea Germaniei, pentru punerea în aplicare acestei decizii a fost avut-o criminalul de război german Adolf Eichmann. Prin decretul 6163/1944 peste 131.639 de evrei din Nordul Transilvaniei și Maramureș (din totalul de 289.357 deportați de regimul horthyst) sunt trimiși în 45 de zile, în câte 4 trenuri pe zi în acest lagăr de exterminare și nu numai aici.	Majoritatea au fost exterminați imediat după sosire în camerele de gazare. Foarte puțini au supraviețuit. Masacrarea acestei populații a continuat și în septembrie 1944 când autoritățile maghiare se retrăgeau din Transilvania - la sfârșitul războiului cei vinovați de <i>Soluția finală</i> în Ungaria și din Transilvania de Nord și Maramureș au fost judecați și condamnați

F Surse recomandate:

- Manualele digitale disponibile pe manuale.edu.ro – *Istoria Evreilor. Holocaustul*.
- Raportul Final al Comisiei Internaționale pentru Studiarea Holocaustului în România.
- Institutul Național pentru Studiarea Holocaustului din România „Elie Wiesel” – inshr-ew.ro
- Mărturii ale supraviețuitorilor (ex: Elie Wiesel – *Noaptea*, interviuri video).
- Documente istorice: liste de deportare, ordine administrative, fotografiile de arhivă.

G. Sugestii pentru extindere:

- Crearea unei **hărți a ghetourilor și lagărelor de exterminare** folosind aplicații precum LucidChart sau MindMeister.
- Vizionarea unor fragmente din documentarul „**Shoah**” de Claude Lanzmann și completarea unui **jurnal reflexiv**.
- Elaborarea unui **eseu**: „Ce înseamnă pentru mine memoria Holocaustului?”

- Organizarea unei **expoziții virtuale** cu imagini, documente și mărturii din ghetouri și lagăre.

K. Variante digitale:

Autori conținut digital: prof. Bocancea Aurelia; prof. Roșu Lucia Cerasela

1. Evreii din nordul Transilvaniei sub autoritatea statului ungar (1940-1944)

FIȘA 28

Autor: prof. dr. Doru Dumitrescu

DOMENIUL DE CONȚINUT: HOLOCAUSTUL ÎN ROMÂNIA PE TERITORIILE AFLATE SUB ADMINISTRAȚIE ROMÂNEASCĂ ȘI ÎN NORDUL TRANSILVANIEI

A. Elie Wiesel – Studiu de caz.

B. Competențe specifice:

- **C1.1** Sistematizarea informațiilor din diferite tipuri de surse în vederea stabilirii credibilității și a validității opiniilor;
- **C1.3** Exprimarea opiniilor referitoare la impactul evenimentelor/proceselor/fenomenelor istorice asupra societății, prin prisma multiperspectivității și a diversității culturale;
- **C2.1** Aprecierea valențelor dialogului intercultural în exprimarea trăsăturilor propriei identități culturale.

C. Activități de învățare asociate competențelor specifice:

- **C1.1** Realizarea unor investigații având ca tematică varietatea surselor utilizate pentru combaterea antisemitismului, a diverselor forme de discriminare folosind muzica, arta, literatura, filmul, rețele de socializare, presă, interviuri, memorii etc.
- **C1.3** Identificarea argumentelor din diferite surse pentru formularea unor judecăți proprii privind evoluția antisemitismului în istorie;
- **C2.1** Realizarea de investigații privind povești de viață ale evreilor din comunitatea locală/națională/internațională, înaintea Holocaustului, în timpul acestuia și după Holocaust.

D. METODE:

Analiza de surse istorice (mărturii scrise și orale), metoda mozaicului, dezbateră, jurnal reflexiv, metoda „Pălăriile gânditoare”.

E. FIȘĂ CONȚINUT

Fișă biografică:

Elie Wiesel (n. 1928, Sighet – d. 2016, SUA) a fost unul dintre cei mai cunoscuți supraviețuitori ai Holocaustului originari din România. Fiul unui băcan, a urmat studiile în orașul natal. După anexarea de către Ungaria a Nord-vestului Transilvaniei a fost eliminat din învățământul public. Deportat în mai 1944, împreună cu familia sa, din ghetoul din Sighet în lagărul de la Auschwitz-Birkenau, a fost apoi transferat la Buchenwald. După eliberare, a trăit în Franța unde a studiat la Sorbona- filosofia, psihologia și literatura apoi în SUA, devenind scriitor, jurnalist și profesor. A primit Premiul Nobel pentru Pace

în 1986 pentru activitatea sa de promovare a memoriei Holocaustului și a drepturilor omului.

Elemente relevante din mărturie: Viața în ghetou, selecția de la Auschwitz, pierderea familiei (mama și o soră), marșul morții, la Buchenwald. (în timpul căruia i-a murit tatăl) și eliberarea sunt subiecte ale operei sale memorialistice. Cea mai cunoscută lucrare a sa din cele 57 publicate cu caracter autobiografic este *La Nuit (Noaptea)* tradusă și foarte multe limbi, inclusiv în limba română.

Reflecții posibile asupra memoriei și istoriei: Importanța scrisului pentru a păstra vie memoria Holocaustului și pentru educația morală a tinerilor
Casa în care a trăit este astăzi *Casa memorială Elie Wiesel* (2001)

În anul 2003 președintele României Ion Iliescu a numit o Comisie Internațională de studiere a Holocaustului în România, care a fost coordonată de Elie Wiesel. Raportul final la această comisie a apărut în anul 2005.

-în același an (2005) a fost înființat și Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România. *Elie Wiesel*

Elie Wiesel:
evreu

Tip de mărturie:
memorie publică
(eseu, interviu,
roman memorialistic)

F. Surse recomandate:

- Manualele digitale disponibile pe manuale.edu.ro – *Istoria Evreilor. Holocaustul.*
- Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel” – www.inshr-ew.ro
- Muzeul Memorial al Holocaustului din SUA – www.ushmm.org
- *Noaptea* de Elie Wiesel – roman memorialistic (disponibil în biblioteci școlare și online).
- Discursul lui Elie Wiesel la primirea Premiului Nobel pentru Pace, 1986.

G. Sugestii pentru extindere:

- Crearea unui colaj digital cu citate din opera lui Elie Wiesel și fotografii- document din Sighet, Auschwitz și Buchenwald.
- Dezbateri: „Este datorია supraviețuitorilor să depună mărturie?”
- Elaborarea unui jurnal reflexiv: „Ce am înțeles despre suferința și datorია memoriei?”
- Realizarea unei prezentări multimedia: *Elie Wiesel – între memorie, scrierii și responsabilitate morală.*

H. Variante digitale:

Autori conținut digital: prof. Bocancea Aurelia; prof. Roșu Lucia Cerasela

FIȘA 29

Autor: prof. dr. Doru Dumitrescu

DOMENIUL DE CONȚINUT: HOLOCAUSTUL ÎN ROMÂNIA PE TERITORIILE AFLATE SUB ADMINISTRAȚIE ROMÂNESCĂ ȘI ÎN NORDUL TRANSILVANIEI

A. Solidaritate și acțiuni de salvare în timpul Holocaustului: Drepti între popoare.

B. Competențe specifice:

- **C1.3** Exprimarea opiniilor referitoare la impactul evenimentelor/proceselor/fenomenelor istorice asupra societății, prin prisma multiperspectivității și a diversității culturale;
- **C2.1** Aprecierea valențelor dialogului intercultural în exprimarea trăsăturilor proprii identității culturale;
- **C3.2** Raportarea critică la experiențele trecutului pentru promovarea unui comportament democratic.

C. Activități de învățare asociate competențelor specifice:

- **C1.3** Realizarea unor eseuri despre cauzele și consecințele negării unor date, acțiuni, fapte despre antisemitism, Holocaust și crime împotriva umanității;
- **C2.1** Realizarea de investigații privind povești de viață ale evreilor din comunitatea locală/națională/internațională, înaintea Holocaustului, în timpul acestuia și după Holocaust;
- **C3.2** Realizarea unui e-book și audiobook cu conținuturi precum „Povestea unei personalități”, „Drepti între popoare”, supraviețuitori ai Holocaustului, oameni de cultură evrei etc.

D. Metode:

Analiza de surse istorice (documente, mărturii, fotografii), metoda cazului, povestirea istorică, jurnal reflexiv, turul galeriei, mozaicul, proiectul.

D. Fișă conținut

Etapă	Descriere	Măsuri/consecințe
Context istoric	În timpul Holocaustului, în ciuda contextului represiv și violent, au existat indivizi și comunități care au ales să-și asume riscuri extreme pentru a salva vieți. Aceste fapte de umanitate au fost recunoscute ulterior de Yad Vashem prin titlul de „Drepti între popoare”	<ul style="list-style-type: none">● Salvarea evreilor a însemnat ascunderea, procurarea de acte false, sprijin financiar, informare sau trecerea granițelor

Cazuri din România	<p>Cazuri notabile:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Traian Popovici, primar al Cernăuțiului 	<ul style="list-style-type: none"> ● a reușit salvarea a peste 20.000 de evrei
	<ul style="list-style-type: none"> ● Viorica Agarici, președinta <i>Crucii Roșii</i> din Roman 	<ul style="list-style-type: none"> ● a intervenit pentru ajutorarea deportaților a celor trenurile morții
	<ul style="list-style-type: none"> ● Elena, regina mamă a României 	<ul style="list-style-type: none"> ● alături de patriarhul Nicodim Munteanu a intervenit pentru oprirea deportării evreilor din Cernăuți; ● a salvat între 1942-1944 multe vieți ale evreilor din Transnistria și repatrierea orfanilor; ● a contribuit la revocarea deciziei de lui Ion Antonescu de a-i deporta pe evrei din Transilvania de Sud, Moldova și Muntenia în lagărele naziste din Polonia; ● Titlu Drept între popoare i-a fost acordat în anul 1993.
	<ul style="list-style-type: none"> ● Traian Suci Oradea 	<ul style="list-style-type: none"> ● A salvat o familie de evrei, Pap (doi adulți și 6 copii) de a fi trimiși în lagăr
	<ul style="list-style-type: none"> ● Alte exemple de Drepti între popoarelor: Sabin Matora, Elisabeta Nicopol, Maria și Vasile Băiaș, Aron Marton și alții; ● Din 1963 Institutul Yad Vashem (creat în 1953) a acordat titlul la 28.217. „Drepti între popoare” din 51 de țări dintre care 68 sunt români (primul titlu a fost acordat în 1971). Unii dintre aceștia au fost persecutați de regimul antonescian sau de autoritățile horthyste; ● Motivații și forme de solidaritate: <ul style="list-style-type: none"> ○ Salvatorii nu au avut legături personale cu victimele. Acțiunile de salvare au fost motivate de convingeri religioase, valori umaniste, empatie sau curaj civic. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Aceste fapte au contribuit la salvarea a zeci de mii de vieți și reprezintă exemple de rezistență morală într-o lume marcată de ură și conformism

E. Surse recomandate:

- Manualele digitale disponibile pe manuale.edu.ro – *Istoria Evreilor. Holocaustul*.
- Raportul Final al Comisiei Internaționale pentru Studierea Holocaustului în România
- Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel” – www.inshr-ew.ro
- Mărturii ale supraviețuitorilor și salvatorilor – filme, interviuri, documente de arhivă (Yad Vashem).
- Documentarul „They Risked Their Lives” – despre Dreptii între popoare din Europa Centrală și de Est.

F. Sugestii pentru extindere:

- Realizarea unui poster sau infografic digital despre un „Drept între popoare” din România.
- Crearea unui jurnal reflexiv intitulat „Ce înseamnă să faci bine într-o lume a răului?”
- Vizionarea unor secvențe video de la Yad Vashem și realizarea unui e-book colaborativ despre salvatori români și europeni.
- Realizarea unei expoziții virtuale despre salvatori în timpul Holocaustului folosind platforma Genial.ly sau Padlet.

H. Variante digitale:

Autori conținut digital: prof. Bocancea Aurelia; prof. Roșu Lucia Cerasela

Solidaritate și acțiuni de salvare în timpul Holocaustului: Dreptii între popoare

<https://claude.ai/public/artifacts/56c324b2-7f87-4ad7-8d25-07d039cde6b3>

FIȘA 30

Autor: prof. dr. Doru Dumitrescu

DOMENIUL DE CONȚINUT: HOLOCAUSTUL ÎN ROMÂNIA PE TERITORIILE AFLATE SUB ADMINISTRAȚIE ROMÂNEASCĂ ȘI ÎN NORDUL TRANSILVANIEI

A. Titlul lecției: Traian Popovici – Studiu de caz.

B. Competențe specifice:

- **C1.1** Sistematizarea informațiilor din diferite tipuri de surse în vederea stabilirii credibilității și a validității opiniilor;
- **C1.3** Exprimarea opiniilor referitoare la impactul evenimentelor/proceselor/fenomenelor istorice asupra societății, prin prisma multiperspectivității și a diversității culturale;
- **C3.1** Asumarea de roluri ce implică empatie și respectarea demnității umane.

C. Activități de învățare asociate competențelor specifice:

- **C1.1** Realizarea unor investigații având ca tematică varietatea surselor utilizate pentru combaterea antisemitismului, a diverselor forme de discriminare folosind muzica, arta, literatura, filmul, rețele de socializare, presă, interviuri, memorii etc.
- **C1.3** Realizarea unor eseuri despre cauzele și consecințele negării unor date, acțiuni, fapte despre antisemitism, Holocaust și crime împotriva umanității;
- **C3.1** Realizarea de activități în comunitate pentru a marca evenimente legate de istoria evreilor și Holocaust, implicând metode nonformale (de exemplu: sociodrama, biblioteca vie etc.).

D. Metode: Analiza de surse istorice (mărturii, documente oficiale), metoda „mozaicului”, dezbateră, jurnal reflexiv, metoda „Cubului”, metoda „Diagrama Venn”.

E. Fișă conținut

Context istoric:

În perioada 1941–1942, zeci de mii de evrei au fost deportați din Bucovina în Transnistria, în condiții inumane. În acest context, Traian Popovici, primarul orașului Cernăuți, a reușit să salveze de la deportare peste 19.000 de evrei, folosindu-se de poziția sa administrativă și de apeluri directe către autoritățile regimului Antonescu.

Nume personalitate	Studii /Funcție în perioada Holocaustului	Acțiuni întreprinse	Impact istoric și etic
Traian Popovici (1892-1946)	Studii: Facultatea de drept Universitatea din Cernăuți din 1919 doctor în drept. Avocat.Primar al orașului Cernăuți de la 1 august 1941-18 decembrie 1941	A refuzat inițial realizarea unui ghetou în Cernăuți. Prin intervenția sa a salvat 16.569 evrei prin intermediul listelor de exceptare de la deportare, alții 3120 de evrei s-au putut întoarce la casele o din ghetou din Cernăuți prin autorizațiile Popovici TOTAL: 19.689 de evrei salvați de o singură persoană	Model de curaj civic, exemplu de responsabilitate morală într-un regim totalitar, recunoscut de Yad Vashem drept „Drept între popoare”(1969) și Cetățenia de onoare a Israelului. Popovici a motivat salvarea evreilor invocând contribuția lor economică la oraș. A lăsat o mărturie scrisă despre evenimente, publicată postum numită Spovedania unei conștiințe Pentru acțiunea sa curajoasă în Traian, Popovici are un monument ridicat a Tel Aviv stradă din București, sector 3 poartă numele său. În satul unde a murit i s-a ridicat un bust în comuna din Fudul Moldovei unde a decedat.

F. Surse recomandate:

- Manualele digitale disponibile pe manuale.edu.ro – *Istoria evreilor. Holocaustul.*
- Raportul final al Comisiei Internaționale pentru Studierea Holocaustului în România, Polirom, 2005.
- Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel” – inshr-ew.ro
- Muzeul Memorial al Holocaustului din SUA – ushmm.org
- Site-ul Yad Vashem – secțiunea „Drepti între popoare” – yadvashem.org

G. Sugestii pentru extindere:

- Realizarea unui colaj digital cu fragmente din scrierile lui Traian Popovici și fotografii de epocă.
- Elaborarea unui discurs argumentativ: „Este posibilă salvarea umanității în vremuri inumane?”
- Simulare de interviu istoric cu Traian Popovici – elevii redactează întrebări și răspunsuri pe baza documentelor autentice.
- Crearea unui e-book tematic intitulat: *Portrete ale curajului moral în timpul Holocaustului*
- Dezbateri: „Curaj individual versus complicitate colectivă în timpul regimurilor totalitare”.

H. Variante digitale:

Autori conținut digital: prof. Bocancea Aurelia și prof. Roșu Lucia Cerasela

1. [Traian Popovici – Studiu de caz](#)

FIȘA 31

Autor: prof. dr. Doru Dumitrescu

DOMENIUL DE CONȚINUT: HOLOCAUSTUL ÎN ROMÂNIA PE TERITORIILE AFLATE SUB ADMINISTRAȚIE ROMÂNEASCĂ ȘI ÎN NORDUL TRANSILVANIEI

A. Titlul lecției

Judecarea și pedepsirea responsabililor pentru Holocaustul din România. Tribunalele Poporului din București și din Cluj. Procesul lotului Antonescu și alte procese de condamnare a criminalilor de război.

B. Competențe specifice

- **C1.1** Sistematizarea informațiilor din diferite tipuri de surse în vederea stabilirii credibilității și a validității opiniilor;
- **C1.3** Exprimarea opiniilor referitoare la impactul evenimentelor/proceselor/fenomenelor istorice asupra societății, prin prisma multiperspectivității și a diversității culturale;
- **C3.1** Asumarea de roluri ce implică empatie și respectarea demnității umane.

C. Activități de învățare asociate competențelor specifice

- **C1.1** realizarea unor investigații având ca tematică varietatea surselor utilizate pentru combaterea antisemitismului, a diverselor forme de discriminare folosind muzica, arta, literatura, filmul, rețele de socializare, presă, interviuri, memorii etc.
- **C1.3** realizarea unor eseuri despre cauzele și consecințele negării unor date, acțiuni, fapte despre antisemitism, Holocaust și crime împotriva umanității;
- **C3.1** realizarea de activități în comunitate pentru a marca evenimente legate de istoria evreilor și Holocaust, implicând metode nonformale (de exemplu: sociodrama, biblioteca vie etc.).

D. Metode

Analiza de surse istorice (mărturii, documente oficiale), metoda „mozaicului”, dezbateră, jurnal reflexiv, metoda „Cubului”, metoda „Diagrama Venn”.

E. Fișă conținut

Context istoric

După sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial, România, ca stat aliat învins, a fost obligată să judece și să condamne responsabilii pentru crime de război și genocid. Conform art. 14 din Convenția de armistițiu semnată la Moscova în 12 septembrie 1944 cu Națiunile Unite România și-a asumat sarcina pedepsirii criminalilor de război. Prin

decretul lege 312 din aprilie 1945 s-a constituit Tribunalele Poporului din București și Cluj care reprezentau cadrul instituțional al desfășurării judecării principalilor criminali de război., în contextul preluării puterii de către regimul comunist și al influenței sovietice. Desființate în 1946 sarcina judecării a fost preluată de Curtea de Apel București. Legislația privind aceste delikte avea să fie modificată în 1947 și 1948 și abrogată în anul 1955. Unii dintre condamnați au fost judecați și condamnați în *absentia*.

Persoane suspectate	Condamnate	Condamnate la București	Condamnate la Cluj
2700	668	187	481

Criminalii de război care au avut comportament bun în închisoare au fost eliberați prin decret în anul 1950. Restul vor fi eliberați în anii 1962-1964.

Nume proces / tribunal	Data / locul desfășurării	Persoane judecate	Infracțiuni	Sentințe pronunțate	Impact istoric și etic
Procesul „Iotului Antonescu 23 de persoane”	Mai 1946, București – Tribunalul Poporului	Ion Antonescu, Mihai Antonescu, Constantin Vasiliu, Gheorghe Alexianu	Crime de război, crime împotriva umanității, responsabilitate pentru dezastrul țării (a recunoscut că a deportat 150-170.000 de evrei	Condamnări la moarte (Ion și Mihai Antonescu, generalul Constantin (Piki) Gheorghe Alexianu Vasiliu (executate) și închisoare pe viață(Eugen Cristescu, Constantin Pantazi, Radu Lecca	A marcat ruptura simbolică cu regimul fascist, judecând liderii responsabili de deportările evreilor în Transnistria și de pogromuri
Miniștri și secretari de stat în regimul Antonescu	1948	Mircea Cancicov, ministrului Economiei Gheorghe Jienescu, subsecretar de stat la Ministerul Aerului și Marinei, Ion Sichițiu ministrul Agriculturii și Domeniilor, Mircea Vulcănescu subsecretar de stat la Finanțe etc.	Au participat la implementarea politicilor privind Holocaustul	Au primit condamnări între 8 și 20 de ani de închisoare	A arătat participarea membrilor guvernului antonescian la acțiunile privind Holocaustul în România

Tribunalul Poporului din Cluj	1945-1946	Ofițeri unguri, lideri locali colaboraționiști	Participare la deportarea evreilor din nordul Transilvaniei	Diverse pedepse (de la muncă silnică până la moarte)	A recunoscut responsabilitatea colaboratorilor locali în deportările către Auschwitz
Alte procese postbelice (1946-1949)	Diverse instanțe civile și militare	Miniștri, membri ai Mișcării Legionare, guvernul legionar din exil etc	Complicitate, comenzi criminale, represii în Odessa, Iași, Transnistria	Condamnări la moarte, muncă silnică pe viață	A oferit un cadru juridic pentru recunoașterea crimelor împotriva evreilor și romilor
1945	București	Pamfil Șeicaru, director ziarul Curentul, Stelian Popescu patronul ziarului Universul, Nichifor Crainic, codirector ziarul Porunca Vremii	Ziaristi care au contribuit la promovarea ideologie fasciste și a politicilor antisemite	Pedepse de condamnare la moarte (Pamfil Șeicaru- în contumacie) închisoare pe viață Stelian Popescu (în contumacie)	A demonstrat susținerea prin presă a acțiunilor antisemite ale regimului antonescian

Note contextuale suplimentare:

- Procesele au fost influențate de modelul Tribunalului de la Nürnberg, dar aplicate într-un context politic diferit.
- Conform *Raportului Final al Comisiei Wiesel*, instanțele au judecat atât vinovății personale, cât și noțiunea de „vină colectivă” (p. 332-338).
- Au fost aplicate prevederi din legislația internațională referitoare la crime de război, genocid și crime împotriva umanității.

F. Surse recomandate

- Manualele digitale disponibile pe manuale.edu.ro – *Istoria evreilor. Holocaustul*.
- **Raportul final al Comisiei Internaționale pentru Studierea Holocaustului în România**, Polirom, 2005.
- Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel” – inshr-ew.ro
- Muzeul Memorial al Holocaustului din SUA – ushmm.org
- Site-ul Yad Vashem – yadvashem.org <https://www.yadvashem.org/yv/pdf-drupal/en/report/romanian/1.12-postwar-trials-revazut-gina.pdf>
- Stenograma procesului mareșalului Antonescu, Paul Edition, București 2018.
- [Referințe](#) RICHR: Ch.12 – Trials of the war criminal.

G. Sugestii pentru extindere

- Realizarea unei expoziții digitale cu documente, imagini și extrase din presă despre procesele postbelice din România.
- Elaborarea unui eseu reflexiv: „Justiție sau răzbunare? Dilemele morale ale condamnării criminalilor de război”.
- Activitate de tip *biblioteca vie*: elevii asumă roluri (judecători, inculpați, martori) și simulează un proces inspirat din Tribunalul Poporului.
- Analiză comparativă între procesul de la Nürnberg și cel al lotului Antonescu.
- Realizarea unei hărți interactive cu locuri din România în care s-au desfășurat procese pentru crime de război.

K. Variante digitale:

Autori conținut digital: prof. Bocancea Aurelia; prof. Roșu Lucia Cerasela

[1. Judecarea și pedepsirea responsabililor pentru Holocaustul din România.](#)

FIȘA 32

Autor: prof. dr. Doru Dumitrescu

DOMENIUL DE CONȚINUT: HOLOCAUSTUL ÎN ROMÂNIA PE TERITORIILE AFLATE SUB ADMINISTRAȚIE ROMÂNEASCĂ ȘI ÎN NORDUL TRANSILVANIEI

A. Generali judecați pentru crime de război – Nicolae Macici, Constantin (Piki) Vasiliu, Ion Topor – Studiu de caz.

B. Competențe specifice:

- **C1.1** Sistematizarea informațiilor din diferite tipuri de surse în vederea stabilirii credibilității și a validității opiniilor;
- **C1.2** Analiza comparativă a evenimentelor/proceselor/fenomenelor care au generat Holocaustul;
- **C1.3** Exprimarea opiniilor referitoare la impactul evenimentelor/proceselor/fenomenelor istorice asupra societății, prin prisma multiperspectivității și a diversității culturale.

C. Activități de învățare asociate competențelor specifice:

- **C1.1** stabilirea tipului de informație subiectivă /obiectivă oferită de surse istorice și mass-media;
- **C1.2** exerciții de recunoaștere a perspectivelor multiple referitoare la antisemitism, genocid, Holocaust, minorități, crime împotriva umanității;
- **C1.3** redactarea și susținerea unui discurs referitor la combaterea antisemitismului în baza informațiilor oferite de surse diferite.

D. Metode:

Analiza de surse istorice (documente de proces, fragmente din Raportul Final al Comisiei Internaționale, interviuri), dezbateri, jurnal reflexiv, metoda cauză-efect, metoda mozaicului.

E. Fișă conținut

Fișă de analiză <https://g.co/gemini/share/77f4fa58a700> – Studiu de caz: generali judecați pentru crime de război

Nume general	Studii/ activitate înainte de al Doilea Război Mondial	Funcție în timpul războiului	Infrațiuni atribuite	Sentința	Elemente relevante	Reflecții posi- bile asupra memoriei și responsa- bilității
Nicolae Macici (1886-1950)	<i>Școala Superioară de Război (1913-1915)</i> Participant la Primul Război Mondial. Decorat cu <i>Ordinul Mihai Viteazul</i> clasa a III-a	Comandantul Corpului 2 (1939-1941) armată și al armatei I (1941-1945)	Implicare în masacrarea evreilor din Odessa (22-24 octombrie 1941) alături de Constantin Trestioreanu și în Transnistria	Sentința Tribunalului Poporului - condamnat în 22 mai 1945 la pedeapsa cu moartea comutată de regele Mihai în 1 iulie la muncă silnică pe viață. A murit la închisoarea Aiud în 15 iunie 1950.	Ordinul de represalii, execuții în masă la Odessa unde au murit din ordinul său 13000 de persoane, conform raportului său din 25 octombrie 1941	Responsabilitatea militară și etică a ordinelor date în contextul represiunii împotriva civililor
Constantin (Piki) Vasiliu (1882-1946)	- <i>Școala de ofițeri de infanterie și cavalerie din București. Școala de cavalerie din Târgoviște</i> - primar al Craiovei (1938-1940)	- Comandant al Jandarmeriei (1940-1944) și Subsecretar de stat la Ministerul de Interne (1942-1944)	Organizarea deportărilor în Transnistria a evreilor și romilor, responsabil pentru ghetouri, lagăre și trenurile morții	- Arestat în 1944, predați Armatei sovietice. - Judecat cu lotul Antonescu. - A fost condamnat de 4 ori la moarte și tot de 4 ori la 20 de ani de detenție. - A fost executat 1 iunie 1946 la Jilava	- Coordonarea logistică a deportărilor, implicare directă în crime împotriva umanității	- Rolul administrației civile în genocid. Complicitatea în planificarea și implementarea Holocaustului
Ion Topor (1885-1950)	- <i>Școala Militară de Ofițeri de Infanterie și Școala specială de cavalerie din București.</i> - 1907 intră în Jandarmerie - participă la al Doilea Război Balcanic și la Primul Război Mondial	- Adjunct la Inspectoratul General al Jandarmeriei (1941-1944) a fost și mare Pretor al armatei (iunie - octombrie 1941) adică șeful Jandarmeriei militare (Poliția militară)	Sarcina sa era organizarea de operațiuni de <i>curățirea terenului</i> înaintea intrării armatei române în Basarabia și Bucovina	- Judecat în lotul 4 al criminalilor de război - a fost condamnat la închisoare pe viață, degradare civică(10 ani) și confiscarea averii - a murit în 22 iunie 1950 la închisoarea Aiud	- Conducerea unităților responsabile de asasinare și lagăre improvizate	- Militarizarea genocidului. Participarea la exterminarea populației evreiești

F. Surse recomandate:

- Manualele digitale de *Istoria evreilor. Holocaustul* – <https://manuale.edu.ro>
- Raportul Final al Comisiei Internaționale pentru Studiarea Holocaustului în România – <https://www.inshr-ew.ro>
- Muzeul Memorial Yad Vashem – <https://www.yadvashem.org>
- Arhivele CNSAS și documente din cadrul Tribunalelor Poporului (București, Cluj).
- Materiale disponibile pe site-ul Muzeului Memorial al Holocaustului din SUA – <https://www.ushmm.org>

G. Sugestii pentru extindere:

- Dezbateri: „A fost dreptatea îndeplinită în procesele postbelice împotriva criminalilor de război?”
- Realizarea unei prezentări digitale comparative: „Responsabilitate individuală vs. responsabilitate colectivă în Holocaust”.
- Elaborarea unui eseu reflexiv: „Care sunt lecțiile morale ale procesului generalilor români implicați în crime de război?”
- Crearea unei hărți digitale a regiunilor afectate de ordinele celor trei generali, cu indicarea lagărelor, zonelor de represalii și deportare.

K. Variante digitale:

Autori conținut digital: prof. Bocancea Aurelia; prof. Roșu Lucia Cerasela

1. Holocaustul în România pe teritoriile aflate sub administrație românească și în nordul Transilvaniei

[Fișa 32](#)

FIȘA 33

Autor: prof. dr. Doru Dumitrescu

DOMENIUL DE CONȚINUT: EVREII ÎN ROMÂNIA POSTBELICĂ ȘI MEMORIA HOLOCAUSTULUI ÎN SECOLUL AL XXI-LEA

A. Titlul lecției: *Comunitatea evreiască în perioada regimului comunist.*

B. Competențe specifice

- **C1.1** Sistematizarea informațiilor din diferite tipuri de surse în vederea stabilirii credibilității și a validității opiniilor;
- **C1.3** Exprimarea opiniilor referitoare la impactul evenimentelor/proceselor/fenomenelor istorice asupra societății, prin prisma multiperspectivității și a diversității culturale;
- **C2.4** Analiza critică a consecințelor stereotipurilor, prejudecăților, rasismului, antisemitismului și a altor forme de discriminare.

C. Activități de învățare asociate competențelor specifice

- **C1.1** Realizarea unor investigații având ca tematică varietatea surselor utilizate pentru combaterea antisemitismului, a diverselor forme de discriminare folosind muzica, arta, literatura, filmul, rețele de socializare, presă, interviuri, memorii etc.
- **C1.3** Realizarea unor eseuri despre cauzele și consecințele negării unor date, acțiuni, fapte despre antisemitism, Holocaust și crime împotriva umanității;
- **C2.4** Exerciții de identificare în surse a cauzelor care au generat stereotipuri, prejudecăți, antisemitismul și alte forme de discriminare a evreilor.

D. Metode: Analiza de surse istorice (mărturii, documente oficiale), dezbaterile, metoda „mozaicului”, jurnal reflexiv, exercițiu de interpretare comparativă, metoda „Cubului”.

E. Fișă conținut

Context istoric

După 1945, România intră în sfera de influență sovietică, iar instaurarea regimului comunist a generat o serie de transformări profunde în viața comunității evreiești. Deși, teoretic, ideologia comunistă respingea antisemitismul, în practică, politicile statului au dus la marginalizarea identității religioase și culturale evreiești.

Comunitatea evreiască care număra în 1945 circa 350.000 a fost supusă supravegherii constante de către organele de securitate, iar activitatea culturală și religioasă a fost sever restricționată. Chiar dacă în 1944 a fost aprobată legea prin care erau abrogată legislația antisemită a fost numeroase sinagogi au fost închise, iar liderii religioși au fost adesea arestați sau intimidați.

În același timp, în contextul apropierei de statul Israel, autoritățile române au permis emigrarea controlată a evreilor, în schimbul unor compensații financiare sau ajutoare economice, într-un proces numit informal „răscumpărarea evreilor”. Acest lucru a condus la o diminuare semnificativă a populației evreiești din România.

Deși au existat și evrei care s-au implicat activ în Partidul Comunist, inclusiv în structuri de conducere, identitatea lor etnică a fost estompată sau chiar instrumentalizată ideologic. Începând cu anii '60, regimul Ceaușescu a adoptat o retorică naționalistă și a reactivat forme subtile de antisemitism, inclusiv prin promovarea unor „istorii oficiale” care minimalizau Holocaustul.

Exemple de surse și fapte istorice

1945–1952

- **Eveniment / Politică**
- Activism politic al unor evrei în PCR.
- A fost desființate organizațiile comunitare și creată în 1945 *Comitetul Democrat Evreiesc* (desființat în 1953) care a dus la politizarea comunității fapt ușurat și prin faptul că vechi lideri precum Wilhelm Filderman și Marele Rabin Alexandru Șafran discreditati au părăsit țara în 1947.
- În 1948 F.U.C.E. devine F.C.E.R.
- În 1949 Șef Rabin va fi ales Moses Rosen , care va rămâne în această funcție până la moartea sa în 1994. Va fi și președinte F.E.C.E.R. și deputat în Marea Adunare Națională (din 1957)
- **Impact asupra comunității**
- Asimilare ideologică, restrângerea libertății religioase, încercarea de a controla populația evreiască.
- naționalizarea școlilor și a spitalelor comunitare (între anii 1949-1949)
- 1948 a fost creat Teatrul Evreiesc în locul Teatrului Baraseum

1953–1956

- **Eveniment / Politică**
- Ca urmare a activității organizațiilor sioniste (de stânga, centru, cu caracter religios și de dreapta au avut loc campanii antisioniste și epurări
- **Impact asupra comunității**
- Între anii 1953-1954 au loc arestări și condamnări (precum Mișu Benvenisti, Al I Zissu) (condamnați la muncă silnică) dar și alții condamnați la ani grei de închisoare.
- eliminarea unor evrei din funcții de conducere

1958–1989

- **Eveniment / Politică**
- Emigrarea evreilor în Israel (peste 250.000). Conform recensământului din 2022 în România mai trăiau 2376 de evrei.
- **Impact asupra comunității**
- Diminuarea drastică a comunității evreiești

1970 - 1980

- **1979:** A fost creat **Muzeul Obștii Evreiești din România** de către Șef Rabin;
- În această perioadă a avut loc **reabilitarea** unor scriitori antisemiți interbelici;
- Se observă **minimalizarea Holocaustului** și perpetuarea .

1980 - 1989

- **Propaganda național-comunistă** a fost intensificată;
- S-a pus accentul pe **refacerea narațiunii istorice dominante**, distorsionând trecutul;
- **Multe sinagogi au fost dărâmate** în urma procesului de demolare a capitalei, inițiat de Nicolae Ceaușescu.

F. Surse recomandate

- Manualele digitale disponibile pe manuale.edu.ro – *Istoria evreilor. Holocaustul*.
- Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel” – inshr-ew.ro
- Raportul final al Comisiei Internaționale pentru Studierea Holocaustului în România (2005).
- Yad Vashem – yadvashem.org
- US Holocaust Memorial Museum – ushmm.org

G. Sugestii pentru extindere

- Realizarea unei expoziții digitale cu fotografii și mărturii despre viața evreilor în România comunistă.
- Dezbateri: *A existat antisemitism în comunismul românesc?* – argumentare pe baza surselor istorice.
- Proiect individual: „Povestea unei familii evreiești care a emigrat în Israel în anii '60” – documentare și redactare.
- Realizarea unei hărți interactive cu sinagogi închise sau transformate în perioada comunistă.
- Jurnal reflexiv: *Ce înseamnă pentru mine ideea de memorie și identitate într-un regim totalitar?*

K. Variante digitale:

Autori conținut digital prof. Bocancea Aurelia; prof. Roșu Lucia Cerasela

1. Comunitatea evreiască în perioada regimului comunist

FIȘA 34

Autor: prof. dr. Doru Dumitrescu

DOMENIUL DE CONȚINUT: EVREII ÎN ROMÂNIA POSTBELICĂ ȘI MEMORIA HOLOCAUSTULUI ÎN SECOLUL AL XXI-LEA

A. Titlul lecției: *Reprezentarea Holocaustului în artă, literatură și mass-media.*

B. Competențe specifice

- **C1.1** Sistematizarea informațiilor din diferite tipuri de surse în vederea stabilirii credibilității și a validității opiniilor;
- **C1.3** Exprimarea opiniilor referitoare la impactul evenimentelor/proceselor/fenomenelor istorice asupra societății, prin prisma multiperspectivității și a diversității culturale;
- **C2.2** Manifestarea unui comportament deschis față de diversitatea culturală;
- **C2.3** Demonstrarea unui comportament care valorizează interculturalitatea ca trăsătură a comunității locale.

C. Activități de învățare asociate competențelor specifice

- **C1.1** Realizarea unor investigații având ca tematică varietatea surselor utilizate pentru combaterea antisemitismului, a diverselor forme de discriminare folosind muzica, arta, literatura, filmul, rețele de socializare, presă, interviuri, memorii etc.
- **C1.3** Realizarea unor eseuri despre cauzele și consecințele negării unor date, acțiuni, fapte despre antisemitism, Holocaust și crime împotriva umanității;
- **C2.2** Redactarea unor articole sau scurte prezentări destinate postării pe rețelele sociale, având ca temă comunicarea interculturală înainte de Holocaust și după acesta, utilizând termeni specifici domeniului: identitate culturală, diversitate culturală, patrimoniu cultural/moștenire culturală, societate interculturală, societate multiculturală;
- **C2.3** Organizarea unor expoziții de fotografii ilustrând monumente istorice, tradiții și obiceiuri ale evreilor raportate la comunitatea în care trăiesc.

D. Metode

Analiza de surse (texte literare, fragmente de film, interviuri, afișe sau imagini artistice), metoda „mozaicului”, jurnal reflexiv, metoda cubului, dezbateri, metoda cazului, galeria artistică comentată.

E. Fișă conținut

Context istoric și cultural

Reprezentarea Holocaustului în artă, literatură și mass-media a devenit, în perioada postbelică, un mijloc important de păstrare a memoriei, dar și de educație în spiritul respectării drepturilor omului. În fața tentativelor de negare și minimalizarea Holocaustului, expresiile artistice au contribuit la menținerea vie a memoriei colective și la promovarea empatiei față de victime.

Exemple relevante

Tip de sursă	Exemplu	Observații
Literatură	Elie Wiesel – <i>Noaptea</i> ; Alice Lok Cahana – <i>No Name</i> (piesă de teatru).	Mărturie directă a unui supraviețuitor deportat la Auschwitz și Buchenwald în Transnistria, trenurile morții etc
Artă plastică	- Desenele copiilor din ghetoul de la Terezin; - Samuel Bak – <i>Ghetto, Alone</i> ; - Marcel Iancu – <i>Pe muchie</i> desene reprezentând scene ale pogromului din București.	Reprezentări vizuale ale suferinței și rezistenței
Film	- <i>Lista lui Schindler</i> (1993) - regia Steven Spielberg; - <i>Pianistul</i> (2002) - în regia lui Roman Polanski ambele filme au primit premiul Oscar; - <i>Trenul Vieții</i> (1998) - regia Radu Mihăileanu; - <i>Călătoria lui Gruber</i> (2013) - regia Radu Gabrea.	Filme cu impact emoțional și istoric major asupra publicului
Mass-media & documentare	Documentare de la Yad Vashem, materiale difuzate de TVR sau USHMM	Surse vizuale cu valoare educativă și comemorativă
Memorii și jurnale	<i>Jurnalul Annei Frank</i> ; Sonia Palty – <i>Evrei treceți Prutul</i> ; Miriam Korber Bercovici – <i>Jurnal de ghetou</i> ; Leonard Zăicescu – <i>Cu trenul expres spre moarte</i> ; Oliver Lustig – <i>Dicționar de lagăr</i> ; Eva Heyman – <i>Am trăit atât de puțin</i> .	Document subiectiv, dar fundamental pentru înțelegerea impactului asupra tinerilor evrei
Muzee	- <i>Yad Vashem-The World Holocaust Remembrance</i> - Ierusalim, Israel; - <i>Mémorial de la Shoah</i> , Paris, Franța; - Memorialul Holocaustului, București, România.	

F. Surse recomandate

- Manualele digitale disponibile pe manuale.edu.ro – *Istoria evreilor. Holocaustul*.
- Raportul final al Comisiei Internaționale pentru Studiarea Holocaustului în România (2005).

- Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel” – inshr-ew.ro
- Yad Vashem – yadvashem.org
- US Holocaust Memorial Museum – ushmm.org

G. Sugestii pentru extindere

- Realizarea unui colaj digital sau fizic cu fragmente din opere artistice sau literare legate de Holocaust.
- Dezbateri: Poate arta contribui la prevenirea uitării istoriei?
- Proiect individual: Recenzie critică a unei cărți sau a unui film despre Holocaust.
- Realizarea unei prezentări multimedia (PowerPoint, Genially etc.) cu opere de artă care evocă tragedia Holocaustului.
- Jurnal reflexiv: Ce m-a impresionat cel mai mult în reprezentările artistice ale Holocaustului?

K. Variante digitale:

Autori conținut digital: prof. Bocancea Aurelia; prof. Roșu Lucia Cerasela

1. Reprezentarea Holocaustului în artă, literatură și mass-media

FIȘA 35

Autor: prof. dr. Doru Dumitrescu

DOMENIUL DE CONȚINUT: EVREII ÎN ROMÂNIA POSTBELICĂ ȘI MEMORIA HOLOCAUSTULUI ÎN SECOLUL AL XXI-LEA

A. Titlul lecției: *Distorsionarea, negarea și minimalizarea Holocaustului.*

B. Competențe specifice

- **C1.1** Sistematizarea informațiilor din diferite tipuri de surse în vederea stabilirii credibilității și a validității opiniilor;
- **C1.3** Exprimarea opiniilor referitoare la impactul evenimentelor/proceselor/fenomenelor istorice asupra societății, prin prisma multiperspectivității și a diversității culturale;
- **C2.2** Manifestarea unui comportament deschis față de diversitatea culturală;
- **C2.4** Analiza critică a consecințelor stereotipurilor, prejudecăților, rasismului, antisemitismului și a altor forme de discriminare.

C. Activități de învățare asociate competențelor specifice

- **C1.1** Realizarea unor investigații având ca tematică varietatea surselor utilizate pentru combaterea antisemitismului, a diverselor forme de discriminare folosind muzica, arta, literatura, filmul, rețele de socializare, presă, interviuri, memorii etc.
- **C1.3** Realizarea unor eseuri despre cauzele și consecințele negării unor date, acțiuni, fapte despre antisemitism, Holocaust și crime împotriva umanității;
- **C2.2** Redactarea unor articole sau scurte prezentări destinate postării pe rețelele sociale, având ca temă comunicarea interculturală înainte de Holocaust și după acesta, utilizând termeni specifici domeniului: identitate culturală, diversitate culturală, patrimoniu cultural/moștenire culturală, societate interculturală, societate multiculturală;
- **C2.4** Organizarea unor dezbateri având ca temă impactul prejudecăților și al stereotipurilor asupra calității vieții oamenilor.

D. Metode

Dezbateri, analiza de surse, metoda cubului, metoda cazului, jurnal reflexiv, metoda mozaicului, turul galeriei.

E. Fișă conținut

Context istoric și cultural

Distorsionarea, negarea și minimalizarea Holocaustului reprezintă fenomene persistente

În epoca postbelică, care au fost alimentate de motivații politice, ideologice sau antisemite. Negaționismul istoric afectează memoria colectivă și încalcă demnitatea victimelor. De la negarea totală a Holocaustului până la relativizarea acestuia, aceste manifestări se regăsesc în discursuri publice, publicații, rețele de socializare și chiar în unele manuale școlare din trecut. În perioada comunistă Holocaustul a fost trecut cu vederea, minimalizat sau deformat. Și în manualele de istorie universală era doar amintită această acțiune nefastă a Germaniei naziste, fără a fi dezvoltată problematica. În România epocii Ceaușescu a comunismului -naționalist mareșalul Ion Antonescu a devenit o figură tragică și nu un criminal de război.

Problematica Holocaustului este distorsionată, negată, minimalizată sau contestată

Tipul acțiunii	Exemple	Scop
Distorsionare	<ul style="list-style-type: none"> ● În România victimele Holocaustului, au fost considerați luptători antifasciști 	Confiscarea istoriei în scopul PCR
Negarea (Negaționismul integral)	<ul style="list-style-type: none"> ● puncte de vedere ale unor partide politice: România Mare; ● lucrări precum Roger Garodi <i>Miturile fondatoare ale politicii israeliene.</i> 	Nerecunoașterea Holocaustului
Minimalizarea / trivializare (Negaționism parțial și comparativ	De vină pentru Holocaust este doar Germania nazistă sau în România doar Mișcarea Legionară. Minimalizarea prin comparație între victimele regimului comunist și cele ale Holocaustului.	Subaprecierea acestei acțiuni prin diminuarea amplitudinii ei Justificare prin comparație negativă numită și <i>Whataboutism</i> sau numită de Michael Shafir <i>trivializarea prin comparație</i>
Contestarea Holocaustului	<ul style="list-style-type: none"> ● De vină sunt în primul rând evreii care l-au ucis pe Isus Hristos (C Vadim Tudor) ; ● această problematică este o minciună evreiască cu scopuri financiare; ● s-a desfășurat în anumite cazuri pentru că evreii au adus prejudicii românilor care au ripostat (cazul Odessa). 	Deturnarea și deformarea acestei problematice cu scopul vădit de negare

Exemple relevante

Tip de sursă	Exemplu	Observații
Memorii & mărturii	Elie Wiesel – „Noaptea”, M. K. Bercovici – „Jurnal de ghetou”	Mărturii directe care contrazic distorsiunile istorice
Documente oficiale	<i>Raportul Final al Comisiei Internaționale pentru Studierea Holocaustului în România</i> (2005)	Document oficial de stat care recunoaște responsabilitatea autorităților române
Reacții instituționale	Prin legile 107/2006, 217/2015 și 157/2018 a fost aprobată <i>Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 31/2002</i> privind interzicerea organizațiilor și simbolurilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii	Răspunsul statului în fața negaționismului
Muzee & organizații care combat negaționismul și minimalizarea Holocaustului	Yad Vashem, USHMM, INSHR-EW, IHRA	Combat negaționismul prin educație, cercetare și comemorare

F. Surse recomandate

- Manualele digitale disponibile pe manuale.edu.ro – *Istoria evreilor. Holocaustul*.
- Raportul final al Comisiei Internaționale pentru Studierea Holocaustului în România (2005).
- Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel” – inshr-ew.ro
- Yad Vashem – yadvashem.org
- US Holocaust Memorial Museum – ushmm.org

G. Sugestii pentru extindere

- Realizarea unui jurnal reflexiv: *Cum afectează negarea Holocaustului memoria victimelor și înțelegerea istoriei?*
- Dezbateri: *Libertatea de exprimare vs. negarea Holocaustului – unde trasăm limitele?*
- Proiect multimedia: *Mituri și adevăruri despre Holocaust – demontarea negaționismului*.
- Activitate digitală: crearea unei pagini (Padlet, Genially etc.) cu surse autentice care combat negaționismul.

H. Variante digitale:

Autori conținut digital: prof. Bocancea Aurelia; prof. Roșu Lucia Cerasela

1. Distorsionarea, negarea și minimalizarea Holocaustului

FIȘA 36

Autor: prof. dr. Doru Dumitrescu

DOMENIUL DE CONȚINUT: EVREII ÎN ROMÂNIA POSTBELICĂ ȘI MEMORIA HOLOCAUSTULUI ÎN SECOLUL AL XXI-LEA

A. Titlul lecției: Răspunsul țărilor membre ONU. Responsabilitatea de a proteja (R2P).

B. Competențe specifice

- **C1.2** Analiza comparativă a evenimentelor/proceselor/fenomenelor care au generat Holocaustul;
- **C1.3** Exprimarea opiniilor referitoare la impactul evenimentelor/proceselor/fenomenelor istorice asupra societății, prin prisma multiperspectivității și a diversității culturale;
- **C2.4** Analiza critică a consecințelor stereotipurilor, prejudecăților, rasismului, antisemitismului și a altor forme de discriminare;
- **C3.2** Raportarea critică la experiențele trecutului pentru promovarea unui comportament democratic.

C. Activități de învățare asociate competențelor specifice

- **C1.2** Exerciții de recunoaștere a perspectivelor multiple referitoare la antisemitism, genocid, Holocaust, minorități, crime împotriva umanității;
- **C1.3** Redactarea și susținerea unui discurs referitor la combaterea antisemitismului în baza informațiilor oferite de surse diferite;
- **C2.4** Organizarea unor dezbateri având ca temă impactul prejudecăților și al stereotipurilor asupra calității vieții oamenilor;
- **C3.2** Realizarea unui e-book și audiobook cu conținuturi precum „Povestea unei personalități”, „Drepti între popoare”, supraviețuitori ai Holocaustului, oameni de cultură evrei etc.

D. Metode

Dezbateri, metoda cazului, analiza de surse, turul galeriei, jurnal reflexiv, e-book colaborativ, cubul.

E. Fișă conținut

Context istoric și conceptual

Adoptarea în 2001 de către Adunarea Generală a ONU a principiului „Responsabilitatea de a proteja” (R2P) reflectă lecțiile dureroase ale eșecului comunității internaționale de a preveni genocidul, inclusiv cel al evreilor în timpul Holocaustului. R2P stipulează că fiecare stat are datoria de a-și proteja populația de genocid, crime împotriva umanității,

curățare etnică și crime de război. Dacă un stat eșuează, responsabilitatea revine comunității internaționale.

Holocaustul – premisă pentru R2P

Evenimentele Holocaustului au arătat consecințele dezastruoase ale inacțiunii statelor și organizațiilor internaționale. Lipsa de reacție față de exterminarea sistematică a evreilor a generat, în epoca postbelică, nevoia de mecanisme internaționale preventive. Ca urmare în anul 1948 ONU a adoptat Convenția pentru prevenirea și reprimarea crimei de genocid.

Evoluția răspunsului internațional

- Tribunalele de la Nürnberg: primul pas spre recunoașterea responsabilității colective și personale;
- Genocidele din Rwanda (au fost uciși între 800.000 și 1 milion de etnici tutsi) și fosta Iugoslavie (au pierit între 25.000 și 30.000 de bosniaci musulmani și sute de albanezi din Kosovo) au impulsivat formularea R2P ca reacție la lipsa de intervenție eficientă;
- În 2005, la Summitul Mondial ONU, R2P este consfințit ca normă internațională cea mai mare adunare de șefi de state și de guvern din istorie, cu 192 de țări participante: „Fiecare stat în parte are responsabilitatea de a-și proteja populația de genocid, crime de război, crime împotriva umanității și purificare etnică;
- În anul 2013 Parlamentul Uniunii Europene a adoptat o recomandare către Consiliul U.E. care să indice țărilor membre să reconfirme angajamentul de a proteja.

Critici și provocări

- Selectivitatea aplicării R2P;
- Conflictul între suveranitatea statelor și intervenția umanitară;
- Posibilitatea instrumentalizării politice a intervenției.

Surse relevante privind R2P și Holocaustul

Tip de sursă	Exemplu	Observații
Documente ONU	Raportul World Summit 2005, A/RES/60/1	Consfințirea oficială a principiului R2P
Documente istorice	Carta ONU, Procesul de la Nürnberg	Fundamente juridice pentru responsabilitate colectivă
Raport oficial	Raportul Final al Comisiei Wiesel (2005)	Documentează responsabilitatea autorităților române în Holocaust
Organizații implicate	ONU, ICC, Human Rights Watch	Promovează protecția drepturilor omului și aplicarea principiului R2P

F. Surse recomandate

- Manualele digitale disponibile pe manuale.edu.ro – *Istoria evreilor. Holocaustul.*
- Raportul final al Comisiei Internaționale pentru Studierea Holocaustului în România (2005).
- Site-ul ONU: <https://www.globalr2p.org>
- Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel” – <https://www.inshr-ew.ro>
- Muzeul Memorial al Holocaustului din SUA – <https://www.ushmm.org>
- Yad Vashem – <https://www.yadvashem.org>

G. Sugestii pentru extindere

- Realizarea unei dezbateri: *Poate fi aplicată R2P în mod eficient în lumea contemporană?*
- Jurnal reflexiv: *Ce înseamnă a proteja în contextul drepturilor omului și lecțiilor trecutului?*
- Realizarea unui proiect multimedia: *De la Holocaust la R2P – un parcurs al conștiinței internaționale.*
- Activitate digitală: creare de infografice și linii ale timpului care corelează evenimentele cheie ale Holocaustului cu evoluția ideii de intervenție internațională.

H. Variante digitale:

Autori conținut digital: prof. Bocancea Aurelia; prof. Roșu Lucia Cerasela

Materiale utile

1. Modele fișe de lucru interactive folosite în lecții
<https://library.livresq.com/details/68a06222017749000957dc47>

ANEXA 1

LINK-URI GHID

1.2.7. Exemplu de proiectare a unității de învățare

✂️ **proiectată tradițional:** <https://claude.ai/public/artifacts/2d8986f9-6566-48ec-aec6-a14903003242>

✂️ **în stil modern - exemplu**

1.2.8. Exemplu digital de proiectare a unității de învățare

2.2.3. Materiale utile

1. <https://ed.ted.com/search?q=HOLOCAUST>

2.2.4. Lucrări științifice

1. Metode de predare-învățare. Strategii tradiționale și moderne de predare a lecțiilor.

<https://library.livresq.com/details/689f41d9017749000957db78>

2. Diferențiere și personalizare prin utilizarea tehnologiilor digitale

<https://library.livresq.com/details/685d5f1998d16e000942aac1>

3. [Exemplu de strategii de predare-învățare-evaluare digitale](#)

3.11. Lecții în format digital

1. [Exterminarea evreilor în timpul celui de-al doilea război mondial](#)

2. [Evreii în Antichitate și în Evul Mediu](#)

3.12. Proiectarea lecțiilor. Ghid metodologic digital.

<https://library.livresq.com/details/68a04978017749000957dc2d>

Link-uri Canva - Capitolul 4

- [Să privim evaluarea ca extensie a învățării!](#)
- [La ce mă raportez în evaluare?](#)
- [Fac diferența dintre COMPETENȚĂ și PERFORMANȚĂ](#)
- [\(exemplu\)](#)
- [Realizez o evaluare complexă.](#)
- [Sarcini de evaluare incitante, stimulative](#)
- [O ocazie de învățare autentică.](#)
- [Partener](#)
- [Explicitare a acestor funcții](#)
- **[Complementare avantaje, dar și limite.](#)**
- [Un posibil exemplu](#)
- [Listă de verificare \(check-list\).](#)
- [Comportamentele sociale și atitudinile.](#)
- [Beneficii multiple](#)
- [Instrumente](#)
- [Materialul atașat](#)

4.2.5. Exemple test de evaluare

1. <https://claude.ai/public/artifacts/9a0989a2-80fc-41f0-85b3-aa3f15c3abfc>
2. <https://claude.ai/public/artifacts/cceb8119-3218-4e5d-9882-3a344d0e9bc2>

Link-uri fișe de lucru

- Fișa 1
- [Fișa 2](#)
- [Fișa 3](#)
- Fișa 4 [Evreii în epoca modernă](#)
- Fișa 5

[Situatia comunităților evreiești până la 1866: aspecte demografice, comunitare și culturale](#)

- Fișa 6

<https://claude.ai/public/artifacts/4b1d735b-607a-4fb8-8e94-16c36a6a0d82>

- Fișa 7

[Evrei în spațiul românesc în perioada 1878-1918: de la marginalizare la emancipare](#)

- Fișa 8

<https://claude.ai/public/artifacts/0faab722-15eb-43cb-8cd4-f2ccc48528dd>

- Fișa 9

Fișă Interactivă: [Antisemitismul în România \(1866-1914\)](#)

- Fișa 10

Fișă Interactivă: [Evreii în armata română](#)

- Fișa 11

[Evreii în spațiul românesc în secolele XIV-XX](#)

- Fișa 12

Fișa despre "Violență și retorică antisemită în România interbelică"

<https://claude.ai/public/artifacts/264ac43d-74d7-48ea-bc97-f83232614836>

- Fișa 13

Fișă interactivă: [Discurs antievreiesc și legislație antisemită în Germania nazistă](#)

- Fișa 14

Fișă interactivă: [Exterminarea evreilor în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial](#)

- Fișa 15

Fișă interactivă: [Preliminariile Holocaustului din România](#)

- Fișa 16

[Statul național legionar și măsurile antievreiești \(1940-1941\)](#)

<https://claude.ai/public/artifacts/7369188b-fc2a-4e9c-8276-0bb3d6f9b0b1>

- Fișa 17

Fișă interactivă: [Regimul Ion Antonescu și evreii \(1941-1944\)](#)

- Fișa 18

Fișă interactivă: [Pogromul de la București](#)

- **Fișa 19**

Fișă interactivă: [Studiu de caz: Pogromul de la Iași. Trenurile morții](#)

- **Fișa 20**

Fișă interactivă: [Distrușgerea comunităților evreiești din Basarabia și Bucovina](#)

- **Fișa 21**

Fișă interactivă: [Holocaustul în Transnistria aflată sub administrația românească. Deportarea evreilor și a romilor \(reprimare și exterminare\)](#)

- **Fișa 22**

Fișă interactivă: [Evreii din Odessa](#)

- **Fișa 23**

Fișă interactivă: [Evreii din Vechiul Regat și din sudul Transilvaniei](#)

- **Fișa 24**

Fișă interactivă: [Rezistența evreiască și eforturile de repatriere a deportaților din Transnistria](#)

- **Fișa 25**

Fișă interactivă pentru [Wilhelm Filderman – \(studiu de caz\)](#)

- **Fișa 26**

[Mărturii ale supraviețuitorilor evrei și romi din Transnistria \(Studiu de caz\)](#)

- **Fișa 27**

[Evreii din nordul Transilvaniei sub autoritatea statului ungar \(1940-1944\)](#)

- **Fișa 28**

- **Fișa 29**

Solidaritate și acțiuni de salvare în timpul Holocaustului: Drepti între popoare

<https://claude.ai/public/artifacts/56c324b2-7f87-4ad7-8d25-07d039cde6b3>

- **Fișa 30**

[Traian Popovici – Studiu de caz](#)

- **Fișa 31**

[Judecarea și pedepsirea responsabililor pentru Holocaustul din România.](#)

- **Fișa 32**

- **Fișa 33**

[Comunitatea evreiască în perioada regimului comunist](#)

- **Fișa 34**

[Reprezentarea Holocaustului în artă, literatură și mass-media](#)

- **Fișa 35**

[Distorsionarea, negarea și minimalizarea Holocaustului](#)

- **Materiale utile**

- **Modele fișe de lucru interactive folosite în lecții**

<https://library.livresq.com/details/68a06222017749000957dc47>